

T.C.

BARTIN ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ
BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR ANABİLİM DALI

YÜKSEK LİSANS TEZİ

REKREASYONEL AMAÇLI HALK OYUNLARI ETKİNLİKLERİNE
KATILAN BİREYLERDE TUTUM VE DOYUM İLİŞKİSİ

HARUN PEKER

DANIŞMAN

DOÇ. DR. FATİH YAŞARTÜRK

BARTIN-2025

T.C.

**BARTIN ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ
BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR ANABİLİM DALI**

**REKREASYONEL AMAÇLI HALK OYUNLARI ETKİNLİKLERİNE KATILAN
BİREYLERDE TUTUM VE DOYUM İLİŞKİSİ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Harun PEKER

JÜRİ ÜYELERİ

Danışman : Doç. Dr. Fatih YAŞARTÜRK
Üye : Prof. Dr. Ali ÖZKAN
Üye : Doç. Dr. Ayça GENÇ

BARTIN-2025

KABUL VE ONAY

Harun PEKER tarafından hazırlanan “REKREASYONEL AMAÇLI HALK OYUNLARI ETKİNLİKLERİNE KATILAN BİREYLERDE TUTUM VE DOYUM İLİŞKİSİ” başlıklı bu çalışma, 15.04.2025 tarihinde yapılan savunma sınavı sonucunda oy birliği ile başarılı bulunarak jürimiz tarafından Yüksek Lisans Tezi olarak kabul edilmiştir.

Başkan : Doç. Dr. Fatih YAŞARTÜRK

Üye : Prof. Dr. Ali ÖZKAN

Üye : Doç. Dr. Ayça GENÇ

Bu tezin kabulü Lisansüstü Eğitimi Enstitüsü Yönetim Kurulu'nun/...../20... tarih ve 20...../.....-..... sayılı kararıyla onaylanmıştır.

Doç. Dr. Zafer CEYLAN

Enstitü Müdürü

BEYANNAME

Bartın Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü tez yazım kılavuzuna göre Doç. Dr. Fatih YAŞARTÜRK danışmanlığında hazırlamış olduğum “REKREASYONEL AMAÇLI HALK OYUNLARI ETKİNLİKLERİNE KATILAN BİREYLERDE TUTUM VE DOYUM İLİŞKİSİ” başlıklı yüksek lisans tezimin bilimsel etik değerlere ve kurallara uygun, özgün bir çalışma olduğunu, aksinin tespit edilmesi halinde her türlü yasal yaptırımını kabul edeceğimi beyan ederim.

15.04.2025

Harun PEKER

ÖN SÖZ

Rekreasyonel amaçlı halk oyunları etkinliklerine katılan bireylerde tutum ve doyum ilişkisi adlı çalışmamda her zaman yanımda olan, sadece bir danışman değil, aynı zamanda bir abi gibi desteğini esirgemeyen kıymetli hocam Doç. Dr. Fatih YAŞARTÜRK'e gönülden teşekkür ederim. Karşılaştığım her zorlukta sabrıyla, anlayışıyla ve yol göstericiliğiyle bana güç verdi. Akademik konularda sağladığı yönlendirmelerin yanında, insani yaklaşımı ve içtenliği bu süreci benim için çok daha kolay ve anlamlı hale getirdi. Varlığını her zaman yanımda hissettirdiği için minnettarım.

Her anlamda yanımda olan, üniversite hayatım boyunca beni fikirleriyle yönlendiren, beni destekleyen, bilgilerinden ve tecrübelerinden faydalandığım Öğr. Gör. Betül AYHAN hocama teşekkürlerimi sunarım.

Tez savunma sürecinde kıymetli zamanlarını ayırarak değerlendirmelerde bulunan ve yapıcı görüşleriyle çalışmama katkı sunan değerli jüri üyelerim Prof. Dr. Ali ÖZKAN ile Doç. Dr. Ayça GENÇ'e teşekkür ederim. Gerek eleştirileri gerekse yol gösterici önerileriyle bu tezin daha nitelikli bir hâl almasına katkıda bulundular. Nazik yaklaşımları ve akademik destekleri benim için son derece değerliydi.

Bu sürecin en başından itibaren yanımda olan, sevgileri, duaları ve sonsuz destekleriyle bana güç veren aileme en derin teşekkürlerimi sunuyorum. Özellikle her koşulda beni anlayışla karşılayan, sabırla yanımda duran ve moral kaynağım olan anneme, babama ve abime minnettarım. Varlıklarıyla bana her zaman güven veren aileme, bu tezin her satırında emeklerinin izi olduğunu bilerek şükranlarımı sunuyorum.

Hayatımın en zorlu ama bir o kadar da anlamlı dönemlerinden birinde, her an yanımda olan, sevgisiyle içimi ısıtan, sabrıyla bana güç veren canım nişanlım Cemile Teke'ye en derin teşekkürlerimi sunuyorum. Zor zamanlarda motivasyonumu korumamda gösterdiği çaba, anlayış dolu yaklaşımı ve manevi desteği benim için çok kıymetliydi. Birlikte hayalini kurduğumuz geleceğe adım adım yürürken, bu sürecin her anında desteğini hissettirmekten hiç vazgeçmedi. Tüm desteği ve sabrı için minnettarım.

Harun PEKER

ÖZET

Yüksek Lisans Tezi

REKREASYONEL AMAÇLI HALK OYUNLARI ETKİNLİKLERİNE KATILAN BİREYLERDE TUTUM VE DOYUM İLİŞKİSİ

Harun PEKER

Bartın Üniversitesi

Lisansüstü Eğitim Enstitüsü

Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı

Tez Danışmanı: Doç. Dr. Fatih YAŞARTÜRK

Bartın-2025, sayfa: 77

Bu çalışmanın amacı rekreasyonel amaçlı halk oyunları etkinliklerine katılan bireylerin halk oyunlarına yönelik tutum ve etkinlik doyum düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesidir. Araştırmanın örneklem grubu ise İstanbul, Ankara ve İzmir illerinde rekreasyonel amaçlı halk oyunları etkinliklerine katılan 481 kişiden oluşmaktadır. Araştırma modeli olarak “ilişkisel tarama modeli” kullanılmıştır. Araştırmada veri toplama aracı olarak araştırmacılar tarafından hazırlanan kişisel bilgi formu kullanılmıştır. Katılımcıların halk oyunlarına yönelik tutum düzeylerinin belirlenmesi için Halk Oyunlarına Yönelik Tutum Ölçeği (HOYTÖ) kullanılmıştır. Halk Oyunlarına Yönelik Tutum Ölçeği 3 alt boyut (Bilişsel, Duyuşsal, Davranışsal) ve 23 maddeden oluşan 5’li likert tipi (1-Kesinlikle katılmıyorum ve 5-Kesinlikle katılıyorum) ölçeğidir. Katılımcıların etkinlik doyum düzeylerini belirlemek için Etkinlik Doyum Ölçeği (EDÖ) kullanılmıştır. Etkinlik doyum ölçeği tek alt boyut ve 3 maddeden oluşan 7’li likert tipi (1- Kesinlikle katılmıyorum ve 7- Kesinlikle katılıyorum) ölçeğidir. Verilerin analizinde yaygın kullanılan istatistiksel analiz yazılım programlarından biri olan IBM SPSS 26 paket programı kullanılmıştır. İlgili hipotezlere göre ölçümler arasında farklılıkların belirlenebilmesi için Mann-Whitney U ve Kruskal-Wallis testleri, değişkenler arası ilişkilerin ortaya konulması için ise Spearman korelasyon analizleri yapılmıştır. Ölçme araçlarının güvenilirliğini belirlemek için Cronbach Alpha güvenilirlik

katsayısı hesaplanmıştır. Bu araştırmada yapılan analizlerde anlamlılık düzeyi “.05” olarak alınmıştır. Araştırma bulgularında katılımcıların cinsiyet değişkenine göre Mann-Whitney U testi sonuçlarında EDÖ ile HOYTÖ alt boyutlarının bilişsel ve duyuşsal alt boyutlarında anlamlı farklılık tespit edilmezken davranışsal alt boyutta erkekler lehine istatistiksel olarak anlamlı bir fark tespit edilmiştir. Diğer yandan katılımcıların çalışılan yer değişkenine göre Kruskal-Wallis testi sonuçlarında EDÖ ile HOYTÖ alt boyutlarının bilişsel ve davranışsal alt boyutlarında anlamlı farklılık tespit edilmezken, duyuşsal alt boyutta özel sektör lehine istatistiksel olarak anlamlı bir fark tespit edilmiştir. Ayrıca katılımcıların düzenli spor yapma durumu değişkenine göre Mann-Whitney U testi sonuçlarında EDÖ ile HOYTÖ alt boyutlarının bilişsel ve duyuşsal alt boyutlarında anlamlı farklılık tespit edilmezken, davranışsal alt boyutta düzenli spor yapanların lehine istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık tespit edilmiştir. Ayrıca katılımcıların halk oyunu oynama süresi değişkenine göre korelasyon testi sonuçlarında EDÖ ve HOYTÖ alt boyutları arasında düşük düzeyde anlamlı pozitif ilişkiler tespit edilmiştir. Sonuç olarak etkinlik doyumu ile halk oyunlarına yönelik tutum alt boyutları arasında düşük düzeyde pozitif ilişki tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Etkinlik doyumu, rekreasyonel amaçlı halk oyunları, tutum.

ABSTRACT

M.A. Thesis

THE RELATIONSHIP BETWEEN ATTITUDE AND SATISFACTION IN INDIVIDUALS PARTICIPATING IN RECREATIONAL FOLK DANCE ACTIVITIES

Harun PEKER

Bartın University

Graduate School

Department of Physical Education and Sports

Thesis Advisor: Assoc. Prof. Dr. Fatih YAŞARTÜRK

Bartın-2025, pp: 77

The aim of this study is to examine the relationship between individuals' attitudes towards folk dances and their event satisfaction levels among those participating in recreational folk dance activities. The sample group of the research consists of 481 individuals participating in recreational folk dance activities in the cities of Istanbul, Ankara, and Izmir. The research model used is the "relational screening model." The data collection tool used in the study includes a personal information form prepared by the researchers. To determine the participants' attitude levels towards folk dances, the Attitude Scale Towards Folk Dances (ASTFD) was used. The Attitude Scale Towards Folk Dances is a 5-point Likert-type scale (1-Strongly Disagree to 5-Strongly Agree) consisting of 23 items and 3 sub-dimensions (Cognitive, Affective, Behavioral). To determine participants' event satisfaction levels, the Event Satisfaction Scale (ESS) was used. The Event Satisfaction Scale is a 7-point Likert-type scale (1-Strongly Disagree to 7-Strongly Agree) consisting of 3 items and a single sub-dimension. IBM SPSS 26, one of the commonly used statistical analysis software programs, was used for data analysis. To identify differences between measurements according to the relevant hypotheses, Mann-Whitney U and Kruskal-Wallis tests were conducted, and Spearman correlation analyses were performed to reveal relationships between variables.

The Cronbach Alpha reliability coefficient was calculated to determine the reliability of the measurement tools. The significance level in the analyses conducted in this research was set at .05. According to the research findings, Mann-Whitney U test results for the gender variable showed no significant differences in ESS and the cognitive and affective sub-dimensions of ASTFD; however, a statistically significant difference in favor of males was found in the behavioral sub-dimension. On the other hand, Kruskal-Wallis test results according to the workplace variable showed no significant differences in ESS and the cognitive and behavioral sub-dimensions of ASTFD; however, a statistically significant difference in favor of the private sector was found in the affective sub-dimension. Additionally, Mann-Whitney U test results for the variable of regular sports participation showed no significant differences in ESS and the cognitive and affective sub-dimensions of ASTFD; however, a statistically significant difference in favor of those who regularly do sports was found in the behavioral sub-dimension. Furthermore, correlation test results based on the duration of playing folk dance showed low-level significant positive relationships between ESS and ASTFD sub-dimensions. In conclusion, a low-level positive relationship was found between event satisfaction and the sub-dimensions of attitudes towards folk dances.

Keywords: Activity satisfaction, attitude, recreational folk dances.

İÇİNDEKİLER

KABUL VE ONAY.....	ii
BEYANNAME	iii
ÖN SÖZ.....	iv
ÖZET	v
ABSTRACT	vii
TABLolar DİZİNİ.....	xi
EKLER DİZİNİ.....	xii
SİMGELER VE KISALTMALAR DİZİNİ.....	xiii
1. GİRİŞ.....	1
2. LİTERATÜR ÖZETİ.....	3
2.1 Folklor'un Tanımı.....	3
2.1.1 Folklorun İncelenme Alanları.....	4
2.1.2 Folklorun Amaçları.....	4
2.2 Halk oyunları.....	5
2.2.1 Halk Oyunları Kavramı	5
2.2.2 Halk Oyunlarının Tarihçesi	7
2.2.3 Halk Oyunlarının Sınıflandırılması	9
2.2.4 Halk Oyunlarının Tür Özellikleri	9
2.2.4.1 Horon Türü Oyunlar.....	10
2.2.4.2 Halay Türü Oyunlar	10
2.2.4.3 Kaşık Türü Oyunlar.....	11
2.2.4.4 Kafkas Türü Oyunlar	11
2.2.4.5 Zeybek Türü Oyunlar	11
2.2.4.6 Karşılama Hora Türü Oyunlar.....	12
2.2.4.7 Bar Türü Oyunlar	12
2.2.4.8 Teke Türü Oyunlar	12
2.3 Zaman	13
2.3.1 Zaman Çeşitleri	14
2.4 Serbest Zaman.....	15
2.4.1 Serbest Zamanın Faydaları.....	17
2.4.2 Serbest Zaman Aktiviteleri	18
2.5 Rekreasyon	20

2.5.1	Rekreasyonun Amacı ve Önemi.....	21
2.5.2	Rekreasyonun Özellikleri.....	22
2.5.3	Rekreasyonun Sınıflandırılması	24
2.5.4	Rekreasyon' un Faydaları.....	25
2.6	Tutum.....	27
2.6.1	Tutumun Öğeleri.....	28
2.6.2	Halk Oyunlarında Tutum	29
2.7	Doyum Kavramı.....	30
2.7.1	Yaşam Doyumu	31
2.7.2	Serbest Zaman Doyumu	32
2.7.3	Etkinlik Doyumu	32
3.	MATERYAL VE METOT	35
3.1	Araştırma Modeli.....	35
3.2	Araştırma Grubu	35
3.3	Veri Toplama Aracı	35
3.4	Verilerin Analizi.....	36
4.	BULGULAR VE TARTIŞMA	37
5.	TARTIŞMA VE SONUÇ	45
6.	ÖNERİLER.....	55
	KAYNAKLAR.....	57
	EKLER	72
	ÖZGEÇMİŞ	77

TABLULAR DİZİNİ

Tablo	Sayfa
No	No
3.1 Ölçek alt boyutlarının puan ortalamaları, normallik dağılımı ve iç tutarlık katsayısı	36
4.1 Katılımcıların demografik bilgileri.....	37
4.2 Katılımcıların demografik bilgileri.....	37
4.3 Cinsiyet değişkenine düzeyi göre HOYTÖ Mann-Whitney U tablosu	38
4.4 Cinsiyet değişkenine göre EDÖ Mann-Whitney U tablosu.....	38
4.5 Algılanan gelir değişkenine göre HOYTÖ Kruskal-Wallis Testi tablosu.....	39
4.6 Algılanan gelir değişkenine düzeyi göre EDÖ Kruskal-Wallis Testi tablosu.....	39
4.7 Çalışılan yer değişkenine göre HOYTÖ Kruskal-Wallis Testi tablosu.....	40
4.8 Çalışılan yer değişkenine göre EDÖ Kruskal-Wallis Testi tablosu	40
4.9 Düzenli spor yapma durumu değişkenine göre HOYTÖ Mann-Whitney U tablosu	41
4.10 Düzenli spor yapma durumu değişkenine göre EDÖ Mann-Whitney U tablosu	41
4.11 Tercih edilen yöre değişkenine HOYTÖ Kruskal-Wallis Testi tablosu.....	42
4.12 Tercih edilen yöre değişkenine göre EDÖ Kruskal-Wallis Testi tablosu	43
4.13 Yaş, rekreatif etkinliklere katılma sıklığı, halk oyunu oynama süresi değişkenleri ile HOYTÖ ile EDÖ korelasyon sonuçları	43
4.14 HOYTÖ ile EDÖ korelasyon sonuçları.....	44

EKLER DİZİNİ

Ek	Sayfa
No	No
EK 1: Kişisel bilgi formu.....	72
EK 2: Halk Oyunlarına Yönelik Tutum Ölçeği.....	73
EK 3: Etkinlik Doyum Ölçeği.....	75
EK 3: Etik kurul onayı.....	76

SİMGELER VE KISALTMALAR DİZİNİ

HOYTÖ	: Halk Oyunlarına Yönelik Tutum Ölçeği
EDÖ	: Etkinlik Doyum Ölçeği
TDK	: Türk Dil Kurumu

1. GİRİŞ

İnsan vücudunda müzik ve ritimle birlikte koordineli hareket edebilmeyi sağlayan halk oyunları, vücudun tümünün katıldığı hareketler bütünü olmasının yanında müzik-ritim eşliğinde birbiriyle bağlantılı hareketler üretebilme yeteneğidir (Mertoğlu, 2002). Diğer bir tanımla halk oyunları coğrafi yakınlık, din, dil, gelenekler veya diğer bağlarla birleşmiş bir grup insanın törensel bir şekilde icra ettiği dandır (Robb, 1961). Halk oyunları göstergeler sistemidir ve oyun sırasında hareketlerden, sözlerden ve seslerden fayda sağlanır. Bu göstergeler birbirinden haberi olmayan kişilerce kullanılmış, oyunlar çeşitli ihtiyaçları karşılama yoluyla var olmuş ve bu insanlar oyunlar sayesinde ortak bir dil meydana getirmiştir (Kaya, 2011).

Halk danslarında icracıların hareketleri ritmik ve estetik olduğu kadar da manalıdır; kısaca dansdaki hareketler, mimikler, hatta ara sıra icra anında yüzün büründüğü ifade ile ya iç dünyasındaki mutluluk, hüznün, arzular anlatılmak istenilmiştir ya da doğrudan doğruya gündelik yaşamdan geçmiş hadiseler, destani olaylar dans, müzik ve hareketle dramatik bir biçimde aktarılmaya çalışılmıştır. Halk danslarımızın kaynağı insandır ve danslarımız da insanı ve insanın deneyimlerini aktarır (Ay, 1999). Halk dansları bir milletin geleneksel yaşam biçimini, bazı inançlarını, doğa ile olan bağlarını, aralarındaki etkileşimi müzik aracılığıyla birleştirerek bu biçimle kültürel belleğin nesilden nesle aktarılmasına olanak tanıyan kültürel bir etkinliktir (Kirdiş, 2010). Bir spor dalı olarak da kabul edilen halk danslarına bireyler tutumlarına bağlı olarak serbest zamanlarını değerlendirerek kendi kültürünü öğrenmek için katılabilirler.

Tutum; belirli bir davranışla paralel inanç, duygu ve davranış olarak ifade edilen psikolojik bir eğilim, davranış ise kişilerin hayatları süresince iç ve dış uyaranlara karşı cevap verme potansiyeli (zihinsel, fiziksel ve sosyal gibi) olarak tanımlanmaktadır (Hemakumara ve Rainis, 2018). Diğer bir tanımla tutum, öğrenmeyle elde edilen bireyin davranışını yönlendiren ve karar alma sürecinde önyargıya sebep olan bir kavramdır. Tutum, bir kişinin belirli bir nesneye karşı önyargılı bir şekilde olan tepkisidir (Ülgen, 1995). Bireylerin bir etkinliğe karşı olan olumlu veya olumsuz tutumunun bireylerin ilgili etkinliklerden alacağı doyum düzeyini etkileyebileceği düşünülmektedir.

Doyum kavramı; bireyin hayattan arzu ettikleri ile elde ettiklerinin mukayese edilmesi sonucunda bireyde meydana gelen yetinme hali olarak tanımlanmaktadır (Bar-on, 2006).

Bireylerin yaşamlarını değerlendirmeleri için de faaliyetlere katılım sonucu meydana gelen tatmin olma halinin de olumlu katkılar verdiği görölmektedir. Serbest zamanlarında bireylerin rekreasyonel faaliyetlere katılım göstermesi (ör. toplu etkinlikler) bireyleri duygusal tepkilere sebep olan tecrübesel bir tüketime doğru yönlendirmektedir (Funk vd., 2011). Bu çerçevede halk oyunları birlik duygusunu pekiştiren, toplulukları bir araya getiren önemli ve eğlenceli bir etkinlik şeklidir. Birlikte dans etmek, insanların birbirleriyle etkileşimde bulunmasını, sosyal bağlarını güçlendirmesini ve birlikte başarıya ulaşmanın tadını çıkarmasını sağlar. Dolayısıyla halk oyunları kültürel etkileşimi artırırken, etkinliklere katılanların duygusal ve zihinsel doyum düzeylerini pozitif yönde etkileyebilir.

Etkinlik doyumunu ise serbest zaman faaliyetlerinin kişinin kişisel hedeflerine göre gerçekleştirme ölçüsünün bilişsel olarak sınanması durumudur (Petrick vd., 2001). Bu sebeple faaliyet doyumunun aslında katılımcıların faaliyete katılmaya yönelik duygusal davranışlarını ve bilişsel yargılarını da kapsadığı söylenebilir.

Bu bağlamda halk oyunları etkinliklerine katılım gösteren bireylerin söz konusu faaliyetlere yönelik tutumlarının, bu etkinliklerden elde ettikleri doyum düzeyleriyle nasıl bir ilişki içinde olduğu araştırılmaya değer bir konudur. Özellikle serbest zamanların daha nitelikli değerlendirilmesi, bireysel gelişimin desteklenmesi ve sosyal bütünleşmenin sağlanmasında halk oyunlarının üstlendiği rol, bireylerin bu etkinliklere ne şekilde yaklaştıklarını ve katılım sonrasında ne düzeyde tatmin olduklarını incelemeyi gerekli kılmaktadır. Bu araştırmada, rekreasyonel amaçla halk oyunlarına katılan bireylerin tutumları ile etkinlikten aldıkları doyum arasındaki ilişki ele alınmakta, elde edilen verilerle halk oyunlarının bireysel ve toplumsal düzeydeki etkilerine ışık tutulması amaçlanmaktadır.

2. LİTERATÜR ÖZETİ

Çalışmanın bu bölümünde rekreasyonel amaçlı halk oyunları etkinliklerine katılan bireylerde tutum ve doyum ilişkisinin doğru aktarılması için kavramsal bilgilere yer verilmiştir.

2.1 Folklor'un Tanımı

Folklor kelimesi, kökeni İngilizceye dayanan bir kelime olup; folk=halk, lore= bilim kelimelerinin bir araya gelmesi ile W.J. Thoms tarafından 1846 yılında ortaya konulmuş olan bir kavramdır (Baykurt, 1976). Avrupa'da ise folklor kavramı folk, volk, populus, vulgus gibi terimler kullanılarak ifade edilmektedir (Kalaycıoğlu, 1998).

İngiltere'de 1878 yılında "Folklore Society" olarak kurulan bir dernek, folklorun bilimsel bir disipline dönüşmesine katkı sağlamıştır (Kalaycıoğlu, 1998). Batı'da folklor ile ilgili araştırmalar 17. yy'da başlamış, 19.yy'da bilimsel bir disiplin olmuştur (Ünal, 1997).

Türk kültüründe ise 11. yüzyılda folklor hakkında ilk bilgi aktaran kaynakların başında Kaşgarlı Mahmut'un Divan-ı Lügat- İt Türk adlı eseri gelmektedir. 17. Yüzyılda ise Seyahatname adlı eserin yazarı ünlü Türk gezgini Evliya Çelebi folklor konusunu ele almıştır. Osmanlı döneminde Ahmet Mithat Efendi, Ahmet Refik Paşa ve Şinasi gibi şahsiyetler de folklorla büyük katkı sağlamışlardır (Kalaycıoğlu, 1998).

Bu kavram, Türkiye'de ilk defa 1913 yılında Rıza Tevfik'in Peyyam gazetesinin "edebi ek"inde (20 Şubat 1913) yayımlanan "Folklor" adlı makalesinde karşımıza çıkmaktadır. Türkiye'de bu alan için yıllar içinde farklı terimler kullanılmıştır. Ziya Gökalp, folklor kelimesini tercih ederken, 1923'te kurulan "Halk Bilgisi Derneği" ve bu derneğe bağlı olarak halk bilimi terimi kullanılmış, 1935'te ise Hamit Zübeyir Kosay etnoloji terimine yer vermiştir (Bottomore 1984, akt.; Işık, 2024).

Folklor, halkbilim anlamına gelmektedir. Halkbilimi, bir ülke veya bölge halkına ait maddi ve manevi kültürel ürünleri inceleyen, bu ürünleri özgün yöntemlerle toplayan, sınıflandıran, analiz eden, yorumlayan ve nihayetinde bir bütün haline getirmeyi hedefleyen bir bilim dalıdır. Kısacası, halkın yaşam biçimini araştıran, derleyen, inceleyen ve arşivleyen bir bilim dalı olarak tanımlanabilir (Örnek, 1977).

Aynı zamanda folklor insan topluluğunun beslenme tarzlarını, yerel düzeyde ekonomik

faaliyetlerini, sözlü kültüre ait olan ürünlerini ve dini yönden inançlarını da incelemektedir. Folklor, bir milletin veya toplumun kendilerine yaşam biçimi olarak aldıkları kültürlerini tüm yönleriyle inceleyen, bir bilim olarak bu alanda çalışmalar neticesinde yorum ve önerilerde bulunan bir olgudur (Karabaşa, 2014).

Folklor, toplumların milli kültür kimliğini oluşturmaya, birlik ve beraberlik duygusunun güçlenip gelişmesine katkı sağlayarak bu değerleri evrensel boyuta taşıyarak insanlığın ortak kültür mirasına katkı sağlamaktadır (Gökalp, 2018).

Folklorun; edebiyat, dil, tarih, sosyoloji, din, antropoloji, coğrafya, etnografya, etnoloji, meteoroloji, zooloji, arkeoloji, isim bilimi, tıp, müzik, mimarî, hukuk ve ekonomi gibi neredeyse bütün disiplinlerle doğal bir ilişkisi vardır (Baykurt, 1976; Ekmekçioğlu vd., 2001).

2.1.1 Folklorun İncelenme Alanları

Folklor disiplininin temel inceleme çerçevesi halk ürünleridir. Halk terimi felsefi, ideolojik bakış açılarıyla çeşitli şekillerde ele alınabilmektedir (Ekmekçioğlu vd., 2001). Genellikle bir olayın, durumun veya kültürel ürünün folklor ürünü olarak kabul edilebilmesi için aşağıdaki nitelikleri barındırması gerektiği belirtilmektedir:

- *Sözlü Olma Özelliği*
- *Geleneğe Bağlılık*
- *Çeşitlenme Özelliği*
- *Anonimlik Özelliği*
- *Kalıplaşma Özelliği* (Çobanoğlu, 1999).

Yani kısaca her folklor ürününün kompozisyon gibi bir giriş gelişme ve sonuç bölümü vardır. Bu bölümler folklor ürünlerinin iskeletini oluşturmada ve ortaya çıkan folkloristik malzeme bu kompozisyonla tanınmaktadır.

2.1.2 Folklorun Amaçları

Folklor disiplini, insanların uzun yıllar boyunca biriktirdiği ve onların yaşamlarını yansıtan bilgileri araştırmayı, incelemeyi ve bu bilgileri günümüz halk tabakalarına aktarmayı amaçlar. Bu süreçte, lokal kültürden milli kültüre öğeler aktarılır ki böylece milli kültür güçlendirilir. Ulusal amaç ise çok eski çağlardan itibaren biriken anonim bilgilerin

değerlendirilmesiyle insanlık kültürüne katkıda bulunmaktır (Örnek, 1971; Ekmekçioğlu vd., 2001). Folklor aracılığıyla milli değerler canlılığını sürdürür ve süreklilik arz eder. Folklor olmaksızın milli kültürün dinamikleri zayıf kalacak, halktan ayrılmış, yozlaşmış ve geleneklerini sürdüremeyen bir kültür oluşacaktır. Folklor, toplumun süreç içindeki değişim ve gelişim süreçleri ile ilgili sürekli bilgi sunar. Bu bilgi, geleceğe dair kararlar alabilme mekanizmasını da işler. Folklor aynı zamanda o toplumun sosyal, ekonomik ve politik alanlardaki fikri ve davranış şekilleri ile de ilgili önemli bilgiler vermektedir (Baykurt, 1976).

Bu misyon ve amacı üstlenen folklor disiplini, çeşitli bilim dallarıyla yakın bir ilişki içindedir. Gerekli olduğunda bu bilimlerin tekniklerinden ve verilerinden faydalanır. Ayrıca diğer kültürlerin folklor ürünleriyle bağlantılar kurarak kıyaslamalar yapar ve bu verilerin kökenlerine inmeye çalışır. Böylece yerel düzeyden ulusal boyuta, ulusal düzeyden ise evrensel ölçüğe bir geçiş yaparak insanlık kültürüne katkıda bulunmayı amaçlar (Örnek, 1977).

2.2 Halk oyunları

Halk oyunları, halkın oynadığı oyundur ve icra edildiği halk topluluğuna aittir (Koçkar, 1998).

2.2.1 Halk Oyunları Kavramı

Halk oyunları temsil ettiği halkın varoluşundan itibaren her döneminde yaratmış olduğu maddi, manevi öğelerden oluşmuştur. Toplumun yapısal olarak farklılıkları, ekonomik durumu, coğrafi koşulları dansların biçimlerinin ne şekilde olacağını etkilemektedir (Koçkar, 1998).

Diğer bir tanımda ise halk oyunları halkın geleneksel yaşam tarzını, belirli inançlarını, doğa ile olan ilişkilerini ve müzik ile karşılıklı ilişkilerini birleştiren, kültürel unsurların kuşaktan kuşağa aktarımını sağlayan etkili bir aktivitedir (Ünal ve Anlatamer, 2004).

Türk halk oyunları; geleneksel halk kültürünün zenginliğini müzik eşliğinde birleştiren, grup ya da bireysel olarak estetik değer taşıyan, ölçülü, ritimli hareketlerle toplumun sevincini, üzüntüsünü aktaran kültürel bir miras unsurudur (Şenol, 1998).

Halk oyunları genel anlamda toplumda yaşanan bir olayı, sevinci, coşkuyu ya da hüznü

halkın kaynağında şekillenen halk kültürünün zengin ve çeşitli yönlerini yansıtan, müzik eşliğinde ve bir ritim düzeninde, yalnız veya grup halinde bedenin farklı uzuvları kullanılarak yapılan ölçülü ve düzenli hareketler bütünü olarak tanımlanır (Özer ve Kaya, 2004).

Halk oyunları gayriresmi olarak öğrenilir ve bir nesilden diğerine aktarılır. Koreografili danslar ile halk oyunları arasındaki temel fark, ikincisinin genellikle sosyal etkinliklerde ve diğer günlük yaşam aktivitelerinde yer alan profesyonel olmayan kişiler tarafından yapılan doğaçlamalar olmasıdır. Her halk dansının baskın olan temel bir adım ve duruş seti olmasına rağmen halk oyunları genellikle kişisel stilleriyle dansı değiştirir ve sıklıkla zenginleştirir. Bu stilistik mutasyonların ima ettiği şey, halk oyunları için tek bir temel gerçeğin olmamasıdır (Aristidou vd., 2015).

Halk oyunları toplumların gelenek, görenek ve törenlerine bağlı olarak şekillenen sosyal bir olgu olup toplumsal yaşam tarzını yansıtan önemli bir unsurdur (Gerek, 1997). Bu oyunlar, genellikle gözlem ve taklit yoluyla öğrenilir. Yörelere bağlı olarak oyunların türleri ve sergilendiği alanlar değişiklik gösterebilir. Halk oyunları, açık alanlarda veya kapalı mekanlarda icra edilebilir. Halk oyunları köy meydanları, bahçeler, horon evleri, bağ bozumu alanları, harman alanları, yaylalar, köy odaları ve barana gibi çeşitli mekanlarda sergilenip bir kuşaktan diğer bir kuşağa aktarılır. Genel olarak sünnet törenleri, nikah törenleri, nişan törenleri, şölenler ve doğum gibi mutlu etkinliklerde oynanır. Bu oyunlar, geçmiş ve geleceği birleştirerek bir köprü işlevi görür (Aydın, 2017).

Halk oyunları, doğumdan ölüme kadar uzanan yaşam sürecinde neslin devamı açısından oldukça önemli bir yere sahiptir. Düğünler, nişanlar, asker uğurlamaları ve sünnet gibi özel törenlerde sıklıkla sergilenir (Dağı, 2020). Halk oyunları, bir toplumun somut ve somut olmayan kültürel mirasını içeren önemli bir unsurdur. Halk kültürü, toplumları birbirlerinden ayıran temel özelliklerden biridir. Halk oyunları, halk kültürünü değerlendirerek farklı düzeylerde iletişim kurma işlevi de üstlenir (Saygılı ve Özmutlu, 2019). Bu nedenle halk oyunları sadece bir eğlence aracı olarak değerlendirilmemeli, aynı zamanda insanları birbirine ve geçmişe bağlayan, özellikle mutlu günlerde ve bazen de sebepsizce sergilenen önemli bir kültürel unsur olarak kabul edilmelidir.

2.2.2 Halk Oyunlarının Tarihçesi

İnsanoğlunun yaşam sürekliliğini sağlayabilmesindeki en etkili faktörlerden biri, doğa ile mücadelesinde doğaya karşı direnç gösterebilmesidir (Su, 2000). Bu dönemde bilimsel gelişmeler henüz olgunlaşmadığı için insanlar çevrelerini ve doğayı dinsel ve mistik bir bakış açısıyla anlamaya çalışıyordu. İkel toplumlarda dinsel bilincin en belirgin ifadesi sanat olabilirdi ve bu süreçte sanatsal düşünce ile dinsel tasarımlar, doğanın ve içindeki varlıkların insan biçiminde yorumlanmasına dayanıyordu. İnsanlar, kendi değerlerini ve davranışlarını bu varlıklara atfederek çevrelerindeki doğayı anlamaya gayret ediyorlardı. Bu sebeple, ilkel toplumlarda sanatsal faaliyetler aynı zamanda dini ve büyüsel bir ayin olarak kabul edilirdi. İkel toplumlar duygu ve fikirlerini aktarmak amacıyla çevrelerindeki canlı varlıkları türlü mimik ve jestlerle yansıtmış, zamanla bir oyun biçimi haline gelmiştir (Levent, 1987).

Halk oyunlarının kökeni Türklerde Orta Asya'ya kadar gider. Orta Asya'da yaşamış atalarımız beraber yaşamayı değerli bulan, törelerine bağlı ve yaratıcı bir halk olarak tanımlanabilir. Tarihsel süreçte ilk Türk uygarlıklarından olan Şamanlar, Hunlar ve Oğuzlar gibi toplumların belgeleri, dansa büyük ilgi gösterdiklerini ve ona önemli bir yer verdiklerini ortaya koymaktadır (Gazi Mihal, 1975).

İlk toplumlar, dinsel törenlerini genellikle toplu bir şekilde gerçekleştirirlerdi. Bunun nedeni, dini açıdan toplumların bir arada yaşamaya zorlanmasıydı. Atalarımız, böylesi törenlerde doğa ve hava olaylarını sergilemeyi amaçlıyor ve bunu dans ile ifade ediyorlardı. Sergilenen danslar, aynı zamanda bir taklit olduğu için öykünme ortaya çıkıyordu. Törenlerin bir diğer amacı da insanları bir arada tutmaktı. Dinin bağlayıcı gücünden yararlanarak kalabalık danslar düzenlerlerdi. Bu sebeplerle oynanan dansların zamanla belirli kurallar çerçevesinde yaşatıldığı görülmektedir (Karaca, 2019).

Halk oyunları, sergilendiği bölgenin kültürel özelliklerini yansıtarak o halkın yaşam biçimlerinin bir yansıması olarak kabul edilir. Bu nedenle halk oyunlarının çeşitliliği, bağlı oldukları kültürün zenginliğini ve çeşitliliğini de gözler önüne serer. Ancak Türk Halk Oyunları, derin bir tarihe sahip olmasına rağmen bilimsel bir konu olarak kabul edilmediği için 1920'li yıllara gelene dek yalnızca yerel düzeyde varlık göstermiştir. Türkiye'de halk oyunları üzerine yapılan ilk çalışma, 1900 yılında Rıza Tevfik Bölükbaşı tarafından yapılmış ve yazılı bir eser haline getirilmiştir. "Ne-Sati Afiyet-Salname-i Tıbbi" adlı bir yıllıkta

yayımlanan ve "Raks" başlıklı bu eser, halk oyunları ile ilgili günümüze kadar geçerliliğini koruyan önemli noktalara dikkat çekmiş ve Türkiye'de halk oyunları ile ilgili bilimsel araştırmaların başlangıcı olarak literatüre katkı sağlamıştır (F.Ü. Halk Oyunları Topluluğu, 1984).

Cumhuriyet'in ilanından sonraki dönemde, 1923 yılı itibarıyla halk bilimine ve halk oyunlarına olan ilgi artmaya başlamış ve folklor alanındaki ilk resmi kurum olarak İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi'ne bağlı "Türkiyyat Enstitüsü" kurulmuştur (Tan, 1985). Halk oyunlarının yaygınlaştırılmasında ise en büyük katkıyı 19 Şubat 1932'de kurulan halk evleri sağlamıştır. Bu halk evlerinin bulunduğu bölgelerde halk oyunları grupları oluşturulmuş ve bu gruplar çeşitli festivaller ve gösterilerde oyunlarını sergileyerek halk oyunlarını tanıtmıştır. Ayrıca ilk uluslararası halk oyunları festivali 1935 yılında Eylül ayında Beylerbeyi Sarayı'nda, Balkan ülkelerinin halk oyunları topluluklarının katılımıyla gerçekleştirilmiştir (Tan, 1985).

Halk evlerinin gerçekleştirdiği bu tür etkinlikler 1944 yılında Köy Enstitüleri ve öğretmen okullarında da hayata geçirilmiştir. Bu sayede gençler, kendi kültür değerlerini daha derinlemesine tanıma fırsatı bulmuşlardır. 1955 yılında Yapı ve Kredi Bankası tarafından kurulan "Türk Halk Oyunlarını Yaşatma ve Yayma Tesisi", on dört yıl boyunca dördü bölgesel olmak üzere toplamda on dört halk oyunları festivali düzenlemiştir. 1957 yılında ise "Türkiye Milli Talebe Federasyonu" kurulmuştur. 1966'da "Türk Folklor Kurumu" oluşturulmuş ve bu kurum, halk oyunları okullarının açılmasına önderlik etmiştir. 1967'de "Turizm ve Tanıtma Bakanlığı" tarafından düzenlenen halk oyunları yarışmaları, bu alandaki önemli bir girişim olmuştur. 1968'de ise Afyon, Kayseri, Elâzığ ve Adana'da gerçekleştirilen dört bölge şenliğinde yapılan geziler sırasında Anadolu ve Trakya bölgeleri detaylı olarak incelenmiş, binlerce halk oyunu yerinde gözlemlenmiş ve araştırılmıştır (Cönger, 1987). Halk oyunları, bilimsel bir yaklaşım çerçevesinde 1980'li yıllardan sonra kurulan halk oyunları konservatuvar bölümleriyle daha ayrıntılı incelenmeye başlanmıştır. 2001 yılında Türk Halk Oyunları Federasyonu'nun kurulmasıyla birlikte halk oyunları dernekleri faaliyetlerini spor kulüpleri olarak sürdürmeye devam etmiştir (Gerek, 2007).

Bu dönemin ardından kurulan birçok özel dernek ve kamu kurumları bünyesindeki çeşitli birimler, halk oyunlarını sürdürme çabalarına devam etmişlerdir.

2.2.3 Halk Oyunlarının Sınıflandırılması

Türk halk oyunlarının sınıflandırılmasında pek çok etken rol oynamaktadır. Bunlar arasında oyunun içerdiği konu, tür özellikleri, çalınan çalgılar ve koreografi düzenleri gibi unsurlar öne çıkmaktadır (Tapmaz, 2012). Anadolu'da ise halk oyunlarının yapısı, bölgelere göre farklılık gösterir; kullanılan araç ve gereçler, koreografi, oyuncu sayısı ve oyun ritmi oldukça çeşitlenmiştir. Halk oyunları, bireyin bedensel koordinasyonunu, psikolojik ve fiziksel sağlığını, aynı zamanda sosyal açıdan da gelişimini olumlu yönde etkileyen önemli bir faaliyettir. Ayrıca müzik ve eğlenceyle birleşen bu oyunlar, bireyin motivasyonunu artırmada da etkili olmaktadır (Tohumat ve Arabacı, 2017). Türk halk oyunları, açık ya da kapalı her türlü ortamda icra edilebilir. Halk oyunları bağ bozum yerleri, köy meydanları, horon evleri, köy bahçeleri, harman alanları, avlular, köy odaları ve yaylalar gibi çeşitli mekanlarda sergilenebilir. Bu tür alanların özellikleri, halk danslarının öğrenilmesinde önemli bir rol oynamaktadır (Aydın, 2017). Halk oyunları, müzikli ya da müziksiz olarak kurallar olmadan, insanların bulunduğu her yerde sergilenebilir.

Halk oyunları, tarihsel olarak çok eski dönemlerde dini ayinler ve törenlerde doğayı taklit ederek büyüsel amaçlarla yapılmış ve zamanla müzik ve ritimle birleşerek şekillenmiştir. Başlangıçtaki büyüsel işlevini yitirmiş olsa da doğayı ve varlıkları taklit etme eğilimi devam etmiştir (Irmak, 2015). Türk halk oyunları, kültürümüzün vazgeçilmez bir parçası olarak uzun bir geçmişe sahiptir. Binlerce yıl boyunca nesilden nesile aktarılmış ve günümüze kadar gelmiş olan halk oyunları, buldukları bölgenin özelliklerini taşımaktadır. Bölge insanının müzikle uyumuna bağlı olarak şekillenen halk oyunları, yörelere göre farklılık gösterir (Bayburtlu, 2017). Her bölge kendine özgü düşüncelerine, yaşam biçimine, gelenek ve göreneklerine, coğrafi koşullarına göre farklı halk oyunları yaratmıştır. Aynı zamanda oyun havaları da kendi içinde çeşitli farklılıklar arz etmektedir (Yücel, 2011).

2.2.4 Halk Oyunlarının Tür Özellikleri

Türk halk oyunlarının oluşumunda iklim, tarih, coğrafya, yöreye ait giysiler, müzikler, ezgiler ve yöre insanının tüm özellikleri önemli bir rol oynamıştır. Bu etmenler oyun türlerinin biçimlenmesinde etkili olmuş ve farklı türler arasında hareket, müzik, figür gibi pek çok açıdan çeşitlilikler ortaya çıkmıştır. Her bir tür, kendine has belirgin özellikler taşır (Ötken, 2002).

Türkiye'nin her bölgesi, o bölgeye özgü halk oyunları ile zengin bir kültür mozaği oluşturur. Her bölge, tarihsel ve sosyal çerçevede gelişen özel dans türleriyle Türk kültürünün zenginliğini gözler önüne serer. Bu oyunlar asırlar süren geleneklerin, toplumsal normların ve tarihin bir yansıması olarak kültürel mirasın korunmasında ve sonraki kuşaklara aktarılmasında önemli bir rol üstlenmektedir (Artun, 2001).

Anadolu'da görünen halk oyunu kategorileri arasında Bar, Halay, Karşılama, Hora, Zeybek (Bengi, Güvende, Seymen), kaşıkla oynanan oyunlar ve Horon türleri yer almaktadır. Türkiye, kıyafet ve müzik açısından oldukça zengin bir ülkedir ve burada sergilenen her halk oyununun kendine ait bir geçmişi ve hikayesi vardır. Bu da halk oyunlarını daha ilgi çekici ve anlamlı kılmaktadır (Taşkın, 2018).

2.2.4.1 Horon Türü Oyunlar

Horon sözcüğü Yakutça kökenli olup "hor", "kor" ve "hori" sözcüklerinden türetilmiştir ve nakarat, tekrarlama veya sırayla vurma anlamlarına gelir. Artvin'de yonca demetleri uzak mesafelere taşınırken, demetlerin dağılmaması için topaklar halinde sarılmasına "horum" denirdi (Ataman, 1975). Horon genellikle Artvin, Giresun, Rize, Trabzon ve Ordu illerini kapsayan Karadeniz kıyısında yaygın olarak oynanır. Ancak Sinop ve Samsun çevresinde ise çok az oynandığı gözlemlenmektedir. Bu oyun türü, sıralı ve düzenli şekilde oynanan toplu bir dans olarak bilinir. "Horon" kelimesinin kökeninin "horum" sözcüğü olduğu bazı kaynaklar tarafından belirtilmiştir. Horon türlerinin başlıca örnekleri şunlardır: Akçaabat Sıgsarası, Bıçak Horonu, Coşkun Çoruh, Deli Horon, Düz Horon, Eşkiya Horonu, Hemşin Horonu ve Sallama (Anlıatamer ve Ünal, 2004).

2.2.4.2 Halay Türü Oyunlar

Halay yöresi halk oyunları genel olarak Orta Anadolu, Doğu ve Güneydoğu Anadolu bölgelerinde topluca icra edilen ve minimum üç kişiden başlayarak gruplar halinde büyüyeabilen bir oyun türüdür. Bu oyunlar, genellikle düz bir sıra halinde el ele tutuşarak veya halka şeklinde düzenlenerek oynanır. Kadın ve erkekler ayrı ayrı oynayabildiği gibi karma bir şekilde de oynanabilmektedir. Kendine özgü ritimleri olan, figürlerinin büyük kısmı ise ayak hareketlerinden oluşan halk oyunlarının genel adıdır. Halay, tamamen ilkel törelerin izlerini taşıyan bir oyun türüdür (Sivrikaya, 2002). Yaklaşık 1000 yıl boyunca Anadolu'da varlık gösteren Türkler halayı nişan, düğün, sünnet ve asker uğurlama gibi

etkinliklerde eğlence biçimi olarak kullanmışlardır (Dağı, 2020). Halay oyunları genellikle; Adana, Adıyaman, Ağrı, Antep, Bingöl, Bitlis, Çankırı, Çorum, Diyarbakır, Elazığ, Hatay, Kars, Kayseri, Kırşehir, Malatya, Maraş, Muş, Siirt, Sivas, Tokat, Tunceli, Urfa, Van, Yozgat illerinde oynanmaktadır (Bağaçlı, 2019).

2.2.4.3 Kaşık Türü Oyunlar

Halk oyunları sırasında, oyuncular çevrelerinde bulunan nesnelere bazen oyunun bir parçası olarak kullanılmaktadır. Bu nesnelere, bazen kap-kacak, bazen de bir kaşık olabilir. Kaşık, sadece karın doyurmak amacıyla değil, aynı zamanda ruhu doyurmak için de kullanılan bir müzik aleti olarak halk arasında yerini almıştır. Özellikle Güney Anadolu'da, İçel, Anamur, Kırşehir, Konya, Eskişehir, Antalya, Burdur, Bolu, Bursa ve Kastamonu illerinde kaşık, oyun ve müziğin bir parçası olarak karşımıza çıkmaktadır. Kaşık havaları, sözsüz ve sözlü olmak üzere iki türde ifade edilebilir (Ganioğlu, 1996). Orta Asya'dan günümüze kadar gelmiş olduğu düşünülen bir oyun türünde, iki tabak veya iki kaşık ile kağan için oynanan oyun, oyuncuların serbestçe hareket ettiği bir oyun biçimidir. Bu oyunlarda oyuncular, yöresel kaşıkları ellerinde tutarak oyunlarını sergilerler (Kay, 2008). Kaşığın oyuna eşlik etmesi, bu oyunların en belirgin özelliklerinden biridir ve bu oyunların Yörük ve Türkmen kültürleriyle bağlantılı olduğu düşünülmektedir.

2.2.4.4 Kafkas Türü Oyunlar

Türkiye'de Kuzey Anadolu Bölgesinde oynanan oyun türüdür. Oyun sert ve hırçın bir yapıya sahiptir. Erkek ve kadın ayrı bir şekilde oynayabildiği gibi karma olarak da oynanabilen oyun türüdür. Ülkemizde en çok Kars ve Ardahan ilinde oynanır. Bu oyun türü Kafkaslarda da yaygın olarak oynanmaktadır. Azerbaycan ve Gürcistan gibi doğu sınırlarımız olan ülkelerde de yaygın olarak oynanır (Bağaçlı, 2019).

2.2.4.5 Zeybek Türü Oyunlar

Batı Anadolu'nun efeleriyle özdeşleşmiş zeybek, Ege bölgesine ait bir müzik ve dans türüdür. Zeybek oyunları genellikle iki şekilde ele alınır: ağır ve kıvrak zeybek oyunları. Erkekler her iki grupta yer alırken, kadın zeybek oyunları kıvrak türde sınıflandırılmaktadır. Zeybek dansını efeler genellikle yalnız sergilerken, kızanlar solo halinde ya da grup şeklinde oynayabilirler. Oyun sırasında bıçak, silah, tüfek gibi nesnelere de kullanılabilir. Zeybek genellikle davul ve zurna eşliğinde oynanır, ancak bazı bölgelerde bağlama da bu oyunlara

eşlik edebilir (Gidiş, 2018). Zeybek müziği, davul ve bağlamanın vuruşlarıyla oyuncunun hareketleri arasında doğal bir uyum oluşturur. Bu uyum, zeybek oyunlarının kendine has tavrının ortaya çıkmasında büyük rol oynar (Canbay, 2015).

2.2.4.6 Karşılama Hora Türü Oyunlar

Karşılama türündeki oyunlar genellikle omuz omuza, kol kola veya el ele tutuşarak karşılıklı şekilde oynanır. Bu oyunlar, özellikle Trakya bölgesinde ve genel olarak göçmen nüfusunun yoğun olduğu illerde yaygın olarak sergilenmektedir (Ataman, 1975; Akt. Taşkın, 2018). Oyun, adını iki kişinin karşılıklı olarak oynamasından alır. Anadolu'nun farklı bölgelerinde ise karşılama oyununa "var-gel" veya "karşı-beri" gibi farklı isimler verilmiştir. Karşılama oyunu, topluluk halinde oynanmasına rağmen oyuncular el ele, kol kola veya omuz omuza tutularak oynanmaz (Yücel, 2011).

2.2.4.7 Bar Türü Oyunlar

Bar oyunları, "kapalı bar" ve "açık bar" olarak iki farklı türe ayrılır. Bu barlar, genellikle omuz omuza, yan yana veya el ele tutuşarak icra edilir (Ay, 1990). Bar oyunları, bir kişiden fazla olmak üzere sıralı olarak ve grup halinde icra edilen danslardır (Evliyaoğlu ve Baykurt, 1987). Bu tür oyunlar özellikle Ardahan, Artvin, Erzincan, Erzurum, Iğdır, Kars gibi kuzeydoğu illerinde yaygın olarak oynanır. Bu oyun türlerinden bazıları ise Atabarı, Baş barı, Hançer barı, Sarhoş barı, Tavuk barı ve Yüksel barı gibi isimlerle anılmaktadır (Keskin, 1975).

2.2.4.8 Teke Türü Oyunlar

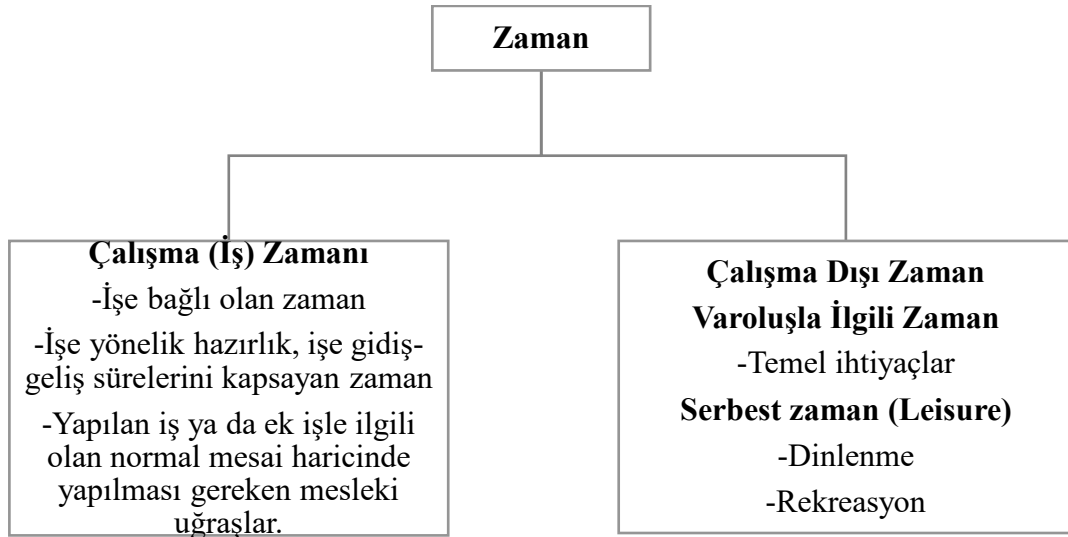
Kökeni Türkmenlere dayanan ve erkek keçilerinin hareketlerinin taklit edilmesiyle ortaya çıkmıştır. Bu oyunlar oldukça hareketli olup teke figürlerinin ani sıçrayışları, dönmeleri gibi hareketlerden ilham alır ve bu hareketler oyunun şeklini oluşturur. Sipsi eşliğinde icra edilen bu oyunlar, zeybek oyunları ile benzerlik göstermektedir. Teke oyunları genellikle coşkulu ve enerjik bir yapı sergileyerek izleyenleri de etkileyen bir atmosfer yaratır (Burgaz Uskan, 2020).

2.3 Zaman

Zaman, insanın varoluşundan itibaren büyük önem taşımaktadır. İnsanın yaşamında gerçekleştirmiş olduğu her başarıda zaman anlayışının payı büyüktür. Bu durum bireyler için olduğu kadar toplumlar içinde önem arz etmektedir. Antik çağdan itibaren birçok bilim insanında ilgi uyandıran ve felsefi açıdan tartışmalara yol açan varoluş kavramıyla birlikte oluşan zaman kavramına ilişkin birçok tanım yapılmıştır (Ayhan, 2022).

Sözlükte bir olayın veya durumun gerçekleştiği, gerçekleşeceği veya halihazırda devam ettiği süre olarak tanımlanan zaman, insanın duyuşsal algılarıyla kavrayamadığı, öznel bir kavram değildir. Buna karşıt olarak doğada var olan ve duyuşlarımızla algılanabilen ve ölçülebilirliği olan bir kavramdır. Zaman, “evrendeki bütün cisimlerin hareketleri ile aynı anda birbirlerine göre yer değiştirmeleri için ilerleyen süre” olarak da tanımlanmaktadır (Gürbüz ve Aydın, 2012).

Ayrıca zaman, kavramsal açıdan çeşitli etkenlere bağlı olarak belirli parçalara ayrılabilir. Örneğin zamanın; temel ihtiyaçlar (yemek, uyku vb.), ekonomik ihtiyaçlar (bir işte çalışma gibi) ve sosyal ihtiyaçlar (gezi, eğlence, kültür ve spor etkinliklerine katılma vb.) gibi amaçlarla bölünmesi söz konusudur. Zaman, iş ve iş harici zaman olmak üzere iki ana kategoriye ayrılarak incelenebilir (Demir ve Demir, 2014).

(Karaküçük, 2008)

Çalışma (İş) Zamanı: Bireyin yaşamını sürdürebilmesi ve yaşam kalitesini arttırabilmesi için maddi olanakların sağlandığı dönem olarak ifade edilmektedir. Bu zaman dilimi işe gidiş

geliş ve iş sürecinde oluşan vakit olarak tanımlanmaktadır (Hacıoğlu, Gökdeniz ve Dinç, 2015).

Çalışma Dışı Zaman: Çalışma dışı zaman, iki ana başlık (varoluşsal zaman ve serbest zaman) altında incelenebilir. Varoluşsal zaman yemek yeme, uyku ve kişisel bakım gibi temel ihtiyaçları kapsarken, serbest zaman ise dinlenme, eğlence ve rekreasyon gibi faaliyetleri içeren, iş dışında geçirilen zamanı tanımlar (Karaküçük, 2008).

2.3.1 Zaman Çeşitleri

Zaman olgusu, pek çok araştırmacı tarafından incelenmiş ve birçok çalışmanın konusu olmuştur. Zamanın farklı türleri ise beş ana kategoriye ayrılmaktadır. Bunlar; gerçek zaman, biyolojik zaman, ekonomik zaman, algılanan zaman ve yönetsel zamandır.

- *Biyolojik Zaman;* Bireyin fiziksel olarak hissettiği zaman biyolojik zamandır. Bu zaman, kişinin alışkanlıklarına ve doğal ritimlerine bağlı olarak şekillenir. Örneğin, kuşların göç etme zamanlarını doğal olarak bilmeleri, biyolojik zamanın bir örneğidir.
- *Gerçek Zaman;* Saatin gösterdiği zamandır ve nesnel bir kavramdır. Fiziksel olaylar ve ölçümlerle belirlenen bu zaman, sabit bir referansa dayanır ve herkes için aynı şekilde işlemektedir.
- *Algılanan Zaman;* Bireyin psikolojik olarak deneyimlediği zamandır. Bu zaman, her olayın özelliklerine göre değişiklik gösterir. Örneğin, bir kişi bunaldığında veya bir şeyi beklerken zamanın yavaş geçtiğini hissederken, aynı kişi mutlu ve keyifli bir durumda olduğunda zamanın hızlı geçtiğini düşünebilir.
- *Ekonomik Zaman;* İşletme açısından zamanın yönetilmesidir ve belirli bir ürünün üretilmesi için harcanan sürelerin toplamını ifade eder. Ekonomik açıdan zaman, somut bir ölçü birimi olarak kabul edilir. Örneğin, emeğin karşılığında belirlenen ücret, saat veya gün gibi birimler ekonomik zamanın örnekleridir.
- *Yönetsel Zaman;* Yönetim süreçlerinin verimli bir şekilde uygulanarak işlerin etkin bir biçimde yürütülmesidir (Sunay, 2021).

Zaman, Şimşek ve arkadaşlarına göre yedi farklı kategoride sınıflandırılmaktadır. Zaman

türlerine ek olarak Sunay, örgüt zamanı ve sosyolojik zamanı da bu sınıflandırmaya dahil etmiştir. Bu iki tür şu şekilde açıklanmıştır:

- *Örgüt Zamanı*: İşçiler ve makinelerin, örgütün ürün ve hizmet üretme sürecinde belirli bir zaman diliminde tamamlanması gereken görevler için harcadıkları toplam süredir.
- *Sosyolojik Zaman*: Bireylerin kişisel takvimlerine göre şekillenen ve yaptıkları eylemler için bir araç olarak kullanılan zamandır. Bu tür zaman bayramlar, törenler, anma günleri ve yıl dönümleri gibi toplumu bir araya getiren toplumsal etkinlikleri ifade eder (Şimşek, Çelik ve Soysal, 2016).

2.4 Serbest Zaman

Serbest zaman, Sanayi Devrimi'nin ardından modern zamanların bir simgesi haline gelmiş ve toplumsal ve kültürel kimliğin oluşumunda etkili olmuştur. Bu dönem, bireylerin düşünce ve yaşam biçimlerini değiştiren bir dönüm noktası olmuştur. Sanayi Devrimi'nin ardından insan gücüne olan ihtiyacın azalmasıyla bireylerin kendilerine ayırdığı zaman artmış; çalışma saatlerindeki azalma ve netleşme ile serbest zaman etkinliklerinin daha verimli bir şekilde değerlendirilmesi mümkün olmuştur (Cunningham, 2016).

Tezcan (1993), serbest zamanı, bireyin herhangi bir zorunluluğu bulunmadığı ve tamamen kendi isteğiyle katıldığı etkinliklere odaklandığı bir zaman dilimi olarak tanımlar. Özdemir ve diğerleri (2006), serbest zamanı, bireyin tamamen kendi isteğiyle seçip tatmin olduğu bir zaman dilimi olarak tanımlar. Serbest zaman, dinlenme ve rahatlama hakkı olarak, modern toplumların en önemli haklarından biri olarak kabul edilmektedir ve Birleşmiş Milletler İnsan Hakları Komisyonu tarafından hazırlanan İnsan Hakları Evrensel Beyannamesi'nin (1948) 24. Maddesiyle güvence altına alınmıştır (Öztan, 2019). İnsan Hakları Evrensel Beyannamesi'nin 24. Maddesi şu hükmü içermektedir: ""Herkes, çalışma saatlerinin adil bir şekilde düzenlenmesi ve belirli bir süre boyunca ücretli izin hakkı da dahil olmak üzere dinlenme ve serbest zaman aktivitelerine sahip olmalıdır." (Kapani, 1991; Yetiş, 2008).

Serbest zaman, tarihsel açıdan sosyal bilimlerde öncelikle sosyolojik ve psikolojik perspektiflerden ele alınmıştır. Toplumun serbest zamanı nasıl algıladığı, bireyin bu zamanı nasıl deneyimlediğiyle doğrudan ilişkilidir. Serbest zaman, çoğunlukla bir zihinsel durum ve varlık hali olarak incelenen bir kavramdır. Anlamı, büyük ölçüde bir bireyin o anki

tutumları, algıları ve deneyimleriyle şekillenir (Teixeira vd., 2012; Kaur ve Malik, 2018). Bunun yanı sıra serbest zaman, bireylere hayatları boyunca sağlık, refah ve gelişim açısından ilerleme fırsatı sunmaktadır (Modi, 2017).

Serbest zaman genellikle ekonomik faaliyetler, kişisel bakım ve ev içi sorumluluklar yerine getirildikten sonra kalan zaman olarak anlaşılır. Bu bağlamda serbest zaman, bireylere seçtikleri faaliyetlerde bulunma özgürlüğü veren, zorunlu olmayan ve takdir yetkisine bağlı zamanı kapsar (Haywood vd., 2019). Bireyler, çalışma saatleri dışında dinlenmekten ve diğer insanlarla kaliteli vakit geçirmekten keyif alırlar. Bu nedenle iş hayatı dışında geçirilen zaman dilimi, aktif bir hayata sahip olan insanlar için büyük bir öneme sahiptir (Şahin, Akten ve Erol, 2009).

Serbest zaman, bireyin yaşamını sürdürmek için gerekli olan faaliyetlerin dışında, kişisel tercihlerine ayırdığı zaman olarak tanımlanır. Diğer bir ifadeyle serbest zaman, günlük yaşamın uyku, dinlenme ve çalışma dışında kalan, bireyin dilediği şekilde kullanabileceği bir zaman dilimidir. Bu zamanı değerlendirme ise bireylerin veya grupların keyif ve tatmin elde etmek amacıyla gerçekleştirdikleri etkinliklerle gerçekleşir (Karaküçük, 1999).

Broadhurst (2001), yapılan değerlendirmelerden farklı olarak, serbest zamanın ek bir zaman dilimi veya sadece önemli bir dönem olarak görülmemesi gerektiğini savunmuş ve serbest zamanı "yaşamın temel bir parçası" olarak tanımlamıştır.

Serbest zamanın önemini ve genel refah üzerindeki etkisini fark etmek bireyleri fiziksel, zihinsel ve duygusal sağlıklarına katkıda bulunan faaliyetlere yönlendirebilir ve böylece yaşam kalitelerini artırabilirler. Özellikle, serbest zaman fiziksel aktivitesi, bireylerin serbestçe harcadıkları zamanlarında (yani, iş saatleri dışında, örneğin, eğlence, seyahat ve evle ilgili fiziksel aktivite) katıldıkları fiziksel aktiviteyle bağlantılı tüm davranışları ifade eder (örneğin, yürüyüş, spor, egzersiz) dayanır (Prince vd., 2021).

Serbest zaman faaliyetlerine katılım, bireylerin yaşam tarzlarına ve özelliklerine bağlı olarak büyük ölçüde değişir. Irk, sosyal ve kişisel özellikler, cinsiyet ve yaş gibi faktörler, seçilen faaliyet türlerini ve katılımın biçimini ve sıklığını etkiler. Bu sebeple serbest zaman, yaşamın temel bir parçası olarak kabul edilir ve sağlık ile sağlıkla ilgili davranışlarla doğrudan ilişkilidir (Veal vd., 2012).

2.4.1 Serbest Zamanın Faydaları

Fayda kavramı, kişisel, ekonomik, sosyal ve diğer alanlarda meydana gelen pozitif gelişmeler olarak tanımlanabilir (Kim vd., 2018). Serbest zamanın faydaları, bireylerin serbest zaman etkinliklerine katıldıklarında belirledikleri hedeflere ulaşma düzeyleri ya da bu süreçte sağladıkları çeşitli yararlar doğrultusunda değerlendirilen deneyimsel algılar olarak ifade edilmektedir (Kuo, 2013). "Farklı bir tanıma göre, serbest zamanın sağladığı faydaların değerlendirilmesi, kişisel duygular ve deneyimler üzerinden yapılan bir analiz olup, serbest aktivitelerin bireylerin serbest zaman hedeflerine ne derece ulaşmalarına katkı sağladığını incelemektedir (Huang, Tsai ve Lee, 2014).

Durol (2017), serbest zamanın, sosyal hayatın belirttiği zaruri davranışları koruyarak bireyin özgür şekilde hareket edebileceği bir süre olduğunu ifade etmektedir. Kelly ve Freysinger'e (2000) göre ise bireyler, sosyal yaşamlarını sürdürmek için zihinsel ve fiziksel yıpranma gerektiren zaruri eylemlere katılmak zorundadırlar ve serbest zaman, bu zorunlu eylemlerden kaçarak bireyin rahatlama fırsatı bulduğu zaman dilimidir (Aytaç, 2004).

Hung (2012), serbest zamanın faydalarını üç farklı kategoriye ayırmıştır. Bunlar:

Fizyolojik Faydalar: Serbest zaman aktiviteleri, bireylere fizyolojik açıdan bir dizi olumlu etki yaratmaktadır. Bu aktiviteler, vücut sağlıklarını iyileştirmeye, hastalıkları yönetmeye, enerjilerini yenilemeye ve kilolarını kontrol altında tutmalarına yardımcı olur (Bright, 2000). Kuo (2013) tarafından yapılan bir değerlendirmeye göre, serbest zaman etkinlikleri kardiyovasküler sağlık üzerinde faydalı etkilere sahip olmanın yanı sıra, çeşitli hastalıkların yönetimi ve iyileşmesi konusunda da destek sağlar. Ayrıca, bu aktiviteler bireylerin becerilerini geliştirmelerine, rahatlamlarına ve enerji seviyelerini artırmalarına katkıda bulunur (Chen, 2001). Nihayetinde, serbest zaman aktiviteleri kasları güçlendirir ve enerji harcamasını teşvik eder (Goldberg ve King, 2007).

Psikolojik Faydalar: Katılımcılara özgürlük duygusu veren serbest zaman aktiviteleri, benlik saygısının artması ve depresyon, kaygı ve öfke gibi olumsuz duyguların azalması gibi çeşitli psikolojik faydalar sağlamaktadır (Ho, 2008). Bu tür aktiviteler, bireylerin kötü hislerini hafifletirken, aynı zamanda öznel mutluluklarını artırır (Sato, Jordan ve Funk, 2014; Kim vd., 2016). Psikolojik açıdan bakıldığında, serbest zaman etkinlikleri, bireylerin bilişsel becerilerini geliştirmelerine ve bu becerileri sürdürebilmelerine yardımcı olur (Ferreira vd.,

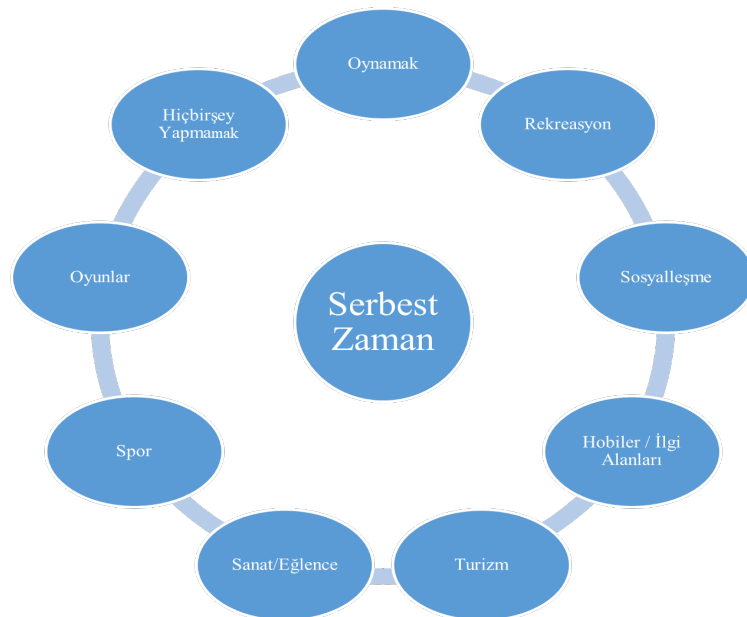
2014). Ayrıca, Lee vd. (2017), serbest zaman aktivitelerinin duygusal refahı iyileştirdiğini belirtmiştir.

Sosyal Faydalar: Serbest zaman aktiviteleri, bireylerin kimliklerini geliştirmelerine fırsat tanınmasının yanı sıra, kişilerarası ilişkiler kurmalarını ve yeni kültürel deneyimler kazanmalarını sağlayarak, olumsuz duyguların azalmasına yardımcı olmaktadır (Kuo, 2013; Kim vd., 2016). Eccles ve Roeser (2011), serbest zamanın bireylerin açıklama ve aynı zamanda gelişme adına benzersiz bir olanak sunduğunu belirtmiştir. Ayrıca, serbest zaman aktiviteleri, bireylerin sosyal konumlarını iyileştirmelerine ve yaşam kalitelerini artırmalarına katkı sağlamaktadır (Huang, Tsai ve Lee, 2014).

2.4.2 Serbest Zaman Aktiviteleri

Serbest zaman aktiviteleri, genellikle bireylerin boş vakitlerinde gerçekleştirdikleri egzersiz ve sosyal etkileşim içerikli etkinlikler olarak açıklanmaktadır (Pressman vd., 2009; Paggi, Jopp ve Hertzog, 2016). Başka bir tanıma göre, “serbest zaman aktiviteleri, bireylerin iş veya günlük rutinlerinden bağımsız olarak, keyif almak ve iyi hissetmek amacıyla gerçekleştirdikleri etkinliklerdir” (Verghese vd., 2006).

Bireylerin serbest zamanlarında katılabilecekleri çok çeşitli aktiviteler mevcuttur. Bu aktiviteler, rekreasyon, sosyalleşme, oyun, spor veya eğlenceyi içerebilir. Serbest zaman sırasında mevcut olan çeşitli aktivitelerden bazılarının görsel bir temsili aşağıda verilmiştir (Veal vd., 2012; Butson, 2024).

Gürbüz ve Henderson (2013), serbest zaman aktivitelerinin hem zihinsel hem de sosyal açıdan olumlu etkiler yarattığını vurgulamışlardır. Diğer taraftan, Yang (2006) serbest zaman etkinliklerinin bireylerin fiziksel ve zihinsel sağlıklarını iyileştirmeye, grup çalışmalarına aktif katılım sağlamaya, yaratıcı düşüncelerini geliştirmeye ve günlük yaşamlarındaki verimliliği artırmaya katkı sağladığını belirtmiştir.

Bireylerin kişisel istek ve yeteneklerine göre katıldıkları serbest zaman etkinlikleri, literatürde farklı kategoriler altında sınıflandırılmaktadır (Serdar, 2020).

Beard ve Ragheb (1980); Lloyd ve Auld, (2002)

- Kitle iletişim araçları
- Sosyal aktiviteler
- Açık hava aktiviteleri
- Spor Aktiviteleri
- Kültürel aktiviteler
- Hobiler

Silverstein ve Parker, (2002)

- Kültürel ve eğlence aktiviteleri
- Kişisel gelişim aktivileri
- Rekreasyonel aktiviteler
- Arkadaş grupları ile yapılan aktiviteler
- Resmi grup aktiviteleri
- Açık hava aktiviteleri

Gulam, (2016)

- Fiziksel aktiviteler
- Zihinsel ve entellektüel aktiviteler
- Öz savunma ve öz disiplin aktiviteleri
- Kültürel ve sosyal aktiviteler
- Sanatsal ve el sanatları aktiviteleri
- Açık hava aktiviteleri
- Hobiler

Pek çok araştırmacı, serbest zaman aktivitelerini farklı biçimlerde sınıflandırmaktadır. Bu aktiviteler, gruba, amaca veya mekâna göre düzenlenebilir. En yaygın sınıflandırma yöntemlerinden biri, süreye dayalı sınıflamadır. Bu yaklaşımda, serbest zaman kısa ve uzun süreli olarak iki kategoriye ayrılır. Çocukluk dönemi, yıllık izin ve emeklilik gibi dönemler uzun süreli serbest zaman örnekleri oluştururken; iş çıkışı akşam saatleri, hafta sonları ve kısa tatiller ise kısa süreli serbest zamanlara örnek olarak verilebilir. İnsanlar, kültürleri ve gelenekleri doğrultusunda kendilerini yakın hissettikleri etkinliklere katılarak, sosyal hayatta liderlerin ya da bireylerin yaşamlarını kolaylaştıracak davranışları uygulamaktan keyif alır ve isteyerek bu etkinliklere katılırlar (Hacıoğlu vd., 2015).

2.5 Rekreasyon

Rekreasyon, günlük sorumluluklardan arta kalan zamanın deneyimi anlamına gelir. Kişisel olarak bireyin kendisine tekrardan yapılanma fırsatı sunduğu, sıkıcı olmayan sosyal aktiviteler olarak düşünülebilir (Brey ve Lehto, 2007).

Rekreasyon, bireylerin serbest zamanlarında tercih ettikleri ve devam ettirdikleri deneyimleri ve etkinlikleri tanımlar; bu deneyimler ve faaliyetler, bireyi günlük sorumluluklarını yapabilmesi için yenileyip canlandırarak ona enerji verir (Ap, 1986).

Howe ve Carpenter (1985), rekreasyonu, bireylerin serbest zamanlarını aktif ya da pasif olarak geçirdikleri etkinlikler olarak tanımlamaktadır.

Bireylerin serbest zamanlarında özgürce yapabildikleri rekreasyon, istek ve arzularını karşılamak amacıyla gönüllü olarak katıldıkları etkinlikler veya deneyimler olarak tanımlanmaktadır (Torkildsen, 2005). Fairchild (1970), rekreasyonu, serbest zamanlarda bireysel ya da grup halinde, herhangi bir zorunluluk olmaksızın yapılan, kişiye özgürlük duygusu veren ve memnuniyet sağlayan, kişinin kendini ödüllendirdiği etkinlikler olarak tanımlamıştır.

İnsanların serbest zamanlarında katıldıkları veya dahil oldukları faaliyetleri ifade eden bir kavram olan rekreasyon, çalışma zamanı dışında aktif olarak gerçekleştirilen faaliyetlerle ilgilidir. Serbest zaman etkinlikleri söz konusu olduğunda, günlük yaşam, hafta sonları, yıllık izinler, uzun tatiller ve emeklilik gibi farklı zaman dilimlerinde gerçekleştirilen geniş bir yelpazeye sahip etkinliklerden bahsedilir. Bu etkinlikler, bireylerin farklı amaç ve beklentilerine göre anlam kazandığından, rekreasyonu kesin bir şekilde tanımlamak güçleşmektedir. Ancak, farklı perspektifler ve çeşitli yaklaşımlar kullanılarak bazı tanımlamalar yapılabilmektedir (Karaküçük, 2008).

Bazı araştırmacılar, rekreasyonu bir etkinlik olarak tanımlarken, diğerleri ise bu kavramı “toplumsal kabul görme” ile ilişkilendirmektedir. Örneğin, toplumbilim sözlüğüne göre rekreasyon; serbest zaman boyunca bireysel veya toplumsal olarak gerçekleştirilen, özgür ve keyifli, dışsal bir ödüle ihtiyaç duymayan ve kendiliğinden cazip olan tüm serbest zaman etkinlikleridir. Rekreasyon, kişisel ve toplumsal başarıların arttığı ve güzelleştiği bir serbest zaman dilimi olarak da tanımlanabilir (Kılbaş, 2010).

Rekreasyon, bireylerin serbest zamanlarında yaptıkları aktiviteleri ifade eder ve eğlenmek ve rahatlamak amacıyla yapılmaktadır. Rekreasyon kelime anlamı olarak yeniden yaratmak, yenilenmek anlamına gelmektedir. Resim yapmak, müzik dinlemek, kitap okumak, oyunculuk yapmak ve iskambil veya satranç gibi oyunlar oynamak, özellikle fiziksel olmayan eğlence biçimleridir. Vücudun büyük kaslarını kullanan rekreasyona fiziksel rekreasyon denir (Corbin, Le Masurier ve Lambdin, 2017).

Türk Dil Kurumu (TDK) tanımına göre, rekreasyon; bireylerin serbest zamanlarında eğlence ve spor amacıyla gönüllü olarak katıldıkları faaliyetler olarak tanımlanmaktadır (TDK, 2025).

2.5.1 Rekreasyonun Amacı ve Önemi

Sanayileşme ile birlikte zaman anlayışında birçok yeni yaklaşım ortaya çıkmıştır. Modern dönemde iş dışı zaman kavramı, bireylerin günlük zorunlulukların dışında kendi isteklerine göre kullanabilecekleri bir zaman dilimini ifade etmektedir. Sanayileşmenin getirdiği teknolojik yenilikler ve hayatın bu yeniliklerle daha kolay hale gelmesi, gelişmelerin sunduğu konfor ve hız sayesinde serbest zamanın artmasını sağlamıştır. Bu zaman diliminde, bireyler zevk alabilecekleri, eğlenceli ve dinlendirici etkinlikler yaparak, kitap okumak, müzik dinlemek, televizyon izlemek, spor karşılaşmalarını takip etmek, tiyatro veya sinemaya gitmek gibi faaliyetlere katılmaktadırlar. Serbest zamanın aktif bir biçimde yapıldığı etkinlikler arasında ise spor yapmak, kamp kurmak ve seyahat etmek gibi faaliyetler bulunmaktadır. Bu örneklerden de anlaşılacağı üzere, rekreasyon faaliyetleri serbest zamanları değerlendirme amacı taşır (Türker vd., 2016).

Bu tür etkinliklere katılım, bireylerin herhangi bir işle ilgilenmedikleri ya da tüm görevlerinden feragat ettikleri anlarda gerçekleşmelidir. Rekreasyon, çok çeşitli etkinlikleri içinde barındırır; bu etkinlikler arasında oyun, eğlence ve dinlenme yer alır. Rekreasyon, tek bir aktivite biçimiyle sınırlı değildir. Farklı faaliyet türlerinden oluşan bir yaşam tarzıdır (Karaküçük, 2008). Rekreasyon, pek çok araştırmacı tarafından kabul edilen temel özelliklere sahiptir (Hacıoğlu vd., 2015).

Endüstrileşen hayatın getirdiği serbest zaman sürelerindeki yükselişle doğru orantılı olarak önemi artan rekreasyon, günümüz çağının teknolojisinin gelişmesi ve rekreasyonel faaliyetlerin artışı sayesinde günden güne daha da önemli hale gelmeye başlamıştır ve

rekreasyon kavramı daha da fazla önem kazanmıştır (Yüncü vd., 2013).

Rekreatif etkinlikler, bireysel ya da grup halinde, aktif ya da pasif, her yaş grubundan insanın katılabileceği, cinsiyet farkı gözetmeyen, açık ya da kapalı alanlarda gerçekleştirilebilen, serbest zaman diliminde yapılan aktiviteler olup, insanların rahatlama, mutlu olma ve gelişim sağlama açısından faydalı, mekân ve zaman kısıtlaması yaratmayan faaliyetlerdir. Bu tür etkinlikler sonucunda, bireyler kendilerini daha iyi ifade etme, bilmedikleri niteliklerini keşfetme ve bu niteliklerini geliştirme fırsatı bulabilmektedirler (Tamer, 1998; Akt. Telci, 2020). Ayrıca bireyler, rekreasyonu yoğunluk, baskı ve stresten uzaklaşma amacıyla da değerlendirmektedir (Toffler, 1981).

2.5.2 Rekreasyonun Özellikleri

Araştırmacılar tarafından kabul edilen rekreasyonun temel özellikleri şu şekilde sıralanabilir;

Rekreasyon, rekreatif etkinliklere katılım sonucunda ortaya çıkan bir deneyimdir. Bu etkinliklere katılmak, bireyin daha önce bu tür etkinlikleri seçmesiyle gerçekleşir. Katılımcılar, etkinliklere kendi ilgi ve istekleri doğrultusunda göre karar verirler.

Rekreasyon, kendine özgü bir cazibeye sahiptir. Örneğin, havuzun büyüklüğü, sunulan oyun çeşitliliği veya yapılan gösteriler gibi unsurlar bu çekiciliği oluşturur.

Bireyler, etkinliklere tamamen kendi istekleri doğrultusunda katılırlar. Katılımın gönüllü olması esastır ve bireye hiçbir zaman rekreasyon etkinliklerine katılma zorunluluğu getirilmemelidir. Katılım, bireyin kendi arzusu ile gerçekleşir (Hacıoğlu vd., 2015).

Torkildsen (1985) ve Karaküçük (1999)'e göre ise Rekreasyonun özellikleri;

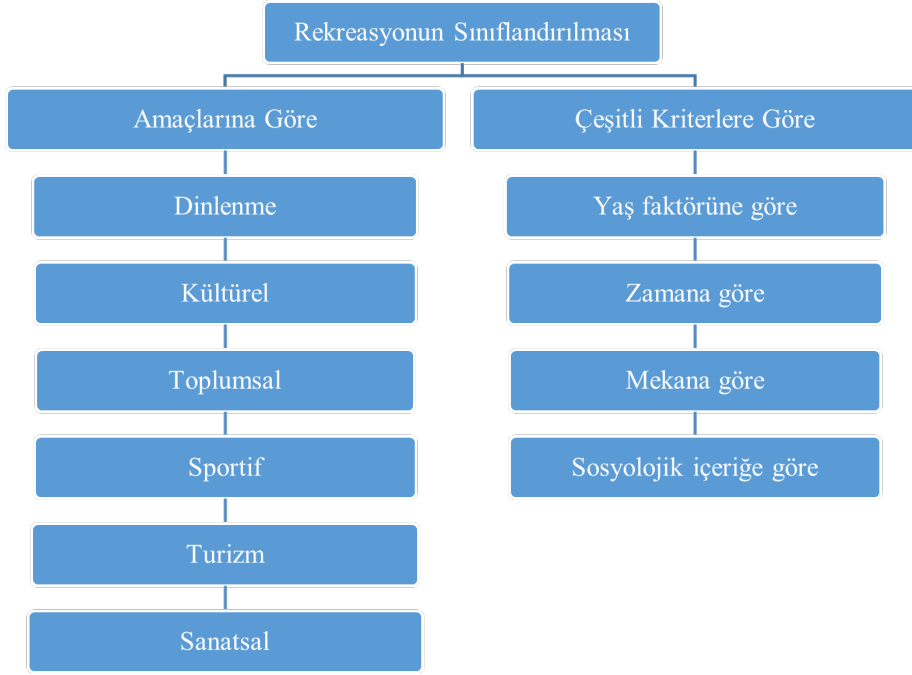
- ✓ Rekreasyon aktivitelerinin seçimi isteğe bağlıdır.
- ✓ Rekreasyon aktiviteleri bireye özgürlük hissiyatı kazandırır.
- ✓ Aktivitelerde süreklilik ve katılım zorunluluğu bulunmamalıdır.
- ✓ Rekreasyon, serbest zamanda olur.
- ✓ Rekreasyon aktiviteleri, cinsiyet ve yaş ayrımı gözetmeksizin bütün bireylerin

katılmasına imkan tanır.

- ✓ Aktivitelerde inisiyatif, bireyin kendisine bırakılmalıdır.
- ✓ Rekreatif aktiviteler, tüm mekanlar ile mevsim fark etmeden bütün hava koşullarında uygulanabilir.
- ✓ Rekreatif, herhangi bir etkinlik yapılmasını gerektirir. Bu etkinlikler, zihinsel, fiziksel, ruhsal, toplumsal veya bunların bir kombinasyonundan meydana gelebilir.
- ✓ Rekreatif, çeşitli etkinlikler ve seçenekler sunar.
- ✓ Rekreatif, insanlara mutluluk veren bir etkinliktir.
- ✓ Rekreatif, dünya genelinde yaygın bir şekilde uygulanmaktadır.
- ✓ Rekreatif, bireyin kendini ifade etmesine ve yaratıcı olmasına imkân tanıyan etkinlikleri içermelidir.
- ✓ Rekreatifin her birey için farklı bir amacı vardır.
- ✓ Rekreatif etkinliklerin, bireye hem kişisel hem de toplumsal özellikler kazandırması beklenir.
- ✓ Rekreatif, toplum geleneklerine, manevi ve ahlaki değerlerine uyum sağlamalı ve sosyal normlarla ters düşmemelidir.
- ✓ Rekreatif, bir etkinlik olarak, aynı zamanda başka bir etkinliğe ilgi uyandırabilir veya onu gerçekleştirme imkânı sunar.
- ✓ Rekreatif faaliyetleri, rekreatifistler tarafından gerçekleştirilir. Bu tür etkinlikler ve çabalar, başka bir kişi tarafından başkası için yapılmaz.
- ✓ Rekreatif, hareketi düzenli veya düzensiz, yetenekli ya da yeteneksiz kişilerle, ayrıca örgütlü veya örgütsüz ortamlarda gerçekleştirilebilir.
- ✓ Rekreatif, rekreatif faaliyetlere katılım sonucu ortaya çıkan bir deneyimdir.

(Torkildsen, 1985; Karaküçük, 1999)

2.5.3 Rekreasyonun Sınıflandırılması

(Karaküçük, 2008)

Rekreasyon etkinlikleri, amaçlarına ve belirli kriterlere göre iki ana başlık altında sınıflandırılabilir.

1. Amaçlarına Göre Rekreasyon Etkinlikleri

- *Dinlenme amacıyla yapılan rekreasyon etkinlikleri*
- *Kültürel amaçlı yapılan rekreasyon etkinlikleri*
- *Toplumsal amaçlı yapılan rekreasyon etkinlikleri*
- *Sportif amaçlı yapılan rekreasyon etkinlikleri*
- *Turizm amaçlı yapılan rekreasyon etkinlikleri*
- *Sanatsal amaçlı yapılan rekreasyon etkinlikleri*

2. Çeşitli Kriterlere Göre Rekreasyon Etkinlikleri

- *Yaş faktörüne göre*
- *Zamana göre*
- *Kullanılan mekâna göre*
- *Sosyolojik içeriğe göre*

Rekreasyon faaliyetlerini, belirli özel işlevleri dikkate alarak aktif veya pasif olmalarına göre

sınıflandırabiliriz. Bunlar şunlardır:

- *Ticari rekreasyon*
- *Sosyal rekreasyon*
- *Uluslararası rekreasyon*
- *Estetik rekreasyon*
- *Fiziksel rekreasyon*
- *Orman rekreasyonu*

Rekreasyon, kent içi ve kırsal alanlarda yapılan faaliyetler olarak da sınıflandırılabilir. Bu tür etkinlikler, kırsal rekreasyon aktiviteleri biçiminde de değerlendirilir. Bunlar şunlardır:

- *Kent içi rekreasyon etkinlikleri*
- *Kırsal rekreasyon etkinlikleri* (Sağcan, 1986).

Cordes ve Ibrahim (1999) ise rekreasyon kavramını beş farklı şekilde sınıflandırmışlardır:

- *Halk rekreasyonu*
- *Ticari rekreasyon*
- *Şirket rekreasyonu*
- *Terapatik rekreasyon*
- *Diğer rekreasyonel aktiviteler*

2.5.4 Rekreasyon' un Faydaları

Fiziksel Faydalar: Teknolojik gelişmeler neticesinde insan gücünün yerini makinelerin alması ve masa başı işler, insanın gün içerisinde daha az hareket ederek daha az enerji harcamasına yol açmıştır. İnsanların günlük hayatın akışı içerisinde daha az hareket etmeleri pek çok fizyolojik hastalığa yakalanmalarını da kolaylaştırmıştır. Ancak fiziksel aktivitelerde bulunarak bu tür hastalıkların önüne geçilebilmektedir. Bilhassa rekreasyon faaliyetleri içerisinde fiziksel aktivite gerektiren aktif rekreatif etkinlikler oldukça önem arz etmektedir. Düzenli yapılan fiziksel aktivitenin başta kalp hastalıkları, şişmanlık, kolesterol, kas ve eklem rahatsızlıkları, yüksek tansiyon olmak üzere birçok hastalığı önlemede etkili olduğu belirtilmektedir (Sevil vd., 2013).

Diğer taraftan fiziksel ve sportif rekreasyon faaliyetlerine dahil olan kişilerin zamanla

kendilerini fiziksel bakımdan daha zinde ve etkin hissettikleri ifade edilmektedir. Bu tür faaliyetlerin fiziksel görünümüne de olumlu katkı sağladığı ve fiziksel görünümü iyi olan birisinin özgüveninin de yüksek olacağı belirtilmektedir (Özkan, 2018).

Toplumsal Faydalar: İnsan sosyal bir varlık olduğundan dolayı fiziksel ihtiyaçlarının karşılanmasının yanı sıra kabullenme, aidiyet, yakınlık gibi sosyal ihtiyaçlarının da karşılanmasına gereksinim duymaktadır. Sosyalleşmenin belli bir süreç istediği, serbest zamanların ise sosyalleşme için en uygun zamanlar olduğu vurgulanmaktadır. Serbest zaman etkinlikleri sayesinde birey sosyalleşme fırsatı yakalayarak yaşam doyumunu artırmaktadır (Özkan, 2018).

Rekreatif faaliyetlere katılım ile toplumun çeşitli kesimlerinden farklı insanlar bir araya gelebilmektedir. Bu da bir gruba aidiyetlik hissini geliştirerek, toplumsal hayatın kalitesini artırmakta ve toplumsal moral seviyesini yükseltmektedir. Rekreatif faaliyetlere katılım sonucu meydana gelen gruplarda ortaya çıkan toplumsallaşmanın daha kalıcı ve içselleştirilmiş olduğu vurgulanmaktadır (Karaküçük, 2008).

Psikolojik Faydalar: Monoton, aşırı kuralların içerisine hapsolmuş bir hayat ve yaşam içerisindeki çekişme ve sürtüşmeler gibi çeşitli negatif unsurlar kişinin moral seviyesini aşağıya çeker. Böyle durumlarda insanlar ortam değiştirerek veya zihinlerini yenileyecek farklı bir aktivitede bulunarak moral seviyelerini yükseltmek isterler. Bu çerçevede eğlenebilecekleri, dinlenebilecekleri, kendilerini dinleyip yenileyebilecekleri rekreatif etkinliklere başvururlar (Karaküçük, 2008).

Rekreasyonun başlıca psikolojik faydaları aşağıdaki şekilde sıralanabilir:

- ✓ Kişinin kendisini daha iyi tanıyarak kimliğini tanımlayabilmesini sağlar.
- ✓ Ortam değişikliği yapmak, doğaya ve kırsal alanlara yönelmek ruhsal gerginliği azaltır.
- ✓ Rekreatif etkinlikler kişinin yaşam tatminini artırarak, moral seviyesini yükseltir. Böylece kişi kendisini daha mutlu hisseder.
- ✓ Bazı insanlar için rekreatif faaliyetlere dahil olmak bir statü göstergesidir.
- ✓ Bireyin karakter gelişimine yön verir.

- ✓ İnsanların suça eğilimleri azalır.
- ✓ İnsanların yaratıcılığı gelişir ve entelektüel katkı sağlar.
- ✓ Kişisel bilgi ve becerilerin gelişmesine yardımcı olur.
- ✓ İş hayatındaki performansı artırarak, iş hayatında kişinin daha başarılı olmasına katkı sağlar.
- ✓ Grup halinde gerçekleştirilen rekreatif etkinlikler kişinin yalnızlık hissinden sıyrılmasına yardım eder ve daha sosyal ve dışa dönük bir birey olmasını sağlar (Karaküçük, 2008).

Kişisel Beceri ve Yeteneklerin Gelişimine Yönelik Faydalar: Rekreatif bir faaliyete katılan kişi, katıldığı faaliyete yönelik yetenek ve beceri seviyesini tartma imkânı bulur. Özellikle çocukluk döneminde kişinin ilgi ve yeteneğinin ne yönde olduğunun tespit edilebilmesinde rekreasyonel faaliyetlere katılım oldukça önemlidir. Bu durum yetişkinler için de geçerlidir. Nitekim rekreasyonel faaliyetlere katılım sayesinde kişi, yeni keşiflerde bulunarak kariyer çizgisine yön verebilmektedir (Özkan, 2018).

2.6 Tutum

İnceoğlu (2000), "tutum" ifadesini, bireyin şahsına veya içinde bulunduğu çevreye yönelik toplumsal bir mesele, obje veya durum karşısında tecrübe ettiği deneyimler, motivasyon ve bilgi çerçevesinde şekillendirdiği bilişsel, davranışsal ve duyuşsal tepkiler olarak tanımlamıştır. Başka bir deyişle tutum, ön eğilimdir. Bu kavramın bilimsel olarak ele alınması 19. yüzyılda başlangıç göstermiştir. Latince temelli olan "tutum" kelimesi, "eyleme hazır" anlamına gelir (Arkonaç, 2001).

Literatürde ilk kez Albort tarafından tanımlanan tutum, bireylerin tüm nesnelere karşı verecekleri tepkiler ve durumlar üzerinde etkili bir güç oluşturan ve zihinsel-sinirsel bir davranış sergilemeye yönelik hazır olma halidir (Çetin, 2006).

Bilimsel olarak incelenmeye 19. yüzyılda başlanan tutum, Latince kökenli olup "harekete hazır" anlamını taşımaktadır. Sosyal bilimlerdeki birçok kavram gibi, tutum kavramı üzerine de tam bir görüş birliği sağlanamamıştır. Geleneksel tanımlar, tutumun ne olduğuna dair farklı bir bakış açısı veya tutumun farklı yönlerini açıklamaktadır (Arkonaç, 2001).

Tutum, Anderson tarafından “yaşantı ve deneyimler sonucu oluşan, bireyin ilgili olduğu tüm nesne ve durumlara karşı davranışları üzerinde yönlendirici veya dinamik bir etkiye sahip, duygusal ve zihinsel bir hazırlık durumu” olarak tanımlanmıştır (Anderson, 1991).

Bilişsel, duyuşsal ve davranışsal verilere dayalı tutumlar, bireylerin belirli bir konu, nesne veya kişiye karşı sevme veya sevmeme kararı almalarını sağlayabilir. Eagly ve Chaiken'e (1993) göre tutum, saldırılara karşı direnç gösterme ve davranışı yönlendirme yeteneği açısından farklı derecelerde güçlere sahip bir değerlendirici yargıdır. Tutumlar, temelde deneyim, öğrenme ve sosyal faktörlerden oluşur. Ayrıca tutumlar, bireyin belirli bir değere yönelik ruh hali olarak da tanımlanabilir. Diğer bir ifadeyle tutumlar, davranış, duygu ve düşüncüyü etkileyen zihinsel bir süreç olarak kabul edilebilir (Petty ve Cacioppo, 1981).

Tutum, psikologlar ve sosyologlar tarafından ele alınan ve tartışılan önemli bir kavram olarak kabul görmüştür. Bu nedenle, alandaki yapılan araştırmalar ve ortaya çıkan tartışmalar, sosyal psikoloji biliminin gelişimine katkı sağlamış ve bu alandaki öncü çalışmalar arasında yer almıştır (Güllü ve Güçlü, 2009). Tutum kavramına ilişkin yapılmış tanımlar ele alındığında, Thurstone (1931) tutumu, psikolojik bir nesneye yönelik pozitif ya da negatif bir şekilde değerlendirilip sıralanan, sonra da bu sıralamanın derecelendirildiği bir süreç olarak tanımlamıştır (Kağıtçıbaşı, 1983). Kabaca tutum, kişilerin herhangi bir şey hakkında kabul etmesine veya etmemesine, onaylamasına veya onaylamamasına, evet ya da hayır demesine yönlendiren bir kavram olarak açıklanabilir (Marshall, 1999).

Tutum, bireyin kendisine atfedilen ve kişiyi, bir ruhsal nesne ile ilgili duygu, düşünce ve davranışlarını belirli bir şekilde düzenleyen ve öğrenmeye yönelik bir eğilimdir (Yaşartürk, 2013; Şimşek ve Eroğlu, 2013; Cabı, 2016).

Tutum, kişiyi eyleme geçiren bir özellik taşır (Teaff vd., 1975). Günümüz dünyasındaki sosyal psikologlar tarafından da kabul edilen bu tanıma göre, tutum, bireye özgü olup, bireyin bir nesneye dair düşünce, duygu ve davranışlarıyla ilişkili bir tutarlılık sergiler (Kağıtçıbaşı, 1983; Tavşancıl, 2010).

2.6.1 Tutumun Öğeleri

Tutum, bireylerin düşüncelerini, duygularını ve davranışlarını uyumlu bir şekilde yönlendiren bir etkiye sahiptir. Bu üç unsur, tutumun temel bileşenlerini oluşturur ve genellikle birbirleriyle tutarlı bir şekilde işler (Kağıtçıbaşı, 1988). Bu perspektife göre, bir

kişinin belirli bir konuya dair sahip olduğu bilgi (bilişsel bileşen), o konuyla ilgili hisleri (olumlu, olumsuz veya nötr) ve bu konuya yönelik davranışı (davranışsal bileşen) birbiriyle etkileşim içinde olur (İnceoğlu, 1993). Bu unsurlar, tutumun varlığını sürdürülebilmesini ve tutarlı bir yapı oluşturmasını sağlar (Kağıtçıbaşı, 1988).

Bilişsel (Zihinsel) Öge: Tutumun bilişsel boyutu, bireyin çevresindeki uyarıcılara dair deneyimlerinden edindiği bilgiye dayanır. Bu boyut, tutumun odaklandığı nesne, kişi veya durumla ilgili edinilen bilgilerin çoğunlukla bireyin yaşadığı deneyimler aracılığıyla kazanılmasını içerir. Bir kişi, bu tür uyarıcıların varlığını önce doğrudan (yüz yüze etkileşim gibi) ya da dolaylı yollarla (başka kaynaklardan) fark etmelidir. Bir birey, hakkında bilgi sahibi olmadığı bir konuya yönelik tutum geliştiremez (İnceoğlu, 1993).

Duyuşsal (Duygusal) Öge: Duygusal ögede tutum, kişiyi bir obje ile karşılaştırıldığında olumlu veya olumsuz bir şekilde tepki vermeye hazırlayan bir duygu durumudur (Anderson, 1991). Çevreyle ilgili bilgi, algı ve deneyimlerin sınıflandırılması, bu sınıflamaların olumlu ya da olumsuz olaylarla ve istenen ya da istenmeyen hedeflerle ilişkilendirilmesi, tutumun duygusal boyutunu oluşturur. Bir kişinin tutumuyla ilgili olumlu ya da olumsuz duyguları, geçmiş deneyimlere dayanır. Bir kişi belirli bir uyarıcıya karşı olumlu veya olumsuz duygular taşıyorsa, bu durum, bireyin o uyarıcıyla geçmişte bir bağlantısı olduğunun ve bu bağlantıdan sonra uyarıcıyı kabul edip etmediğinin bir göstergesidir. Birey, bu uyarıcıları hatırladığında, bu anılar yeniden olumlu ya da olumsuz duygulara yol açar. Bu nedenle, uyarıcıların hatırlanması, tutuma ilişkin verilen tepkilerin de olumlu veya olumsuz olmasına sebep olur (İnceoğlu, 1993).

Davranışsal Öge: Davranışsal öge, bireyin belirli bir uyaran grubuna yönelik tutum objesi ile ilgili sergilediği davranış eğilimlerini yansıtır. Bu eğilimler, sözlü ifadeler veya çeşitli hareketler yoluyla gözlemlenebilir (Tavşancıl, 2010).

2.6.2 Halk Oyunlarında Tutum

Halk oyunları, uzun yıllardır ulusal bayramlar ve kutlamalar gibi özel günlerde sergilenen önemli bir kültürel etkinlik olarak kabul edilmektedir. Bu danslar, zaman zaman Türk Milli Eğitim müfredatına dahil edilerek eğitim sistemine de entegre edilmiştir. Halk oyunları, milli kültürümüzün vazgeçilmez bir parçası olup, korunması ve yaygınlaştırılmasında milli bayramların önemli bir yeri vardır. Bunun yanı sıra, 1954 yılında faaliyete geçen Köy

Enstitüleri'nde, sabah egzersizleri sırasında halk oyunlarının yerli dansçılar tarafından öğretmen adaylarına öğretilmesi, öğretmenlerin becerilerinin geliştirilmesine önemli bir katkı sağlamıştır (Altıntuğ ve Ernez, 2022).

Halk oyunlarının Milli Eğitim müfredatındaki yeri de dikkat çekicidir; beden eğitimi öğretmenlerinin uygulamalı olarak gerçekleştirdiği dersler, bu dansların eğitimdeki önemini göstermektedir. Türkiye'de ilk sahne uygulamalarını yapan Selim Sırrı Tarcan'ın, bir beden eğitimi öğretmeni olarak tarihe geçmesi, halk oyunlarının eğitimdeki yerini vurgulamaktadır. Bir süre önce beden eğitimi ve spor eğitimi bölümlerinde zorunlu ders olarak yer bulan halk oyunları, şimdi diğer bölümlerde de seçmeli ders olarak sunulmaktadır (Özbek, 2023).

Aldemir (2010), çalışmasında beden eğitimi ve spor derslerinde dans etkinliklerine yer verilmesinin hareket eğitimi açısından faydalı olduğunu belirtmiş ve bu alandaki önemini vurgulamıştır. Ayrıca halk oyunları milli eğitim, üniversiteler ve spor kulüpleri gibi çeşitli alanlarda profesyonelce uygulanarak, katılımcı sayısında bir artış gözlemlenmiştir. Bu etkinlikler, ulusal ve uluslararası düzeyde hem gösteri hem de yarışma amaçlı düzenlenmekte olup, uzun süredir yaygın bir şekilde devam etmektedir. Özellikle çocuklar ve genç yetişkinler için halk oyunları, onların fiziksel gelişimlerine, refahlarına ve sosyalleşmelerine büyük katkılar sağlamaktadır. Aynı zamanda, bu oyunlar katılımcıları hareketsiz yaşam tarzlarından ve sağlıksız alışkanlıklardan uzak tutarak, bireysel ve toplumsal sağlığı da desteklemektedir. Halk oyunlarına yönelik tutumların doğru bir şekilde değerlendirilmesi, bu dansların sanatsal bir ifade olarak maddi ve manevi değerleri, yaşam tarzını, anlayışları ve gelenekleri temsil etmeleri bakımından büyük bir önem taşımaktadır (Özbek, 2023).

Hareketleriyle duygu, düşünce ve güzellikleri aktarma kapasitesine sahip olan halk oyunları, sanatsal ifadenin zirvesine ulaşan önemli bir kültürel miras olarak kabul edilmektedir (Altıntuğ, 2013).

2.7 Doyum Kavramı

Doyum kavramı, bireylerin kendi deneyimleriyle hissedebildikleri ve yaşadıkları memnuniyeti ifade edebilmek amacıyla kullanılır (Cheng vd., 2010). Bazı araştırmacılar, doyumunu bireylerin beklenti ve ihtiyaçlarının karşılanması olarak tanımlarken (Yaşartürk ve

Bilgin, 2018), diğlerleri ise arzu ve taleplerin yerine getirilmesinin bir sonucu olarak deneyimlenen bir durum olarak ifade etmektedir (Güler ve Usluca, 2021).

Doyum kavramı, bireyin beklentileri ile elde ettiği sonuçlar arasındaki farkın olumlu yönde değerlendirilmesiyle ortaya çıkan psikolojik bir tatmin durumudur. Beden eğitimi ve spor alanında ise doyum, bireyin fiziksel etkinliklerden ya da bu alanla ilişkili faaliyetlerden elde ettiği kişisel haz, anlam ve değer duygusuyla ilişkilidir. Doyum, yalnızca fiziksel başarı ya da performansla sınırlı kalmayıp; psikolojik iyilik hâli, sosyal aidiyet, öz-yeterlik algısı ve benlik saygısı gibi çok boyutlu çıktılarla da bağlantılıdır (Weiss, 1991; Deci ve Ryan, 2000). Özellikle spor etkinliklerine gönüllü katılım, bireyin içsel motivasyonunu artırmakta ve buna bağlı olarak doyum düzeyinde anlamlı artışlar görülmektedir. Ayrıca, bireyin etkinliğe yönelik tutumunun olumlu olması, doyumun da daha yüksek algılanmasına neden olmaktadır (Yıldız, 2015). Doyumun, spor ve fiziksel etkinlikler bağlamında incelenmesi, bireylerin hem etkinliklere katılım motivasyonunu hem de bu katılımın sürdürülebilirliğini anlamak açısından önem arz etmektedir. Dolayısıyla, beden eğitimi ve spor disiplninde doyum hem bireysel gelişimin hem de davranışsal sürekliliğn belirleyicisi olarak ele alınmaktadır.

Yaşam, iş, evlilik ya da akademik gibi farklı alanlarda çeşitli boyutlarıyla ele alınan doyum teriminin birden çok tanımlaması yapılmıştır. Doyum kavramının, serbest zaman olgusuyla da ilişkilendirilip çok sayıda araştırmaya konu olduğu görülmektedir. Literatürde ayrı bir doyum alanı olarak ifade edilmeyen serbest zaman doyumunun yaşam ya da sosyal doyumun içerisinde bir boyut olarak nitelendirildiğinden bahsedilmektedir (Ardahan ve Yerlisu Lapa, 2010; Yerlisu Lapa, 2013).

2.7.1 Yaşam Doyumu

Yaşam doyumunu, bireyin arzu edilen hedefler ile gerçek yaşam sonuçları arasındaki uyumu bilişsel olarak değerlendirmesi olarak tanımlanır (George ve Clipp, 1991). Diener ve diğlerine (1985) göre, genellikle bireyin yaşamını kendi öznel ölçütlerine göre olumlu bir şekilde değerlendirmesi yaşam doyumunu olarak tanımlanır (Diener vd., 1985).

Öznel iyi oluşun göstergelerinden biri olan yaşam doyumunu, kişisel hedefler ve başarılar arasındaki uyum temelinde yaşamın bir bütün olarak değerlendirilmesi olarak kavramsallaştırılmıştır. Aynı zamanda ruh sağlığının bir boyutu olarak da görülmüştür.

Gerçekten de depresif belirtiler, öz saygı, kaygı ve psikosomatik belirtiler gibi pek çok bağlantısı ruh sağlığının yönleridir, ancak yaşam doyumu aynı zamanda teşhis edilen akıl hastalığı ve zayıflık da dahil olmak üzere sağlık risk faktörleriyle de ilişkilidir (Koivumaa-Honkanen vd., 2001).

Yaşam doyumu, kişinin yaşama dair beklentileri ile sahip olduğu şeyleri karşılaştırarak yaptığı değerlendirme sonucunda ortaya çıkan memnuniyet ya da memnuniyetsizlik durumunu ifade eder. Yaşam doyumu, başka bir deyişle, oldukça öznel ve bilişsel bir değerlendirme şeklidir (Shin ve Johnson, 1978).

Düşük yaşam doyumu, zihinsel sağlık, fiziksel sağlık ve okulla ilgili olanlar da dahil olmak üzere önemli olumsuz sonuçlara yol açabilmektedir. Bu olumsuz sonuçlar ise bireylerin sosyal ortamlarda gerçekleştireceği fiziksel aktiviteler aracılığı ile önlenabilir. Çünkü sosyal desteğin yaşam doyumunu olumlu yönde etkilediği, ayrıca maddi ve duygusal desteğin de büyük önem taşıdığı yaşam doyumunu etkileyen faktörlerden biridir. Bu desteklerin yaşam doyumuna pozitif etkileri olduğu belirlenmiştir (Lim ve Park, 2017).

2.7.2 Serbest Zaman Doyumu

Serbest zaman doyumu kavramı ilk olarak Beard ve Ragheb (1980) tarafından, bireyin serbest zamanlarında aktivitelere katılım gerçekleştirmesi ile gösterdiği, kazanım edindiği veya elde ettiği pozitif tatmin ve hisler olarak tanımlanmıştır.

Literatürde serbest zaman doyumu kavramı ile farklı tanımlar mevcuttur. Ardahan ve Yerlisu Lapa (2010) serbest zaman doyumunu; bireyin dışsal zorlamalara bağımlı olmadan, yeni becerilerini keşfetmeye istekli olarak, herhangi bir çıkar gütmeyen, sağlık, eğlence, memnuniyet, yenilenmek için gerek aktif gerekse pasif şekilde katılmış olduğu aktivitelerden beklenti duyduğu şeyleri karşılayabilmesi olarak tanımlamıştır.

Serbest zaman doyumu bir noktada kişinin ihtiyaçlarının bilinçli veya bilinçsiz bir biçimde karşılanabilmesi neticesinde ölçülmektedir. Bu nedenle, serbest zaman etkinliklerinden elde edilen tatmin düzeyi kişinin hayatında kritik bir yer almaktadır (Wang vd., 2008).

2.7.3 Etkinlik Doyumu

Bireylerin yaşamlarını değerlendirmeleri, katıldıkları etkinliklerin sağladığı memnuniyetle yakından ilişkilidir. Özellikle serbest zamanlarında yapılan rekreasyonel faaliyetlere katılım,

bireyleri duygusal tepkilere yol açan deneyimsel bir tüketime yönlendirmektedir (Funk vd., 2011). Bu duygusal tepkiler, bireylerin etkinlikten duyduğu memnuniyetin düzeyini anlamada araştırmacılara önemli bir yol gösterici olmaktadır (Sato vd., 2016). Etkinlik memnuniyeti, bireylerin etkinlik öncesindeki beklentileri ile etkinlik sonundaki hoşnutluklarının bilişsel bir değerlendirmesi üzerinden şekillenir (Funk vd., 2011). Benzer şekilde, etkinlik doyumu da bireyin katıldığı serbest zaman faaliyetlerinin öznel beklentilerine ne kadar uygun olduğuna dayalı bir bilişsel değerlendirmeyi ifade eder (Petrick vd., 2001).

Etkinlik doyumu, bireylerin etkinlik sırasında yaşadıkları duygusal tepkileri ve bilişsel değerlendirmeleri de içerir. Örneğin, Theodorakis vd. (2015) tarafından yapılan bir araştırmada, rekreasyonel koşu faaliyetinden duyulan memnuniyetin katılımcıların deneysel hoşnutluğunu artırdığı tespit edilmiştir. Etkinlikler, başarılı bir şekilde tamamlandığında, katılımcılar bu faaliyetlere duygusal ve sembolik anlamlar yükleyebilir (Filo vd., 2009). Etkinliklere atfedilen değer arttıkça, katılımın hedonik değeri de yükselir (Addis ve Holbrook, 2001). Bu bağlamda, etkinlik doyumu arttıkça yaşam memnuniyetinin de artabileceği öne sürülmektedir (Oliver, 1997).

Etkinlik doyumu, bireylerin katıldıkları etkinliklerden elde ettikleri memnuniyet düzeyini ifade eder (Kim vd., 2015). Bu memnuniyet, bireylerin motivasyonlarını, katılım sürekliliğini ve psikolojik iyi oluşlarını doğrudan etkileyebilir. Rekreasyonel aktivitelerden duyulan memnuniyet, bireylerin yaşam kalitesini artırmakta ve psikososyal sağlıklarını desteklemektedir (Chen vd., 2017). Katılımcılar, etkinlik sırasında yaşadıkları her türlü deneyim ve etkileşim ile duygusal ve entelektüel tatmin elde ettikçe, etkinlikten aldıkları doyum artar. Bu artan doyum, katılımcıların gelecekte benzer etkinliklere katılma isteklerini de olumlu yönde etkiler. Bireylerin etkinlik sırasında sosyal ortamdan memnun olmaları, fiziksel olarak tatmin edici bir deneyim yaşamaları ve etkinliğin organizasyonel kalitesinden memnun olmaları, etkinliğin genel memnuniyet seviyesini yükseltir (Pahrudin vd., 2024).

Son olarak, Prayag ve Grivel (2018) tarafından yapılan bir çalışmada, spor kimliği, motivasyon ve yer bağımlılığının etkinlik memnuniyeti üzerindeki etkileri incelenmiştir. Bu araştırma, katılımcıların spor kimliklerinin ve sporla ilişkili algılarının, etkinlikten aldıkları doyum üzerinde belirleyici bir rol oynadığını ortaya koymuştur.

Bu bulgular, etkinlik memnuniyetinin sadece duygusal tepkilerle sınırlı olmayıp, aynı

zamanda bilişsel değerlendirmeler, katılımcıların sosyal deneyimleri ve kişisel bağlılıkları gibi bir dizi faktörden etkilendiğini göstermektedir. Bu faktörlerin, katılımcıların yaşam kalitesini ve genel yaşam memnuniyetini artırmada önemli bir rol oynadığı söylenebilir.

3. MATERYAL VE METOT

Bu bölümde araştırmanın modeli, örneklem grubu, veri toplama araçları ve verilerin analizi gibi ilgili alanlar incelenmektedir.

3.1 Araştırma Modeli

Araştırma modeli olarak “ilişkisel tarama modeli” kullanılmıştır. İlişkisel tarama modeli iki ve daha çok sayıdaki değişken arasında birlikte değişim varlığını ve derecesini belirlemeyi amaçlayan araştırma modelleridir (Karasar, 2014; Büyüköztürk vd., 2021).

3.2 Araştırma Grubu

Araştırmanın örneklem grubunu İstanbul, Ankara ve İzmir illerinde rekreasyonel amaçlı halk oyunları etkinliklerine katılan 481 kişi oluşturmaktadır.

3.3 Veri Toplama Aracı

Kişisel Bilgi Formu

Araştırmada veri toplama aracı olarak araştırmacılar tarafından hazırlanan kişisel bilgi formu (cinsiyet, yaş, haftalık rekreatif etkinliklere katılım sıklığı, ekonomik durum, meslek, düzenli spor yapma durumu, halk oyunları branşıyla ilgilenme süresi, halk oyunları branşında yöre tercihi vb. sorular) yer almaktadır.

Halk Oyunlarına Yönelik Tutum Ölçeği

Katılımcıların halk oyunlarına yönelik tutum düzeylerinin belirlenmesi için Tekkurşun Demir, Özbek ve Gündüz (2022) tarafından geliştirilen Halk Oyunlarına Yönelik Tutum Ölçeği (HOYTÖ) kullanılmıştır. Halk Oyunlarına Yönelik Tutum Ölçeği 3 alt boyut (Bilişsel, Duyuşsal, Davranışsal) ve 23 maddeden oluşan 5’li likert tipi (1-Kesinlikle katılmıyorum ve 5-Kesinlikle katılıyorum) ölçeğidir. Ölçekten alınabilecek en düşük puan 23, en yüksek puan 115 olarak hesaplanmaktadır.

Etkinlik Doyum Ölçeği

Katılımcıların etkinlik doyum düzeylerini belirlemek için Funk vd. (2011) tarafından geliştirilmiş, Türkçe geçerlik ve güvenirlik çalışması Aydın (2022) tarafından yapılmış olan Etkinlik Doyum Ölçeği (EDÖ) kullanılmıştır. Etkinlik doyum ölçeği tek alt boyut ve 3 maddeden oluşan 7’li likert tipi (1- Kesinlikle katılmıyorum ve 7- Kesinlikle katılıyorum)

ölçektir. Ölçekten alınabilecek en düşük puan 3, en yüksek puan 21 olarak hesaplanmaktadır.

3.4 Verilerin Analizi

Bu çalışmada yaygın kullanılan istatistiksel analiz yazılım programlarından biri olan IBM SPSS 26 paket programı kullanılmıştır. Elde edilen verilerin doğru ve güvenilir bir şekilde analiz edilebilmesini sağlamak için çeşitli işlemler gerçekleştirilmiştir. Bu işlemler arasında kayıp verilerin kontrol edilmesi, hatalı girilen verilerin düzeltilmesi ve aşırı uç değerlerin ele alınması yer almaktadır (Can, 2020). Bu aşamada 5 örneklem kayıp veri içerdiğinden analizden çıkartılmıştır. Veriler hazırlandıktan sonra, verilerin analiz için normal dağılımı kontrol edilmiştir. Veriler analize hazırlandıktan sonra, yapılacak analizlere karar vermek için normal dağılımı kontrol edilmiştir. Çarpıklık ve basıklık değerleri incelenmesinde sınır olarak kabul edilen ± 2 (George, 2003) değeri aşılmıştır (Tablo 3.1). Bu nedenle gerçekleştirilen analizlerde nonparametrik testler kullanılmıştır. İlgili hipotezlere göre ölçümler arasında farklılıkların belirlenebilmesi için Mann-Whitney U ve Kruskal-Wallis testleri, değişkenler arası ilişkilerin ortaya konulması için ise Spearman korelasyon analizleri yapılmıştır. Ölçme araçlarının güvenilirliğini belirlemek için Cronbach Alpha güvenilirlik katsayısı hesaplanmıştır. Bu araştırmada yapılan analizlerde anlamlılık düzeyi “p.05” olarak alınmıştır.

Tablo 3.1 Ölçek alt boyutlarının puan ortalamaları, normallik dağılımı ve iç tutarlık katsayısı

Alt Boyutlar	\bar{X}	SS	Çarpıklık	Basıklık	Cronbach's Alpha
Etkinlik Doyum Ölçeği	6.15	1.69	-2.32	4.04	0.98
Bilişsel	3.75	.70	-3.29	9.51	0.98
Duyuşsal	4.39	.96	-1.64	1.42	0.94
Davranışsal	3.39	.77	-1.65	2.14	0.95

Tablo 3.1’ de ölçek alt boyutlarının puan ortalamaları, normallik dağılımı ve iç tutarlık katsayıları sunulmuştur. En yüksek puan ortalaması Etkinlik Doyum Ölçeği alt boyutunda 6.15 (SS = 1.69), en düşük puan ortalaması ise Davranışsal alt boyutta 3.39 (SS = 0.77) olarak bulunmuştur. Çarpıklık ve basıklık değerleri, bazı alt boyutlarda normallik dağılımından sapma olduğunu göstermektedir. İç tutarlık katsayıları (Cronbach’s Alpha), tüm alt boyutlar için oldukça yüksek (0.94-0.98) bulunmuş ve ölçeğin güvenilirliğini desteklemektedir.

4. BULGULAR VE TARTIŞMA

Tablo 4.1 Katılımcıların demografik bilgileri

		n	Yüzde (%)
Cinsiyet	Erkek	207	43
	Kadın	274	57.0
Algılanan Gelir Düzeyi	Kötü	27	5.6
	Orta	362	75.3
	İyi	92	19.1
Çalışılan Yer	Kamu (1)	115	23.9
	Özel (2)	171	35.6
	Diğer (3)	195	40.5
Düzenli olarak spor yapma	Evet	200	41.6
	Hayır	281	58.4
Halk Oyunlarında Yöre Tercihi	Karşılama	47	9.8
	Zeybek	114	23.7
	Teke	51	10.6
	Kaşık Oyunu	75	15.6
	Horon	73	15.2
	Bar	54	11.2
	Halay	67	13.9

Tablo 4.1'de katılımcıların demografik bilgilerine ilişkin bulgular sunulmuştur. Katılımcıların %43'ü erkek, %57'si kızdır. Algılanan gelir düzeyi değişkenine göre, katılımcıların çoğunluğu (%75.3) orta gelir düzeyinde olduğunu belirtmiştir. Çalışma yerleri açısından katılımcıların %23.9'u kamu, %35.6'sı özel sektörde çalışırken, %40.5'i diğer kategorisinde yer almıştır. Düzenli olarak spor yapma durumunda, %41.6'sı spor yaptığını ifade etmiştir. Halk oyunlarında yöre tercihi sıklıkla Zeybek (%23.7) olarak belirlenmiştir.

Tablo 4.2 Katılımcıların demografik bilgileri

	Ortalama (\bar{X})	Standart Sapma (SS)
Yaş	29.53	10.75
Rekreatif etkinliklere katılma sıklığı	2.43	1.32
Halk oyunu oynama süresi	46.76	73.22

Tablo 4.2'de katılımcıların yaş ortalaması 29.53 (SS = 10.75), rekreatif etkinliklere katılma sıklığı ortalaması 2.43 (SS = 1.32) ve halk oyunu oynama süresi ortalaması 46.76'dır (SS = 73.22).

Tablo 4.3 Cinsiyet değişkenine düzeyi göre HOYTÖ Mann-Whitney U tablosu

Ölçek	Cinsiyet	Sıra Ortalaması	Sıra Toplamı	U	<i>p</i>
Bilişsel	Kadın	241.80	66253.50	28139.500	.857
	Erkek	239.94	49667.50		
Duyuşsal	Kadın	244.50	66992.50	27400.500	.473
	Erkek	236.37	48928.50		
Davranışsal	Kadın	229.64	62921.00	25246.000	.036*
	Erkek	256.04	53000.00		

* $p < .05$

Tablo 4.3'te cinsiyet değişkenine göre Halk Oyunlarına Yönelik Tutum Ölçeği alt boyutlarının karşılaştırılması yer almaktadır. Mann-Whitney U testi sonuçlarına göre, bilişsel ($p = .857$) ve duygusal ($p = .473$) alt boyutlarda kadın ve erkek katılımcılar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmamıştır. Ancak, davranışsal alt boyutta erkekler (Sıra Ortalaması = 256.04) lehine istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur ($U = 25246.000$, $p = .036$). Bu sonuç, erkeklerin davranışsal boyutta daha yüksek bir tutuma sahip olduğunu göstermektedir.

Tablo 4.4 Cinsiyet değişkenine göre EDÖ Mann-Whitney U tablosu

Ölçek	Cinsiyet	Sıra Ortalaması	Sıra Toplamı	U	<i>p</i>
Etkinlik Doyum Ölçeği	Kadın	242.03	66315.00	28078.000	.828
	Erkek	239.64	49606.00		

Tablo 4.4'te cinsiyet değişkenine göre Etkinlik Doyum Ölçeği puanlarının karşılaştırılması yer almaktadır. Mann-Whitney U testi sonuçlarına göre, kadınlar (Sıra Ortalaması = 242.03) ve erkekler (Sıra Ortalaması=239.64) arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmamıştır ($U = 28078.000$, $p = .828$). Bu bulgu, cinsiyetin Etkinlik Doyum Ölçeği puanları üzerinde etkili olmadığını göstermektedir.

Tablo 4.5 Algılanan gelir değişkenine göre HOYTÖ Kruskal-Wallis Testi tablosu

Ölçek	Algılanan Gelir Düzeyi	n	Sıra Ortalaması	X^2	p
Bilişsel	Kötü	27	215.07	5.983	.051
	Orta	362	236.95		
	İyi	92	264.53		
Duyuşsal	Kötü	27	219.04	.912	.634
	Orta	362	242.30		
	İyi	92	242.35		
Davranışsal	Kötü	27	265.67	4.339	.114
	Orta	362	233.54		
	İyi	92	263.10		

Tablo 4.5' da algılanan gelir düzeyine göre Halk Oyunlarına Yönelik Tutum Ölçeği alt boyutlarının Kruskal-Wallis testi sonuçları verilmiştir. Bilişsel, Duyuşsal ve Davranışsal alt boyutlarda, gruplar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmamıştır. Bu sonuçlar, algılanan gelir düzeyinin alt boyutlarda bir etkisi olmadığını göstermektedir.

Tablo 4.6 Algılanan gelir değişkenine düzeyi göre EDÖ Kruskal-Wallis Testi tablosu

Ölçek	Algılanan Gelir Düzeyi	n	Sıra Ortalaması	X^2	p
Etkinlik Doyum Ölçeği	Kötü	27	231.44	.185	.912
	Orta	362	241.68		
	İyi	92	241.14		

Tablo 4.6'te algılanan gelir düzeyine göre Etkinlik Doyum Ölçeği puanlarının Kruskal-Wallis testi sonuçları sunulmuştur. Algılanan gelir düzeyi grupları (kötü, orta, iyi) arasında sıralama ortalamaları açısından istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmamıştır ($X^2 = 0.185$, $p = .912$). Bu bulgu, algılanan gelir düzeyinin Etkinlik Doyum Ölçeği puanları üzerinde etkili olmadığını göstermektedir.

Tablo 4.7 Çalışılan yer değişkenine göre HOYTÖ Kruskal-Wallis Testi tablosu

Ölçek	Çalışılan Yer	n	Sıra Ortalaması	X^2	p	Anlamlı Farklılık
Bilişsel	Kamu (1)	115	252.15	3.262	.196	
	Özel (2)	171	245.79			
	Diğer (3)	195	230.22			
Duyuşsal	Kamu (1)	115	238.74	8.170	.017*	2-3
	Özel (2)	171	261.27			
	Diğer (3)	195	224.55			
Davranışsal	Kamu (1)	115	235.80	5.086	.079	
	Özel (2)	171	259.51			
	Diğer (3)	195	227.83			

* $p < .05$

Tablo 4.7 'de çalışılan yer değişkenine göre Halk Oyunlarına Yönelik Tutum Ölçeği alt boyutlarının Kruskal-Wallis testi sonuçları verilmiştir. Bilişsel ($X^2 = 3.262$, $p = .196$) ve Davranışsal ($X^2 = 5.086$, $p = .079$) alt boyutlarında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmamıştır. Ancak, Duyuşsal alt boyutta çalışılan yer değişkenine göre istatistiksel olarak anlamlı bir fark görülmüştür ($X^2 = 8.170$, $p = .017$). Anlamlı farklılığın hangi gruplar arasında olduğunu görmek amacıyla yapılan Post-hoc analiz sonuçlarına göre, özel sektör (2) ile diğer (3) kategorileri arasında anlamlı bir fark bulunmaktadır. Bu sonuç, özel sektörde çalışan katılımcıların duyuşsal boyutta daha yüksek bir tutuma sahip olduğunu göstermektedir.

Tablo 4.8 Çalışılan yer değişkenine göre EDÖ Kruskal-Wallis Testi tablosu

	Çalışılan Yer	n	Sıra Ortalaması	X^2	p
Etkinlik Doyum Ölçeği	Kamu (1)	115	241.05	1.561	.458
	Özel (2)	171	249.31		
	Diğer (3)	195	233.68		

Tablo 4.8 'de çalışılan yer değişkenine göre Etkinlik Doyum Ölçeği puanlarının Kruskal-Wallis testi sonuçları sunulmuştur. Kamu, özel ve diğer kategorilerindeki katılımcılar arasında sıralama ortalamaları açısından istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmamıştır ($X^2 = 1.561$, $p = .458$). Bu bulgu, çalışılan yer değişkeninin Etkinlik Doyum Ölçeği puanları üzerinde etkili olmadığını göstermektedir.

Tablo 4.9 Düzenli spor yapma değişkenine göre HOYTÖ Mann-Whitney U tablosu

Ölçek	Düzenli Spor Yapma	Sıra Ortalaması	Sıra Toplamı	<i>U</i>	<i>p</i>
Bilişsel	Evet	235.03	50081.50	26906.50	.324
	Hayır	245.25	65839.50		
Duyuşsal	Evet	239.83	47006.50	27865.00	.860
	Hayır	241.84	68914.50		
Davranışsal	Evet	256.45	47965.00	25010.50	.037*
	Hayır	230.01	67956.00		

Tablo 4.9 'de düzenli spor yapma durumuna göre Halk Oyunlarına Yönelik Tutum Ölçeği alt boyutlarının Mann-Whitney U testi sonuçları sunulmuştur. Bilişsel ($U = 26906.50$, $p = .324$) ve Duyuşsal ($U = 27865.00$, $p = .860$) alt boyutlarda düzenli spor yapma durumu açısından istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmamıştır. Ancak Davranışsal alt boyutta düzenli spor yapanların sıralama ortalaması (256.45), spor yapmayanlardan (230.01) anlamlı derecede yüksek bulunmuş ($U = 25010.50$, $p = .037$). Bu sonuç, düzenli spor yapmanın davranışsal tutum boyutunda olumlu bir etkisi olduğunu göstermektedir.

Tablo 4.10 Düzenli spor yapma değişkenine göre EDÖ Mann-Whitney U tablosu

Ölçek	Düzenli Spor Yapma	Sıra Ortalaması	Sıra Toplamı	<i>U</i>	<i>p</i>
Etkinlik Doyum Ölçeği	Evet	250.41	50081.50	26218.500	.145
	Hayır	234.30	65839.50		

Tablo 4.10 'da düzenli spor yapma durumu değişkenine göre Etkinlik Doyum Ölçeği puanlarının Mann-Whitney U testi sonuçları verilmiştir. Düzenli spor yapan bireylerin sıralama ortalaması (250.41) spor yapmayanlardan (234.30) yüksek bulunmuştur, ancak bu fark istatistiksel olarak anlamlı değildir ($U = 26218.500$, $p = .145$). Bu bulgu, düzenli spor yapma durumunun Etkinlik Doyum Ölçeği puanları üzerinde anlamlı bir etkisi olmadığını göstermektedir.

Tablo 4.11 Tercih edilen yöre değişkenine HOYTÖ Kruskal-Wallis Testi tablosu

Ölçek	Tercih Edilen Yöre	n	Sıra Ortalaması	X^2	p
Bilişsel	Karşılama	47	253.00	8.652	.194
	Zeybek	114	243.41		
	Teke	51	261.74		
	Kaşık Oyunu	75	244.11		
	Horon	73	251.56		
	Bar	54	219.76		
	Halay	67	214.84		
Duyuşsal	Karşılama	47	230.91	5.426	.490
	Zeybek	114	255.04		
	Teke	51	249.06		
	Kaşık Oyunu	75	235.37		
	Horon	73	216.45		
	Bar	54	242.82		
	Halay	67	249.63		
Davranışsal	Karşılama	47	225.95	1.622	.951
	Zeybek	114	243.36		
	Teke	51	236.33		
	Kaşık Oyunu	75	247.98		
	Horon	73	251.66		
	Bar	54	241.25		
	Halay	67	231.46		

Tablo 4.11 'da tercih edilen yöre değişkenine göre Halk Oyunlarına Yönelik Tutum Ölçeği alt boyutlarının Kruskal-Wallis testi sonuçları sunulmuştur. Bilişsel ($X^2 = 8.652$, $p = .194$), Duyuşsal ($X^2 = 5.426$, $p = .490$) ve Davranışsal ($X^2 = 1.622$, $p = .951$) alt boyutlarda gruplar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmamıştır. Bu sonuçlar, tercih edilen yöre değişkeninin Halk Oyunlarına Yönelik Tutum Ölçeği alt boyutları üzerinde anlamlı bir etkisi olmadığını göstermektedir.

Tablo 4.12 Tercih edilen yöre değişkenine göre EDÖ Kruskal-Wallis Testi tablosu

Ölçek	Tercih Edilen Yöre	n	Sıra Ortalaması	X^2	p
Etkinlik Doyum Ölçeği	Karşılama	47	272.00	9.446	.150
	Zeybek	114	250.19		
	Teke	51	260.84		
	Kaşık Oyunu	75	216.82		
	Horon	73	229.40		
	Bar	54	233.49		
	Halay	67	234.28		

Tablo 4.12 'de tercih edilen yöre değişkenine göre Etkinlik Doyum Ölçeği puanlarının Kruskal-Wallis testi sonuçları sunulmuştur. Farklı yöre grupları (Karşılama, Zeybek, Teke, Kaşık Oyunu, Horon, Bar, Halay) arasında sıralama ortalamaları açısından istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmamıştır ($X^2 = 9.446, p=.150$). Bu sonuç, tercih edilen yöre değişkeninin Etkinlik Doyum Ölçeği puanları üzerinde anlamlı bir etkisi olmadığını göstermektedir.

Tablo 4.13 Yaş, rekreatif etkinliklere katılma sıklığı, halk oyunu oynama süresi değişkenleri ile HOYTÖ ile EDÖ korelasyon sonuçları

Değişken		Etkinlik Doyum Ölçeği	Bilişsel	Duyuşsal	Davranışsal
Yaş	r	-.031	.043	.078	.029
	p	.502	.345	.086	.522
Rekreatif Etkinliklere Katılma Sıklığı	r	.116*	.059	.078	.082
	p	.011	.194	.089	.071
Halk Oyunu Oynama Süresi	r	.111*	.189**	.227**	.183**
	p	.015	.000	.000	.000

* $p<.05$ ** $p<.01$

Tablo 4.13 'te yaş, rekreatif etkinliklere katılma sıklığı ve halk oyunu oynama süresi değişkenleri ile Halk Oyunlarına Yönelik Tutum Ölçeği alt boyutları ve Etkinlik Doyum Ölçeği arasındaki korelasyon sonuçları sunulmuştur. Yaş değişkeni ile hiçbir ölçek arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunmamıştır ($p>.05$). Rekreatif etkinliklere katılma sıklığı ile Etkinlik Doyumu arasında düşük düzeyde pozitif bir ilişki bulunmuştur ($r = .116, p= .011$), ancak diğer alt boyutlarla anlamlı bir ilişki görülmemiştir. Halk oyunu oynama

süresi ile Etkinlik Doyum Ölçeği ($r = .111, p = .015$) ve Halk Oyunlarına Yönelik Tutum Ölçeği'nin bilişsel ($r = .189, p < .001$), duyuşsal ($r = .227, p < .001$) ve davranışsal ($r = .183, p < .001$) alt boyutları arasında düşük düzeyde anlamlı pozitif ilişkiler tespit edilmiştir. Bu sonuçlar, halk oyunu oynama süresinin Etkinlik Doyumu ve Halk Oyunlarına Yönelik Tutum arasında bir ilişki olduğunu göstermektedir.

Tablo 4.14 HOYTÖ ile EDÖ korelasyon sonuçları

Değişken		Bilişsel	Duyuşsal	Davranışsal
Etkinlik Doyum Ölçeği	r	.301**	.264**	.224**
	p	.000	.000	.000

** $p < .01$

Tablo 4.14 'te Halk Oyunlarına Yönelik Tutum Ölçeği alt boyutları ile Etkinlik Doyum Ölçeği arasındaki korelasyon sonuçları verilmiştir. Etkinlik Doyum Ölçeği puanları, Halk Oyunlarına Yönelik Tutum Ölçeği'nin bilişsel ($r = .301, p < .001$), duyuşsal ($r = .264, p < .001$) ve davranışsal ($r = .224, p < .001$) alt boyutlarıyla düşük düzeyde pozitif ve anlamlı ilişkiler göstermiştir. Bu bulgular, etkinlik doyumunun halk oyunlarına yönelik tutum üzerinde olumlu bir etkisi olduğunu göstermektedir.

5. TARTIŞMA VE SONUÇ

Katılımcıların cinsiyet değişkenine göre Halk Oyunlarına Yönelik Tutum Ölçeği alt boyutları karşılaştırılmıştır. Mann-Whitney U testi sonuçlarına göre, bilişsel ($p = .857$) ve duygusal ($p = .473$) alt boyutlarda kadın ve erkek katılımcılar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmamıştır. Ancak, davranışsal alt boyutta erkekler (Sıra Ortalaması = 256.04) lehine istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur ($U = 25246.000$, $p = .036$). Bu sonuç, erkeklerin davranışsal boyutta daha yüksek bir tutuma sahip olduğunu göstermektedir. Literatür incelendiğinde, araştırmamızla paralel bulguların mevcut olduğu görülmüştür. Örnek olarak Buyrukoğlu vd. (2024)'nin halk dansları oynayan bireyler örneklemini ile yapmış oldukları çalışmada, erkek katılımcılar lehine anlamlı farklılık tespit etmişlerdir. Benzer şekilde Özbek (2023) cinsiyet değişkenine göre, HOYTÖ arasında erkekler lehine farklılık tespit etmiştir. Fakat Gökçen (2024) ve Yoncalık (2007) tutum düzeylerini inceledikleri çalışmalarda cinsiyet değişkenine göre, tutum HOYTÖ arasında kadınların lehine anlamlı farklılık tespit etmişlerdir. Bu tür farklı sonuçların nedenleri incelendiğinde; örneklem gruplarının yaş, eğitim düzeyi, halk oyunlarına katılım süresi ve sıklığı gibi demografik özellikler açısından farklılık göstermesi, araştırmanın yapıldığı coğrafi ve kültürel bağlam, halk oyunlarının gerçekleştirildiği ortam (kurs, okul, gönüllü etkinlik vb.) ve kullanılan ölçme araçlarının uygulanış biçimleri gibi etkenlerin belirleyici olduğu söylenebilir.

Katılımcıların cinsiyet değişkenine göre Etkinlik Doyum Ölçeği puanları karşılaştırılmıştır. Mann-Whitney U testi sonuçlarına göre, kadınlar (Sıra Ortalaması = 242.03) ve erkekler (Sıra Ortalaması = 239.64) arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmamıştır ($U = 28078.000$, $p = .828$). Bu bulgu, cinsiyetin Etkinlik Doyum Ölçeği puanları üzerinde etkili olmadığını göstermektedir. Literatür incelendiğinde, araştırmamızla paralel bulguların mevcut olduğu görülmüştür. Örnek olarak Akyüz (2020) ve Qiu vd. (2020) cinsiyet değişkenine göre, EDÖ arasında anlamlı farklılık tespit etmemişlerdir. Fakat Yıldız (2025), Aydın (2022), Messner ve Sabo (1990), Hardin ve Greer (2009) ve Moccia (2000) etkinlik doyum düzeylerini inceledikleri çalışmalarda cinsiyet değişkenine göre, EDÖ arasında anlamlı bir fark tespit etmişlerdir. Bu farklılıklar; örneklem gruplarının demografik özellikleri, çalışmanın yapıldığı kültürel ve sosyal bağlam, etkinliğin niteliği, katılım motivasyonları ve bireysel doyum algısındaki çeşitlilik gibi faktörlerden kaynaklanabilir.

Etkinlik doyumunu öznel bir kavram olup, katılımcıların beklenti ve deneyimlerine göre değişkenlik gösterebilir.

Katılımcıların algılanan gelir düzeyine göre Halk Oyunlarına Yönelik Tutum Ölçeği alt boyutlarının Kruskal-Wallis testi sonuçları sunulmuştur (Tablo 4.5). Bilişsel, Duyuşsal ve Davranışsal alt boyutlarda, gruplar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmamıştır. Bu sonuçlar, algılanan gelir düzeyinin alt boyutlarda bir etkisi olmadığını göstermektedir. Literatür incelendiğinde, araştırmamızla paralel bulguların mevcut olduğu görülmüştür. Örnek olarak Buyrukoğlu vd. (2024)'nin halk dansları oynayan bireyler örneklemini ile yapmış oldukları çalışmada, algılanan gelir düzeyi değişkenine göre, tutum düzeyleri arasında anlamlı farklılık tespit etmemişlerdir. Benzer şekilde Bilgin (2020) ve Gökkaya ve Biçer (2017) algılanan gelir düzeyi değişkenine göre, tutum düzeyleri arasında anlamlı farklılık tespit etmemişlerdir. Fakat Sunay ve Saracaloğlu (2003) ve Tekeli (2018) tutum düzeylerini inceledikleri çalışmalarda algılanan gelir düzeyi değişkenine göre, tutum düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık tespit etmişlerdir. Farklı araştırmalarda algılanan gelir düzeyine göre tutum düzeylerinde anlamlı fark bulunup bulunmaması; örneklem özellikleri, bölgesel ve kültürel farklılıklar, ölçüm araçları, katılım motivasyonları ve gelir algısının öznel oluşu gibi etkenlerden kaynaklanabilir. Ayrıca zamanla değişen sosyo-kültürel değerler de bu farklılıklarda rol oynayabilir.

Katılımcıların algılanan gelir düzeyine göre Etkinlik Doyum Ölçeği puanlarının Kruskal-Wallis testi sonuçları sunulmuştur (Tablo 4.6). Algılanan gelir düzeyi grupları (kötü, orta, iyi) arasında sıralama ortalamaları açısından istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmamıştır ($X^2 = 0.185, p = .912$). Bu bulgu, algılanan gelir düzeyinin Etkinlik Doyum Ölçeği puanları üzerinde etkili olmadığını göstermektedir. Literatür incelendiğinde, araştırmamızla paralel bulguların mevcut olduğu görülmüştür. Örnek olarak Peker vd. (2023) kampüs rekreasyonuna katılan üniversite öğrencileri örneklemini ile yapmış oldukları çalışmada, algılanan gelir düzeyi değişkeni ile Etkinlik Doyum Ölçeği arasında anlamlı fark tespit etmemişlerdir. Fakat Aksu vd. (2023), Mutz vd. (2021) ve Argan vd. (2018) doyum düzeylerini inceledikleri çalışmalarda algılanan gelir düzeyi değişkenine göre, doyum düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık tespit etmişlerdir. Algılanan gelir düzeyi ile etkinlik doyumunu arasındaki farklı sonuçlar; örneklem gruplarının demografik özellikleri, katılım nedenleri ve etkinliğin yapısı gibi değişkenlerden kaynaklanabilir. Ayrıca bazı bireyler için

rekreasyonel faaliyetler gelirden bağımsız olarak içsel motivasyon ve sosyal etkileşim aracı olabilir.

Katılımcıların çalışılan yer değişkenine göre Halk Oyunlarına Yönelik Tutum Ölçeği alt boyutlarının Kruskal-Wallis testi sonuçları sunulmuştur (Tablo 4.7). Bilişsel ($X^2 = 3.262, p = .196$) ve Davranışsal ($X^2 = 5.086, p = .079$) alt boyutlarında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmamıştır. Ancak, Duyuşsal alt boyutta çalışılan yer değişkenine göre istatistiksel olarak anlamlı bir fark görülmüştür ($X^2 = 8.170, p = .017$). Anlamlı farklılığın hangi gruplar arasında olduğunu görmek amacıyla yapılan Post-hoc analiz sonuçlarına göre, özel sektör (2) ile diğer (3) kategorileri arasında anlamlı bir fark bulunmaktadır. Bu sonuç, özel sektörde çalışan katılımcıların duyuşsal boyutta daha yüksek bir tutuma sahip olduğunu göstermektedir. Özel sektörde çalışan bireylerin duyuşsal boyutta daha yüksek tutum sergilemesi, iş yaşamının yoğunluğu ve stres düzeyinin halk oyunlarına olan duygusal bağlılığı artırmasından kaynaklanabilir. Ayrıca, özel sektör çalışanları için halk oyunları, sosyal destek ve rahatlama aracı olarak daha anlamlı bir yere sahip olabilir.

Katılımcıların çalışılan yer değişkenine göre Etkinlik Doyum Ölçeği puanlarının Kruskal-Wallis testi sonuçları sunulmuştur (Tablo 4.8). Kamu, özel ve diğer kategorilerindeki katılımcılar arasında sıralama ortalamaları açısından istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmamıştır ($X^2 = 1.561, p = .458$). Bu bulgu, çalışılan yer değişkeninin Etkinlik Doyum Ölçeği puanları üzerinde etkili olmadığını göstermektedir. Çalışılan yer değişkenine göre etkinlik doyumu puanlarında anlamlı fark çıkmaması, halk oyunlarına katılımın iş ortamından bağımsız olarak benzer düzeyde tatmin sağlamasından kaynaklanabilir. Ayrıca halk oyunları, tüm meslek grupları için ortak bir sosyal ve kültürel deneyim sunarak doyum düzeyini benzer şekilde etkileyebilir.

Katılımcıların düzenli spor yapma durumuna göre Halk Oyunlarına Yönelik Tutum Ölçeği alt boyutlarının Mann-Whitney U testi sonuçları sunulmuştur (Tablo 4.9). Bilişsel ($U = 26906.50, p = .324$) ve Duyuşsal ($U = 27865.00, p = .860$) alt boyutlarda düzenli spor yapma durumu açısından istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmamıştır. Ancak Davranışsal alt boyutta düzenli spor yapanların sıralama ortalaması (256.45), spor yapmayanlardan (230.01) anlamlı derecede yüksek bulunmuş ($U = 25010.50, p = .037$). Bu sonuç, düzenli spor yapmanın davranışsal tutum boyutunda olumlu bir etkisi olduğunu göstermektedir. Literatür incelendiğinde, araştırmamızla paralel bulguların mevcut olduğu görülmüştür. Örnek olarak Ünveren (2006) ve Edwards (2006) düzenli spor yapma durumunun bireylerde olumlu

etkilerinin olduğunu tespit etmişlerdir. Davranışsal boyutta düzenli spor yapan bireylerin daha yüksek tutum sergilemesi, bu kişilerin fiziksel aktiviteye daha yatkın, motive ve katılıma açık olmalarından kaynaklanabilir. Düzenli spor yapanlar, hareket temelli etkinliklere alışık oldukları için halk oyunlarına katılım konusunda da daha istekli ve aktif davranabilirler.

Katılımcıların düzenli spor yapma durumu değişkenine göre Etkinlik Doyum Ölçeği puanlarının Mann-Whitney U testi sonuçları sunulmuştur (Tablo 4.10). Düzenli spor yapan bireylerin sıralama ortalaması (250.41) spor yapmayanlardan (234.30) yüksek bulunmuştur, ancak bu fark istatistiksel olarak anlamlı değildir ($U = 26218.500, p = .145$). Bu bulgu, düzenli spor yapma durumunun Etkinlik Doyum Ölçeği puanları üzerinde anlamlı bir etkisi olmadığını göstermektedir. Literatür incelendiğinde, spor yapanların lehine, araştırmamızla paralel bulguların mevcut olduğu görülmüştür. Örnek olarak Kim vd. (2011) Taekwandoya katılan bireyler örneklemini ile yapmış oldukları çalışmada, düzenli spor yapma değişkenine göre, doyum düzeyleri arasında spor yapanların lehine anlamlı farklılık tespit etmişlerdir. Benzer şekilde Hungenberg ve Gould (2015), Lee vd. (2017) ve Yang vd. (2019) spor yapma düzeyi değişkenine göre, doyum düzeyleri arasında anlamlı farklılık tespit etmişlerdir. Fakat Peker vd. (2023) doyum düzeylerini inceledikleri çalışmada düzenli spor yapma durumu değişkenine göre, doyum düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık tespit etmemişlerdir. Düzenli spor yapan bireylerin fiziksel aktivitelere alışkın olması nedeniyle etkinlikten daha yüksek doyum almaları beklenebilir; ancak bu doyum her zaman istatistiksel olarak anlamlı düzeye ulaşmayabilir. Ayrıca çalışmalarda kullanılan örneklemelerin demografik yapısı, etkinliğin türü (örneğin halk oyunları, dövüş sporları gibi), katılım sıklığı ve süresi gibi faktörler de doyum düzeylerini ve sonuçların farklılığını etkileyebilir. Bunun yanında, bireylerin doyumunu algılayış biçimi öznel olduğundan, istatistiksel olarak fark oluşmasa da pratikte anlamlı farklılıklar hissediliyor olabilir.

Katılımcıların tercih edilen yöre değişkenine göre Halk Oyunlarına Yönelik Tutum Ölçeği alt boyutlarının Kruskal-Wallis testi sonuçları sunulmuştur (Tablo 4.11). Bilişsel ($X^2 = 8.652, p = .194$), Duyuşsal ($X^2 = 5.426, p = .490$) ve Davranışsal ($X^2 = 1.622, p = .951$) alt boyutlarda gruplar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmamıştır. Bu sonuçlar, tercih edilen yöre değişkeninin Halk Oyunlarına Yönelik Tutum Ölçeği alt boyutları üzerinde anlamlı bir etkisi olmadığını göstermektedir. Tercih edilen yöre değişkeninin tutum alt boyutları üzerinde anlamlı fark yaratmaması, halk oyunlarına yönelik tutumların yöresel tercihten bağımsız olarak benzer şekilde oluşmasından kaynaklanabilir. Ayrıca, katılımcıların halk

oyunlarına karşı genel ilgi ve değerlerinin, yöresel farklılıklardan daha etkili olduğu düşünülebilir.

Katılımcıların tercih edilen yöre değişkenine göre Etkinlik Doyum Ölçeği puanlarının Kruskal-Wallis testi sonuçları sunulmuştur (Tablo 4.12). Farklı yöre grupları (Karşılama, Zeybek, Teke, Kaşık Oyunu, Horon, Bar, Halay) arasında sıralama ortalamaları açısından istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmamıştır ($X^2 = 9.446, p=.150$). Bu sonuç, tercih edilen yöre değişkeninin Etkinlik Doyum Ölçeği puanları üzerinde anlamlı bir etkisi olmadığını göstermektedir. Tercih edilen yöreye göre etkinlik doyumunu arasında anlamlı fark olmaması, katılımcıların hangi yöre oyununu tercih ederlerse etsinler, rekreasyonel amaçla halk oyunlarına katılımın benzer düzeyde tatmin sağlamasından kaynaklanabilir. Ayrıca, bireylerin doyum algısı, yöresel farklılıklardan çok etkinliğin sosyal ve eğlence yönüne bağlı olabilir.

Katılımcıların yaş değişkeni Halk Oyunlarına Yönelik Tutum Ölçeği alt boyutları arasındaki korelasyon sonuçları sunulmuştur (Tablo 4.13). Yaş değişkeni ile HOYTÖ arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunmamıştır ($p>.05$). Bu sonuç, yaş değişkeninin Halk Oyunlarına Yönelik Tutum Ölçeği alt boyutları üzerinde anlamlı bir etkisi olmadığını göstermektedir. Literatür incelendiğinde, araştırmamızla paralel bulguların mevcut olduğu görülmüştür. Örnek olarak Ustaoglu Hoşver vd. (2020) Beden Eğitimi ve Spor Öğretmeni adayları örneklemini ile yapmış oldukları çalışmada, yaş değişkeni ile tutum düzeyleri arasında anlamlı ilişki tespit etmemişlerdir. Benzer olarak Altıntuğ vd. (2022) yaş değişkenine göre, tutum düzeyleri arasında anlamlı farklılık tespit etmemişlerdir. Fakat Gökçen (2024), Buyrukoğlu vd. (2024) ve Uluç (2015) tutum düzeylerini inceledikleri çalışmada yaş değişkeninin bireylerin tutum düzeyleri üzerinde etkisinin olduğunu tespit etmişlerdir. Yaş değişkeninin tutum üzerindeki etkisi konusunda farklı sonuçlar; örneklem gruplarının yaş dağılımı, kültürel ve sosyal çevre farklılıkları ile çalışmalarda kullanılan ölçüm araçlarının ve yöntemlerinin çeşitliliğinden kaynaklanabilir. Ayrıca, yaşın tutum üzerindeki etkisi bazı durumlarda dolaylı veya diğer faktörlerle etkileşimli olabilir, bu da farklı araştırmalarda değişen bulgulara yol açabilir.

Katılımcıların yaş değişkeni ile Etkinlik Doyum Ölçeği arasındaki korelasyon sonuçları sunulmuştur (Tablo 4.13). Yaş değişkeni ile EDÖ arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunmamıştır ($p>.05$). Bu sonuç, yaş değişkeninin Etkinlik Doyum Ölçeği puanları üzerinde anlamlı bir etkisi olmadığını göstermektedir. Literatür incelendiğinde,

araştırmamızla paralel bulguların mevcut olduğu görülmüştür. Örnek olarak Iğıl ve Güntürk, (2022) rekreasyonel faaliyetlere katılan üniversite öğrencileri örneklemini ile yapmış oldukları çalışmada, yaş değişkeni ile doyum düzeyleri arasında anlamlı ilişki tespit etmemişlerdir. Fakat Peker vd. (2023) ve Yıldız (2025) yapmış oldukları çalışmalarda yaş değişkeninin, bireylerin doyum düzeyleri üzerinde etkisinin olduğunu tespit etmişlerdir. Yaş değişkeninin etkinlik doyumunu üzerindeki etkisine dair farklı bulgular, örneklem özellikleri, katılım türleri ve etkinliklerin doğası gibi faktörlerden kaynaklanabilir. Ayrıca, yaşın doyum üzerindeki etkisi bazı durumlarda dolaylı veya diğer bireysel ve çevresel değişkenlerle etkileşimli olabilir.

Katılımcıların rekreatif etkinliklere katılma sıklığı değişkeni Halk Oyunlarına Yönelik Tutum Ölçeği alt boyutları arasındaki korelasyon sonuçları sunulmuştur (Tablo 4.13). Rekreatif etkinliklere katılma sıklığı değişkeni ile HOYTÖ arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunmamıştır ($p > .05$). Bu sonuç, rekreatif etkinliklere katılma sıklığı değişkeninin Halk Oyunlarına Yönelik Tutum Ölçeği alt boyutları üzerinde anlamlı bir etkisi olmadığını göstermektedir. Literatür incelendiğinde, araştırmamızla paralel bulguların mevcut olduğu görülmüştür. Örnek olarak Kelleş vd. (2017) yapmış oldukları çalışmada, rekreatif etkinliklere katılma sıklığı değişkeni ile tutum düzeyleri arasında anlamlı ilişki tespit etmemişlerdir. Fakat Karaca (2015) üniversite öğrencileri örneklemini ile tutum düzeylerini inceledikleri çalışmada rekreatif etkinliklere katılma sıklığı değişkeninin bireylerin tutum düzeyleri üzerinde etkisinin olduğunu tespit etmiştir. Rekreatif etkinliklere katılma sıklığının tutum üzerindeki etkisine dair farklı sonuçlar, katılımcıların demografik özellikleri, etkinliklerin türü ve niteliği ile ölçüm yöntemlerindeki farklılıklardan kaynaklanabilir. Ayrıca, bireylerin katılım sıklığı ile tutumları arasındaki ilişki, kişisel motivasyonlar veya sosyal çevre gibi diğer faktörlerle etkileşim içinde olduğundan, araştırmalar arasında farklı sonuçlar görülebilir.

Katılımcıların rekreatif etkinliklere katılma sıklığı değişkeni ile Etkinlik Doyum düzeyleri arasındaki korelasyon sonuçları sunulmuştur (Tablo 4.13). Rekreatif etkinliklere katılma sıklığı ile Etkinlik Doyumu arasında düşük düzeyde pozitif bir ilişki bulunmuştur ($r = .116$, $p = .011$). Bu sonuç, rekreatif etkinliklere katılma sıklığı değişkeninin Etkinlik Doyum düzeyleri üzerinde anlamlı bir etkisinin olduğunu göstermektedir. Literatür incelendiğinde, araştırmamızla paralel bulguların mevcut olduğu görülmüştür. Örnek olarak Doğan vd. (2023) açık hava sporları yapan bireyler örneklemini ile yapmış oldukları çalışmada, rekreatif etkinliklere katılma sıklığı değişkeni ile doyum düzeyleri arasında anlamlı ilişki tespit

etmişlerdir. Benzer olarak Qiu vd. (2020) ve Stacey vd. (2019) rekreatif etkinliklere katılma sıklığı değişkenine göre, doyum düzeyleri arasında anlamlı ilişki tespit etmişlerdir. Rekreatif etkinliklere katılma sıklığı ile etkinlik doyumları arasındaki düşük ama anlamlı pozitif ilişkinin farklı çalışmalarda değişiklik göstermesi, örneklem özellikleri, etkinlik türleri ve katılım motivasyonlarındaki farklılıklardan kaynaklanabilir. Ayrıca, bireylerin doyum algısı kişisel beklentiler, sosyal destek ve çevresel faktörlerle de etkileşimde olduğundan, sonuçlar araştırmalar arasında farklılık gösterebilir.

Katılımcıların halk oyunu oynama süresi değişkeni ile Halk Oyunlarına Yönelik Tutum Ölçeği alt boyutları arasındaki korelasyon sonuçları sunulmuştur (Tablo 4.13). Halk oyunu oynama süresi ile Halk Oyunlarına Yönelik Tutum Ölçeği'nin bilişsel ($r = .189, p < .001$), duyuşsal ($r = .227, p < .001$) ve davranışsal ($r = .183, p < .001$) alt boyutları arasında düşük düzeyde anlamlı pozitif ilişkiler tespit edilmiştir. Bu sonuç, halk oyunu oynama süresi değişkeninin Halk Oyunlarına Yönelik Tutum düzeyleri üzerinde anlamlı bir etkisinin olduğunu göstermektedir. Literatür incelendiğinde, araştırmamızla paralel bulguların mevcut olduğu görülmüştür. Örnek olarak Buyrukoğlu vd. (2024)'nin halk dansları oynayan bireyler örneklemini ile yapmış oldukları çalışmada, halk oyunu oynama süresi değişkeni göre, tutum düzeyleri arasında anlamlı ilişki tespit etmişlerdir. Benzer şekilde Bilgin (2020) yapmış olduğu çalışmada halk oyunu oynama süresi değişkenine göre, tutum düzeyleri arasında anlamlı ilişki tespit etmiştir. Halk oyunu oynama süresi ile tutum arasında pozitif ilişki bulunmasının nedeni, daha uzun süre katılan bireylerin oyunlara ve kültürel değerlere daha fazla bağlanmaları ve bu nedenle tutumlarının güçlenmesidir. Farklı sonuçlar ise örneklem büyüklüğü, katılım motivasyonu, oyun türleri ve bireysel farklılıklar gibi faktörlerden kaynaklanabilir; bazı çalışmalarda katılım süresi ile tutum arasındaki etki daha belirgin olurken, bazılarında diğer etkenler daha fazla rol oynayabilir.

Katılımcıların halk oyunu oynama süresi değişkeni ile Etkinlik Doyum Ölçeği arasındaki korelasyon sonuçları sunulmuştur (Tablo 4.13). Halk oyunu oynama süresi ile Etkinlik Doyum Ölçeği ($r = .111, p = .015$) arasında düşük düzeyde anlamlı pozitif ilişki tespit edilmiştir. Bu sonuç, halk oyunu oynama süresi değişkeninin Etkinlik Doyum düzeyleri üzerinde anlamlı bir etkisinin olduğunu göstermektedir. Literatür incelendiğinde, araştırmamızla paralel bulguların mevcut olduğu görülmüştür. Örnek olarak Doğan vd. (2023), Yıldız (2025), Lundqvist (2011), Pi vd. (2022), Pavlova vd. (2023), Ma ve Li (2024) ve Benatuil ve Toscano (2017) bireylerin spor branşını yapma süresinin, doyum düzeylerini pozitif yönde etkilediğini belirtmişlerdir. Halk oyunu oynama süresi ile etkinlik doyumları

arasındaki pozitif ilişkinin farklı araştırmalarda değişiklik göstermesi, örneklem yapısı, katılımcıların bireysel beklentileri, etkinliklerin türü ve sunuluş biçimi gibi faktörlerden kaynaklanabilir. Ayrıca, oynama süresinin doyumunu artırmadaki etkisi, katılımcıların motivasyonu, sosyal çevre ve etkinlik kalitesi gibi diğer değişkenlerle etkileşim içinde olabilir, bu da farklı sonuçlara yol açabilir.

Bu sonuçlar, halk oyunu oynama süresinin Halk Oyunlarına Yönelik Tutum ve Etkinlik Doyumu arasında bir ilişki olduğunu göstermektedir. Bilişsel, duyuşsal ve davranışsal alt boyutlar arasında düşük düzeyde pozitif bir ilişkinin bulunması, bu boyutların tutumun farklı yönlerini temsil ettiği ve birbirlerini destekleyen unsurlar içerdiği anlamına gelebilir. Örneğin, bir bireyin halk oyunları hakkında olumlu bir bilgiye (bilişsel) sahip olması, aynı zamanda bu oyunlara karşı olumlu duygular (duyuşsal) beslemesi ve bu oyunlara katılma ya da destek verme gibi davranışlar sergilemesi (davranışsal) olasıdır. Ancak, bu ilişkilerin düşük düzeyde olması, bu üç boyutun her birinin tutumu farklı yönlerden şekillendiren, ancak birbirinden tam olarak bağımsız olmayan faktörler olduğunu gösteriyor olabilir. Yani, bir boyuttaki değişim, diğerlerinde belirli bir değişime yol açsa da her biri kendi içindeki unsurlar nedeniyle daha az belirgin bir ilişkiyi yansıtır olabilir.

Katılımcıların Halk Oyunlarına Yönelik Tutum Ölçeği alt boyutları ile Etkinlik Doyum Ölçeği arasındaki korelasyon sonuçları sunulmuştur (Tablo 4.14). Halk Oyunlarına Yönelik Tutum Ölçeği'nin bilişsel ($r = .301, p < .001$), duyuşsal ($r = .264, p < .001$) ve davranışsal ($r = .224, p < .001$) alt boyutları puanları, Etkinlik Doyum Ölçeği puanları ile düşük düzeyde pozitif ve anlamlı ilişkiler göstermiştir. Bu bulgular, halk oyunlarına yönelik tutumun etkinlik doyumunu üzerinde olumlu bir etkisi olduğunu göstermektedir. Bu sonuç, halk oyunlarına yönelik tutumu ve etkinlik doyumunu arasındaki ilişkiyi açıklarken birkaç önemli faktörün etkili olabileceğini göstermektedir. Halk oyunlarına yönelik tutum ile etkinlik doyumunu arasındaki pozitif ilişkinin farklı çalışmalarda değişiklik göstermesi, katılımcıların bireysel özellikleri, kültürel bağlılık düzeyleri, etkinliklerin niteliği ve ölçüm araçlarındaki farklılıklardan kaynaklanabilir. Ayrıca, tutum ve doyum arasındaki etkileşim, sosyal çevre, motivasyon ve önceki deneyimler gibi faktörlerle de şekillenerek araştırmalar arasında farklı sonuçlara yol açabilir.

İlk olarak, bilişsel, duyuşsal ve davranışsal alt boyutlar arasındaki bu düşük düzeydeki pozitif ilişki, bireylerin halk oyunlarına yönelik tutumlarının farklı yönlerinin birbirini tamamlayıcı şekilde işlediğini, ancak her bir boyutun etkinlikten alınan doyumunu etkileyen

bir faktör olmasına rağmen, bu etkilerin birbirini tam olarak yansıtmadığını göstermektedir. Bilişsel boyut, halk oyunlarıyla ilgili sahip olunan bilgi ve inançları ifade ederken, duyuşsal boyut, halk oyunlarına yönelik duygusal tepkiler ve değer yargılarını kapsar. Davranışsal boyut ise bu tutumların bireylerin katılım düzeylerine nasıl yansıdığını ifade eder. Bu boyutların her biri, halk oyunlarına olan genel tutumu farklı açılardan şekillendirir ve dolayısıyla etkinlik doyumunu üzerindeki etkileri de kısmi olabilir. Örneğin, bireylerin bilgi sahibi olmaları (bilişsel boyut) ve halk oyunlarına karşı olumlu bir duygusal bağ (duyuşsal boyut) geliştirmeleri, etkinlikten daha fazla doyum almalarına yol açabilir, ancak bu ilişkinin güçlü olmaması, etkinlik doyumunun sadece katılım sıklığı ve bireysel motivasyona dayalı olmamasıyla açıklanabilir.

Etkinlik doyumunu genellikle bireylerin katıldıkları etkinliklerden edindikleri kişisel memnuniyet düzeyini yansıtır. Bu doyumun düşük düzeydeki pozitif ilişki göstermesi, halk oyunlarına yönelik tutumun, etkinliklerden alınan doyumla bir ölçüde ilişkili olduğunu ancak bu ilişkinin yalnızca sınırlı bir etkiye sahip olduğunu gösterir. Halk oyunlarına karşı sahip olunan bilgi (bilişsel boyut) ve bu etkinliklere duyulan duygusal bağlılık (duyuşsal boyut) etkinlikten alınan doyumunu etkileyebilir. Bununla birlikte, halk oyunlarına yönelik daha somut ve uygulamalı bir yaklaşım olan davranışsal boyut, bireylerin etkinliklere katılımını ifade ettiğinden, bu boyutun etkinlik doyumunu üzerinde daha doğrudan bir etkisi olabilir. Ancak, bu etki de katılım sıklığı ve etkinliklerin kalitesine göre değişebilir.

Bir diğer olasılık ise, katılım sıklığı ve etkinlik türleri arasındaki ilişkinin sınırlı olmasının etkisi olabilir. Katılımcılar halk oyunlarına daha fazla katılsalar dahi, etkinliklerin doğası veya grup içi etkileşim düzeyinin etkinlikten alınan doyumunu belirlemede daha belirleyici rol oynayabileceği için, halk oyunlarına yönelik tutumun diğer boyutları ile olan ilişkinin güçsüz olması olasıdır. Örneğin, bilişsel ya da duyuşsal düzeyde olumlu tutumlar, etkinliklerin kendisinden ne kadar memnun kalındığını doğrudan etkileyemez, çünkü etkinliklerin kalitesi, grup dinamikleri ve bireysel deneyimler gibi dışsal faktörler bu doyumunu değiştirebilir.

Ayrıca, bireysel farklılıklar ve sosyal bağlamın etkisi, bu ilişkilerin düşük düzeyde olmasına katkı sağlayabilir. Örneğin, bazı bireyler halk oyunlarına karşı çok güçlü bir duygusal bağlılık hissedebilirken, diğerleri yalnızca bilgi seviyesine dayalı olarak bu etkinliklere yaklaşabilirler. Bu gibi farklılıklar, halk oyunlarına yönelik tutum ile etkinlik doyumunu arasındaki ilişkinin daha karmaşık ve düşük düzeyde olmasına yol açabilir.

Sonuç olarak, halk oyunlarına yönelik tutum alt boyutları ile etkinlik doyumunu arasında düşük düzeyde pozitif ilişkilerin bulunması, bu iki faktörün belirli bir düzeyde birbirini etkilediğini, ancak etkinlikten alınan doyumun yalnızca katılım sıklığı, bireysel algılar ve etkinliklerin niteliği gibi çok sayıda faktöre bağlı olarak şekillendiğini göstermektedir.

6. ÖNERİLER

- Halk oyunlarına katılımı artırmak ve bireylerin etkinliklerden daha fazla doyum sağlamasını sağlamak amacıyla, halk oyunları ile ilgili daha kapsamlı eğitim programlarının oluşturulması önerilmektedir. Bu eğitimler, katılımcıların oyunları doğru öğrenmelerine yardımcı olacak, aynı zamanda kişisel gelişimlerine katkıda bulunacaktır. Böylece, katılımın sadece eğlence değil, bireysel tatmin ve sosyal bağlar kurma açısından daha anlamlı hale gelmesi sağlanabilir.
- Rekreatif amaçlı halk oyunları etkinlikleri, farklı yaş grupları ve farklı sosyo-ekonomik düzeylerden gelen bireylere hitap edecek şekilde çeşitlendirilebilir. Farklı zorluk seviyelerinde etkinlikler düzenlenmesi, daha geniş bir katılımcı kitlesinin bu etkinliklere dahil olmasına olanak tanıyacaktır. Ayrıca, aileler için daha fazla katılım fırsatı sağlanarak, sosyal bağların güçlendirilmesi sağlanabilir.
- Etkinlikler sonrasında katılımcılardan düzenli olarak geri bildirim alınması, halk oyunları etkinliklerinin etkinliğini artıracaktır. Katılımcıların beklentileri, memnuniyet düzeyleri ve gelişim önerileri doğrultusunda etkinliklerde yapılacak iyileştirmeler, bireylerin bu tür etkinliklerden aldıkları doyum seviyelerini artırabilir.
- Katılımcıların sadece fiziksel değil, aynı zamanda sosyal ve psikolojik açıdan da fayda sağlayabilmesi için etkinlikler sırasında sosyal destek mekanizmalarının oluşturulması önemlidir. Grup içi etkileşimin artırılması, stresin azaltılması ve katılımcıların duygusal doyum elde etmeleri için etkinliklere psikolojik destek unsurlarının eklenmesi önerilmektedir.
- Halk oyunları, toplumsal kültürün bir parçası olarak daha geniş kitlelere tanıtılmalıdır. Bu tür etkinliklerin önemi ve faydaları hakkında toplumda farkındalık yaratılması, bireylerin halk oyunlarına olan tutumlarını olumlu yönde etkileyebilir. Ayrıca, yerel yönetimler ve sivil toplum kuruluşları ile iş birliği yapılarak halk oyunları etkinliklerinin daha görünür hale gelmesi sağlanabilir.
- Rekreatif halk oyunları, yalnızca eğlence amaçlı değil, bireysel ve toplumsal faydalar da sağlamakta olan etkinliklerdir. Bu etkinliklerin, katılımcıların sosyal bağlarını güçlendirdiği, fiziksel ve ruhsal sağlık üzerinde olumlu etkiler yarattığı vurgulanarak, halk oyunlarına katılımın yaygınlaştırılması sağlanabilir. Halk oyunlarının, katılımcılara aidiyet duygusu ve grup içi dayanışma sağladığı gibi bireysel doyumlarını da artırdığına dair farkındalık oluşturulabilir.

- Halk oyunlarının bireysel tutumlar ve doyum üzerindeki etkilerini daha derinlemesine incelemek amacıyla bilimsel araştırmaların teşvik edilmesi, bu alanda yapılacak akademik çalışmaların sonuçları doğrultusunda etkinliklerin daha verimli hale getirilmesi sağlanabilir. Araştırmalar, katılımcıların ihtiyaçları ve motivasyonları hakkında daha fazla bilgi sunarak, halk oyunları etkinliklerinin daha etkili bir şekilde tasarlanmasına yardımcı olabilir.

KAYNAKLAR

- Addis, M. ve Holbrook, M. B. (2001). On the conceptual link between mass customization and experiential consumption: An explosion of subjectivity. *Journal of Consumer Behavior*, 1, 50–66. <https://doi.org/10.1002/cb.53>
- Aksu, H. S., Kaya, A., Bayrak, A. ve Tükel, Y. (2023). Investigation of the relationship between recreational sport well-being and leisure satisfaction of university community members. *Turkish Journal of Sport and Exercise*, 25(3), 399–413. <https://doi.org/10.15314/tsed.1340119>
- Akyüz, F. (2020). *Rekreasyonel alanlarda etkinliklere katılan bireylerin merak ve keşfetme düzeylerinin; etkinlik ve yaşam doyumuna etkisi*. Doktora Tezi. Celal Bayar Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Manisa.
- Aldemir, G. Y. (2010). *Drama ve dans eğitiminin 10-14 yaş çocuklarda motor özelliklerin gelişimine etkisinin incelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi. Marmara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Altıntuğ, M. (2013). Türk halk oyunları'nda dansçı ve oyun etkileşiminin ürünü olan naraların göstergebilimsel yaklaşımla incelenmesi. *Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 6(1), 131-149. <https://doi.org/10.12780/UUSBBD141>
- Altıntuğ, M. ve Ernez, D. (2022). Spor bilimleri fakültesi öğrencilerinin halk oyunları dersine karşı tutumlarının incelenmesi. *Sportif Bakış: Spor ve Eğitim Bilimleri Dergisi*, 9(2), 169-178. <https://doi.org/10.33468/sbsebd.278>
- Altıntuğ, M., Ünveren, A. ve Ernez, D. (2022). Spor bilimleri fakültesi öğrencilerinin halk oyunları dersine karşı tutumlarının incelenmesi. *Spor ve Eğitim Bilimleri Dergisi*, 9(2): 169-178. <https://doi.org/10.33468/sbsebd.278>
- Anderson, L.W. (1991). "Tutumların Ölçülmesi". Çev. Nükhet Çıkrıkçı. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 24, 241-250. https://doi.org/10.1501/Egifak_0000000734
- Anlıatamer, F. ve Ünal, Ş. (2004). *Seçilmiş Halk Oyunları Teori ve Pratiği*. İstanbul: Beyaz Yayınlar.
- Ap, J. (1986). Recreation trends and implications for government. *Work, Leisure and Technology*. Melbourne, Longman Cheshire, 167, 37-56.
- Ardahan, F. ve Yerlisu Lapa, T. (2010). Üniversite öğrencilerinin serbest zaman tatmin düzeylerinin cinsiyete ve gelire göre incelenmesi. *Spor Bilimleri Dergisi*, 21(4), 129- 136.
- Argan, M., Argan, M. T. ve Dursun, M. T. (2018). Examining relationships among wellbeing, leisure satisfaction, life satisfaction, and happiness. *International Journal of Medical Research & Health Sciences*, 7(4), 49-59.

- Aristidou, A., Stavrakis, E., Charalambous, P., Chrysanthou, Y. ve Himona, S.L. (2015). Laban hareket analizi kullanılarak halk oyunlarının değerlendirilmesi. *Bilgisayar ve Kültürel Miras Dergisi (JOCCH)*, 8 (4), 1-19.
- Arkonaç, S.A. (2001). *Sosyal Psikoloji. Değiştirilmiş ve genişletilmiş (2. Basım)*. İstanbul: Alfa Basım Yayım Dağıtım.
- Artun E. (2001). *Türk Folklorunun Turizm Açısından Değerlendirilmesi, Türk Folklorunun Turizm Açısından Değerlendirilmesi Sempozyumu Bildirileri*, 19- 21 Ekim 2000, İstanbul, Kültür Bakanlığı Yayınları:2652, Halk Kültürünü Araştırma ve Geliştirme Genel Müdürlüğü Yayınları:318, SeminerKongre Dizisi:65, s. 15-19, Ankara.
- Ataman, S.V. (1975). *100 Türk Halk Oyunu*. İstanbul: Tifdruk Matbaacılık.
- Ay G. (1990). *Folklor Giriş (Vol. 1)*. İstanbul: İTÜ Türk Musikisi Devlet Konservatuvarı Mezunları.
- Ay, G. (1999). *Folklor (Halk Bilim)*. İstanbul: Pan Yayınları.
- Aydın, E. C. (2017). Halk oyunları temsilinde kültürel mekân işlevi. *ZfWT Dergisi*, 9(2), 287-295.
- Aydın, İ. (2022). Rekreatif faaliyetlerde etkinlik doyum ölçeğinin Türkçe uyarlaması. *Manas Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 11(1), 420-427. <https://doi.org/10.33206/mjss.917773>
- Aydın, İ. (2022). Serbest Zaman İlgilenimi ve Yaşam Doyum İlişkisinde Etkinlik Doyumunun Kısmi Aracılık Etkisi: Rekreatif Koşucular Örneği. *Spor ve Performans Araştırmaları Dergisi*, 13(1), 55-74. <https://doi.org/10.17155/omuspd.911751>
- Ayhan, C. (2022). *Serbest zaman ilgilenimi, rekreatif akış deneyimi, rekreatif fayda ve serbest zaman tatmininin tekrar katılım niyeti üzerine etkisi*. Doktora Tezi, Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Sakarya.
- Aytaç, Ö. (2004). Kapitalizm ve hegemonya ilişkileri bağlamında boş zaman. *C.Ü. Sosyal Bilimler Dergisi*, 28, 115-138.
- Bağaçlı, U. H. (2019). *12-14 Yaş Arası Halk Oyunları Oynayan ve Oynamayan Çocuklarda Gövde Stabilizasyonlarının Karşılaştırılması*. Yüksek Lisans Tezi, Atatürk Üniversitesi, Erzurum.
- Bar-On, R. (2006). The Bar-On model of emotional-social intelligence (ESI) 1. *Psicothema*, 13-25.
- Bayburtlu, A. S. (2017). Erzurum yöresi halk oyunları müziğinin müzikal yapılarının incelenmesi. *International Journal of Cultural and Social Studies*, 3(2), 272-281.
- Baykurt, S. (1976). *Türkiye'de Folklor*. Ankara: Kalite Matbaası.
- Beard, J. G., ve Ragheb, M. G. (1980). Measuring leisure satisfaction. *Journal of Leisure Research*, 12, 20-33. <https://doi.org/10.1080/00222216.1980.11969416>

- Benatuil, D. ve Toscano, W. (2017). Sports and Community Well-Being. *Quality of Life in Communities of Latin Countries*, 37-53.
- Bilgin, K. E. (2020). *Halk Oyunları Oynayan Üniversite Öğrencilerinin İletişim Becerileri ve Sosyal Bütünleşme Düzeyleri Arasındaki İlişki*. Yüksek Lisans Tezi. Selçuk Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Spor Yöneticiliği Ana Bilim Dalı, Konya.
- Brey, Eric T. ve Lehto Xinran Y. (2007). The relationship between daily and vacation activities. *Annals of tourism Research*, 34(1)160-180. <https://doi.org/10.1016/j.annals.2006.08.001>
- Bright, A. D. (2000). The role of social marketing in leisure and recreation management. *Journal of Leisure Research*, 32(1), 12-18. <https://doi.org/10.1080/00222216.2000.11949878>
- Broadhurst, R. (2001). *Managing Environments for Leisure and Recreation*. (Birinci Baskı). New York: Routledge.
- Burgaz Uskan, S. (2020). *Halk Oyunları Sporcularının Fiziksel Benlik Algısı ve Kaygı Düzeylerinin İncelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi, Bartın Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı, Bartın.
- Butson, M. C. (2024). *Examining Leisure-Time Physical Activity Participation Among Older Adults In Australian Community Aquatic And Leisure Facilities: A Socioecological And Multimethod Study*. Master Thesis. Monash University. Retrieved from <http://hdl.handle.net/10.26180/27141765.v1>
- Buyrukoğlu, E., Karademir, M. B. ve Yetkin, M. (2024). Examination of the Attitudes of Individuals Playing Folk Dances Towards Folk Dances. *Akdeniz Spor Bilimleri Dergisi*, 7(1), 170-181. <https://doi.org/10.38021/asbid.1388421>
- Büyüköztürk, Ş., Çakmak, E. K., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş., ve Demirel, F. (2021). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri* (31. Baskı). Pegem Akademi Yayınları. <https://doi.org/10.14527/9789944919289>
- Cabı, E. (2016). Dijital teknolojiye yönelik tutum ölçeği. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 24(3): 1229-1244.
- Can, A. (2020). *SPSS ile bilimsel araştırma sürecinde nicel veri analizi*. In Pegem Atıf İndeksi (9th ed.). <https://doi.org/10.14527/9786053644484>
- Canbay, A. (2015). Çanakkale Müzik Kültüründe Geleneksel Halk Müziği. *Çanakkale Araştırmaları Türk Yılığ*, 13(18), 667-683. <https://doi.org/10.17518/caty.28334>
- Chen, C., Tsai, L. T., Lin, C. F., Huang, C. C., Chang, Y. T., Chen, R. Y. ve Lyu, S. Y. (2017). Factors influencing interest in recreational sports participation and its rural-urban disparity. *PLOS ONE*, 12(5), e0178052. <https://doi.org/10.1371/journal.pone.0178052>

- Chen, Z. Y. (2001). *The study of elementary teachers' leisure participation, experience in leisure benefits, and work satisfaction in taipei county*. Master Thesis. National Taiwan Normal University.
- Cheng, E. H. P., Patterson, I., Packer, J. ve Pegg, S. (2010). Identifying the satisfactions derived from leisure gardening by older adults. *Annals of leisure research*, 13 (3), 395-419. <https://doi.org/10.1080/11745398.2010.9686855>
- Corbin, C. B., Le Masurier, G. C. ve Lambdin, D. D. (2017). *Fitness for Life: Middle School*. (2. Baskı). New York: Human Kinetics.
- Cordes, K. A. ve Ibrahim, H. M. (1999). *Applications in recreation and leisure: for today and the future*. (2. Baskı). New York: McGraw-Hill Book Company.
- Cönger M. (1987). *Milli Oyun Çalışmalar*. Ankara: Milli Eğitim Basımevi.
- Cunningham, H. (2016). *Leisure in the Industrial Revolution: c. 1780–c. 1880*. Routledge. <https://doi.org/10.4324/9781315637679>
- Çetin, Ş. (2006). Öğretmenlik mesleği tutum ölçeğinin geliştirilmesi geçerlik ve güvenilirlik çalışması. *Gazi Üniversitesi Endüstriyel Sanatlar Eğitim Fakültesi Dergisi*, 18, 28-37.
- Çobanoğlu, Ö. (1999). *Halkbilimi Kuramları ve Araştırma Yöntemleri Tarihine Giriş*. Ankara: Akçağ Yayınları.
- Dağı, F. (2020). Türkistan Kam/Şamanlarından Anadolu Halay Başlarına. *Journal of Humanities and Tourism Research*, 10(4), 1027-1045.
- Deci, E. L., ve Ryan, R. M. (2000). The “what” and “why” of goal pursuits: Human needs and the self-determination of behavior. *Psychological Inquiry*, 11(4), 227–268.
- Demir, M. ve Demir, S. S. (2014). İşgörenlerin serbest zaman gereksinimi ve serbest zaman doyumunu etkileyen faktörler. *İşletme ve İktisat Çalışmaları Dergisi*, 2(3), 74-84.
- Diener, E. D., Emmons, R. A., Larsen, R. J. ve Griffin, S. (1985). The satisfaction with life scale. *Journal of Personality Assessment*, 49(1), 71-75. https://doi.org/10.1207/s15327752jpa4901_13
- Doğan, M., Kuruçelik, M. ve Civil, T. (2023). Investigation of the relationship between serious leisure, event satisfaction and perceived health outcomes of recreation: The outdoor sports example. *SPORMETRE Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 21(4), 102-113. <https://doi.org/10.33689/spormetre.1348479>
- Durol, E. (2017). *Milli eğitime bağlı görev yapan öğretmenlerin rekreasyon etkinliklerine katılımlarının ve serbest zaman engellerinin incelenmesi (Antalya örneği)*. Yüksek lisans tezi, Akdeniz Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Antalya.
- Eagly, A. H., ve Chaiken, S. (1993). *The psychology of attitudes*. Harcourt brace Jovanovich college publishers.

- Eccles, J. S. ve Roeser, R. W. (2011). Schools as developmental contexts during adolescence. *Journal of Research on Adolescence*, 21(1), 225-241. <https://doi.org/10.1111/j.1532-7795.2010.00725.x>
- Edwards, S. (2006). Physical exercise and psychological well-being. *South African journal of psychology*, 36(2), 357-373. <https://hdl.handle.net/10520/EJC98373>
- Ekmekçioğlu, İ., Bekar, C. ve Kaplan, M. (2001). *Türk Halk Oyunları*. İstanbul: Esin Yayın Evi.
- Evliyaoğlu S. ve Baykurt Ş. (1987). *Türk Halkbilimi*. Ankara: Ofset Repromat.
- Fairchild, H. (1970). *Dictionary of sociology*. Westport: Greenwood Press, CN.
- Ferreira, N., Owen, A., Mohan, A., Corbett, A. ve Ballard, C. (2014). Associations between cognitively stimulating leisure activities, cognitive function and age-related cognitive decline. *International Journal of Geriatric Psychiatry*, 30, 422-430. <https://doi.org/10.1002/gps.4155>
- Fırat Üniversitesi Halk Oyunları Topluluğu. (1984). *Elâzığ Halk Oyunları*. (Derleme Çalışması) Elâzığ: Fırat Üniversitesi Matbaası.
- Filo, K., Funk, D. C. ve O'Brien, D. (2009). The meaning behind attachment: Exploring camaraderie, cause, and competency at a charity sport event. *Journal of Sport Management*, 23, 361– 387. <https://doi.org/10.1123/jsm.23.3.361>
- Funk, D. C., Jordan, J., Ridinger, L. ve Kaplanidou, K. (2011). Capacity of mass participant sport events for the development of activity commitment and future exercise intention. *Leisure Sciences*, 33, 250–268. <https://doi.org/10.1080/01490400.2011.564926>
- Ganioğlu, Z. (1996). *Silifke Yöresi Sözlü Kaşık Havalalarının İncelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Gazimihal, M. R. (1975). *Türk Vurmalı Çalgıları*. Ankara: Kültür Bakanlığı Milli Folklor Araştırma Dairesi Yayınları.
- George, D. (2003). *SPSS for windows step by step: A simple study guide and reference*. Pearson Education India.
- George, L. K. ve Clipp, E. C. (1991). Subjective components of aging well. *Generations: Journal of the American Society on Aging*, 15(1), 57-60.
- Gerek, Z. (1997). *Türk Halk Oyunlarının Tarihsel Gelişimi*. Yüksek Lisans Tezi. İstanbul Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul
- Gerek, Z. (2007). *Halk Oyunları ve Spor Eğitimi Alan Üniversite Öğrencilerinin Fiziksel Uygunluklarının Eurofit ile Karşılaştırılması*. Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Beden Eğitimi ve Spor Ana Bilim Dalı, Ankara.
- Gidiş, V. (2018). Zeybek Üzerine Bir İnceleme. *The Journal of Social Science*, 5(27), 1-2.

- Goldberg, J. H. ve King, A. C. (2007). Physical activity and weight management across the lifespan. *Annual Review of Public Health*, 28, 145-170. <https://doi.org/10.1146/annurev.publhealth.28.021406.144105>
- Gökalp, Z. (2018). *Türkçülüğün esasları*. İstanbul: Mavi Çatı Yayınları.
- Gökçen, G. (2024). *Rekreatif amaçlı halk oyunu aktivitelerine katılan bireylerin motivasyon kaynakları ve yaşam tatmini ilişkisinin incelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi. Selçuk Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Konya.
- Gökkaya D. ve Biçer T. (2017). Psikolojik beceri kıstası olarak özgüvenin, elit sporcuların performansına katkısı; boks milli takımı örneği. *Marmara Üniversitesi Spor Bilimleri Dergisi*, 2(1), 16-28. <https://doi.org/10.22396/sbd.2017.22>
- Güler, K. ve Usluca, M. (2021). Yetişkin bireylerde bilinçli farkındalık ile yaşam doyumu arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Uluslararası Anadolu sosyal bilimler dergisi*, 5 (1), 372-383. <https://doi.org/10.47525/ulasbid.868875>
- Güllü, M. ve Güçlü, M. (2009). Ortaöğretim öğrencileri için beden eğitimi dersi tutum ölçeği geliştirilmesi. *Niğde üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 3(2): 138-151.
- Gürbüz B. ve Henderson K. (2013). Exploring the meanings of leisure among turkish university students. *Croatian Journal of Education*, 15(4), 927-957.
- Gürbüz, M. ve Aydın, A. H. (2012). Zaman kavramı ve yönetimi. *Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 9(2), 1-20.
- Hacıoğlu, N., Gökdeniz, A. ve Dinç, Y. (2015). *Boş Zaman ve Rekreasyon Yönetimi (Örnek Animasyon Uygulamaları)*. Ankara: Detay Yayıncılık.
- Hardin, M., ve Greer, J. D. (2009) The influence of gender-role socialization, media use and sports participation on perceptions of gender-appropriate sports. *Journal of Sport Behaviour*, 32(2), 207-226.
- Haywood, L., Kew, F. ve Bramham, P. (2019). *Understanding leisure*. Routledge <https://doi.org/10.4324/9780429054570>
- Hemakumara, G. P. T. S. ve Rainis, R. (2018). Spatial Behaviour Modelling of Unauthorised Housing in Colombo, Sri Lanka. *The Asian Journal of Humanities*, 25(2). <https://doi.org/10.21315/kajh2018.25.2.5>
- Ho, T. K. (2008). *A study of leisure attitudes and benefits for senior high school students at pingtung city and country in taiwan*. Unpublished doctoral dissertation. United States Sports Academy, Daphne, AL.
- Howe, C. Z. ve Carpenter, G. M. (1985). *Programming leisure experiences*. New Jersey: Prentice Hall Inc.
- Huang., E.C., Tsai., Y. C., ve Lee., C.S. (2014). A study of the influence of college students' exercise and leisure motivations on the leisure benefits-using leisure involvement

- as a moderator. *International Journal of Humanities and Social Sciences*, 8(8), 2427-2431.
- Hung, H. J. (2012). A study on leisure benefits breaking through leisure activities. *Journal of National Taiwan Normal University*, 3(4), 77-92.
- Hungenberg, E. ve Gould, J. (2015). Serious leisure and personality dimensions in club sport athletes. *The Sport Journal*, 18,87.
- Iğıl, D. ve Güntürk, T. (2022). Rekreatyonel Faaliyetlere Katılan Üniversite Öğrencilerinin Etkinlik Doyum ve Mutluluk Düzeyleri Arasındaki İlişkinin Belirlenmesi. *Kongre Bildiri Özet ve Tam Metin Kitabı*, 17, 78.
- Irmak, Y. (2015). Bingöl Halk Oyunları. *Bingöl Araştırmaları Dergisi*, 2(1), 55-74.
- Işık, E. (2024). *E öğrenme ve yüzyüze eğitim modeli ile uygulanan halk oyunları çalışmalarının ilköğretim öğrencilerinde motor performans üzerinde etkilerinin incelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi. Necmettin Erbakan Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.
- İnceoğlu, M. (1993). *Tutum-Algı-İletişim*. Ankara: V Yayınları.
- İnceoğlu, M. (2000). *Tutum-Algı-İletişim (3. Baskı)*. Ankara: İmaj Yayınevi.
- Kağıtçıbaşı, Ç. (1983). *İnsan ve İnsanlar*. İstanbul: Beta Yayınları.
- Kağıtçıbaşı, Ç. (1988). *İnsan ve İnsanlar (7. Baskı)*. İstanbul: Evrim.
- Kalaycıoğlu, M. (1998). *Hatay Halk Bilimi*. Hatay: İhsan Ofset.
- Kapani, M. (1991). *İnsan Haklarının Ulusal Boyutları*. Ankara: Bilgi Yayınları.
- Karabaşa, S. (2014). Uygulamaları Açısından Somut Olmayan Kültürel Miras ve Folklor. *Folklor/edebiyat*, 20(80), 99-105.
- Karaca, A. A. (2015). *Serbest Zaman Katılımı, Psikolojik İyi Olma ve Serbest Zaman Engelleri ile Baş Etme Stratejilerinin Üniversite Öğrencileri Üzerinde İncelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi. Akdeniz Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı, Antalya.
- Karaca, Ş. Ç., (2019). *Gaziantep Yöresi Halk Oyunlarının 'Müzikal Yapı' Açısından İncelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi. İnönü Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Malatya.
- Karaküçük, S. (1999). Rekreatyon, boş zamanları değerlendirme, kavram kapsam ve bir araştırma. İstanbul: Seren Matbaacılık Yayınları.
- Karaküçük, S. (2008). *Rekreatyon Boş Zamanları Değerlendirme*. (6.Baskı). Ankara: Gazi Kitabevi.
- Karasar, N. (2014). *Bilimsel Araştırma Yöntemi*. Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.

- Kaur, J. ve Malik, N. (2018). Comparison of leisure time activities and BMI between government and private school students. *International Journal of Physiology, Nutrition and Physical Education*, 3 (2), 252-254.
- Kay, H. C. (2008). *12 haftalık düzenli halkoyunları çalışmalarının üniversiteli öğrencilerin bazı fiziksel ve fizyolojik parametrelerine etkisinin incelenmesi (Afyonkarahisar Örneği)*. Yüksek Lisans Tezi, Afyon Kocatepe Üniversitesi Sağlık Bilimler Enstitüsü, Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı, Afyonkarahisar.
- Kaya, D. (2011). Sivas Halk Oyunları Halk Oyuncuları Davul ve Zurna Sanatçıları. Sivas: Vilayet Yayınevi.
- Kelleş, F., Kul, M., Karataş, İ., Mülhim, A. ve Ünlü, Y. (2017). Gençlik Merkezindeki Serbest Zaman Etkinliklerine Katılan Bireylerin Sosyal Beceri Düzeylerinin Bazı Demografik Değişkenlere Göre İncelenmesi: Adıyaman İli Örneği. *International Journal Of Cultural And Social Studies (Intjcss)*, 114- 141.
- Keskin E. (1975). *Halk Oyunları Öğrenimi*. Ankara: Kadioğlu Matbaası.
- Kılbaş, K. Ş. (2010). *Rekrasyon: Boş Zamanı Değerlendirme*. (4. Baskı). Ankara: Gazi Kitabevi.
- Kim, J., Dattilo, J. ve Heo, J. (2011). Taekwondo participation as serious leisure for life satisfaction and health. *Journal of Leisure Research*, 43(4), 545-559. <https://doi.org/10.1080/00222216.2011.11950249>
- Kim, J., Heo, J., Dvorak, R., Ryu J. ve Han, A. (2018). Benefits of leisure activities for health and life satisfaction among western migrants. *Annals of Leisure Research*, 21(1), 47-57. <https://doi.org/10.1080/11745398.2017.13794211>
- Kim, J., Lee, S., Chun, S., Han, A. ve Heo, J. (2016). The effects of leisure-time physical activity for optimism, life satisfaction, psychological well-being, and positive affect among older adults with loneliness. *Annals of Leisure Research*, 20(4), 406-415. <https://doi.org/10.1080/11745398.2016.12383088>
- Kim, S., Sung, J., Park, J. ve Dittmore, S. W. (2015). The relationship among leisure attitude, satisfaction, and psychological well-being for college students. *Journal of Physical Education and Sport*, 15(1), 70-76. <https://doi.org/10.7752/jpes.2015.01012>
- Kirdiş, E. (2010). *Halk Oyunları Çalışmalarının Denge Performansına Etkisi*. Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Konya.
- Koçkar, M. (1998). *Çağlar Boyunca İletişim Sanatı Olarak Dans ve Halk Dansları*. Ankara: Bağırhan Yayınevi.
- Koivumaa-Honkanen, H., Honkanen, R., Viinamaeki, H., Heikkilae, K., Kaprio, J. Ve Koskenvuo, M. (2001). Life satisfaction and suicide: A 20-year follow-up study. *American Journal of Psychiatry*, 158(3), 433-439. <https://doi.org/10.1176/appi.ajp.158.3.433>

- Kuo., C. T. (2013). A study of the correlation between leisure benefits and behavioral intentions –using bantou arts and cultural village as an example. *International Review of Management and Business Research*, 2(4), 1065-1074.
- Lee, C.Y., Ting, C.C., Wu, J.H., Lee, K.T., Chen, H.S. ve Chang, Y. Y. (2017). Dental visiting behaviours among primary schoolchildren: application of the health belief model. *International Journal of Dental Hygiene*, 16, 88-95. <https://doi.org/10.1111/idh.12319>
- Lee, K., Bentley, J. ve Hsu, H.-Y. M. (2017). Using characteristics of serious leisure to classify rock climbers: A latent profile analysis. *Journal of Sport & Tourism*, 21(4), 245–262. <https://doi.org/10.1080/14775085.2017.1327369>
- Levent, H. (1987). Halk Oyunlarının Kökeni ve Yaratma Süreci Üzerine. *Folklor Doğru Dergisi*, 56(4), 9-11.
- Lim, A. N. ve Park, Y. S. (2017). A study on the factors affecting life satisfaction: Focused on social support. *The Journal of the Korea Contents Association*, 17(3), 675-682. <https://doi.org/10.5392/JKCA.2017.17.03.675>
- Lundqvist, C. (2011). Well-being in competitive sports—The feel-good factor? A review of conceptual considerations of well-being. *International Review of Sport and Exercise Psychology*, 4(2), 109–127. <https://doi.org/10.1080/1750984X.2011.584067>
- Ma, L. ve Li, L. (2024). The impact of leisure sports activities on the psychological health of the public. *Revista de Psicología del Deporte (Journal of Sport Psychology)*, 33(3), 62–72.
- Marshall, G. (1999). *Sosyoloji Sözlüğü*. (Çev. Akinhay, O., Kömürcü, D.). Ankara: Bilim ve Sanat Yayınları.
- Mertoğlu, E. (2002). *Okul öncesi eğitim kurumlarına devam eden 5-6 yaş grubundaki çocukların ritim algulamalarının incelenmesi*. Doktora Tezi, İstanbul Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Messner, M. A. ve Sabo, D. F. (1990). *Sport, men, and the gender order: Critical feminist perspectives*. Champaign, IL: Human Kinetics Books.
- Moccia F. D. (2000). Planning Time: An Emergent European Practice. *European Planning Studies*, 8(3), 367-376. <https://doi.org/10.1080/713666408>
- Modi, I. (2017). *Leisure, health and wellbeing: The ultimate quest of humanity*. New York: Palgrave Macmillan.
- Mutz, M., Reimers, A. K. ve Demetriou, Y. (2021). Leisure time sports activities and life satisfaction: Deeper insights based on a representative survey from Germany. *Applied Research in Quality of Life*, 16, 2155–2171. <https://doi.org/10.1007/s11482-020-09866-7>

- Oliver, R. L. (1997). *Satisfaction: A behavioral perspective on the consumer* (2. Baskı). New York, NY: McGraw-Hill.
- Örnek, S. V. (1971). *Türk Halk Biliminde Ölüm*. Ankara: Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları.
- Örnek, S. V. (1977). *Türk Halk Bilimi*. Ankara: Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları.
- Ötken, N. (2002). *Türk Halk Oyunlarında Kullanılan Temel Hareketlerin Tespiti ve Anatomik Analizi*. Sanatta Yeterlilik Tezi, İstanbul Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Temel Bilimler Anasanat Dalı, İstanbul.
- Özbek, E. (2023). *Sığınmacı öğrencilerin halk oyunlarına yönelik tutumları ile okula uyumları ve sosyal bütünleşmeleri arasındaki ilişkinin incelenmesi*. Doktora Tezi. Ankara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Beden Eğitimi ve Spor Ana Bilim Dalı, Ankara.
- Özdemir, S., Karaküçük, S., Gümüş, M. ve Kıran, S. (2006). *Türkiye taş kömürü kurumu genel müdürlüğü'nde çalışan yeraltı işçilerinin boş zamanlarını değerlendirme alışkanlıklarının belirlenmesi*. Muğla: 9. Uluslararası Spor Bilimleri Kongresi Bildiri Kitabı.
- Özer, E. ve Kaya, H. (2004). *Elazığ Halk Oyunları*. Elazığ: T.C. Elazığ Valiliği Elazığ Kültür Kurultayı.
- Özkan, R. T. (2018). *Yöneticilerin işyeri rekreasyon farkındalık algılarının ve etkinliklere katılımlarının incelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi. Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Öztan, P. (2019). *Lgbti bireylerin serbest zaman egzersiz düzeyleri, serbest zaman engelleri ve motivasyonlarının incelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi, Akdeniz Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Antalya.
- Paggi, M. E., Jopp, D. ve Hertzog, C. (2016). The importance of leisure activities in the relationship between physical health and well-being in a life span sample. *Gerontology*, 62, 450-458. <https://doi.org/10.1159/000444415>
- Pahrudin, P., Wang, C., Liu, L., Lu, C. ve Hak, M. B. (2024). Do satisfied visitors intend to revisit a large sports event? A case study of a large sports event in Indonesia. *Physical Culture and Sport. Studies and Research*, 105(1), 24-41. <https://doi.org/10.2478/pcssr-2024-0022>
- Pavlova, I., Roztorhui, M., Petrytsa, P., Melnyk, T., Nalyvayko, N. ve Ohnystyi, A. (2023). Well-being and Life Satisfaction of Strength Athletes During War: Role of Individual and Health-Related Determinants. *Montenegrin Journal of Sports Science & Medicine*, 12(2). <https://doi.org/10.26773/mjssm.2309044>
- Peker, H., Teke, C., Çakar, B., Kabadayı, Y. ve Caner, N. (2023). Fiziksel Aktiviteden Keyif Alma, Tekrar Katılma Niyeti ve Mutluluk Arasındaki İlişki: Kampüs Rekreasyonuna Katılan Üniversite Öğrencileri Örneği. *Uluslararası Güncel Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 9(2), 206-220. <https://doi.org/10.61087/IntJCES.2023.8Do>

- Petrick, J. F., Morais, D. D. ve Norman, W. C. (2001). An examination of the determinants of entertainment vacationers' intentions to revisit. *Journal of Travel Research*, 40(1), 41–48. <https://doi.org/10.1177/00472875010400010>
- Petty, R. E. ve Cacioppo, J. T. (1981). Issue involvement as a moderator of the effects on attitude of advertising content and context. *Advances in consumer research*, 8(1).
- Pi, L. L., Chang, C. M. ve Lin, H. H. (2022). Development and validation of recreational sport well-being scale. *International Journal of Environmental Research and Public Health*, 19(14), 8764. <https://doi.org/10.3390/ijerph19148764>
- Prayag, G. ve Grivel, E. (2018). Antecedents of sport event satisfaction and behavioral intentions: The role of sport identification, motivation, and place dependence. *Event Management*, 22(3), 423–439. <https://doi.org/10.3727/152599518x15254426561211>
- Pressman, S. D., Matthews, K.A., Cohen, S., Martire, L.M., Scheier, M., Baum, A. ve Schulz, R. (2009). Association of enjoyable leisure activities with psychological and physical well-being. *Psychosomatic Medicine*, 71(1), 725- 732. <https://doi.org/10.1097/PSY.0b013e3181ad7978>
- Prince, S. A., Rasmussen, C. L., Biswas, A., Holtermann, A., Aulakh, T., Merucci, K. ve Coenen, P. (2021). The effect of leisure time physical activity and sedentary behaviour on the health of workers with different occupational physical activity demands: A systematic review. *International Journal of Behavioural Nutrition and Physical Activity*, 18(100), 1-17. <https://doi.org/10.1186/s12966-021-01166-z>
- Qiu, Y., Tian, H., Lin, Y. ve Zhou, W. (2020). Serious leisure qualities and participation behaviors of Chinese marathon runners. *International Review for the Sociology of Sport*, 55(5), 526-543. <https://doi.org/10.1177/1012690218822303>
- Robb, J. D. (1961). The matachines dance: A ritual folk dance. *Western Folklore*, 20(2), 87-101. <https://doi.org/10.2307/1495977>
- Saçcan, M. İ. (1986). *Rekreasyon ve turizm*. İzmir: Cumhuriyet Press (Basımevi).
- Sato, M., Jordan, J. S. ve Funk, D. C. (2014). The role of physically active leisure for enhancing quality of life. *Leisure Sciences*, 36, 293-313. <https://doi.org/10.1080/01490400.2014.886912>
- Sato, M., Yoshida, M., Wakayoshi, K. ve Shonk, D. (2016). Event satisfaction, leisure involvement and life satisfaction at a walking event: the mediating role of life domain satisfaction. *Leisure Studies*, 36(5), 1-13. <https://doi.org/10.1080/02614367.2016.1240221>
- Saygılı, M. S. ve Özmutlu, İ. (2019). 8 haftalık halk oyunları çalışmalarının üniversite öğrencilerinin öznel iyi oluş düzeyleri üzerine etkisi Tekirdağ Namık Kemal Üniversitesi örneği. *Sosyal Bilimler Metinleri*, (2), 47-67.

- Serdar, E. (2020). *Serbest zaman tutumu, serbest zaman doyumu ve rekreasyonda algılanan sağlık çıktıları arasındaki ilişki*. Doktora Tezi. İstanbul Üniversitesi-Cerrahpaşa Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, İstanbul.
- Sevil, T., Şimşek, K. Y., Katırcı, H., Çelik, V. O. ve Çeliksoy, M. A. (2013). *Boş Zaman ve Rekreasyon Yönetimi*. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları.
- Shin, D. C. ve Johnson, D. M. (1978). Avowed happiness as an overall assessment of the quality of life. *Social Indicators Research*, 5, 475-492.
- Sivrikaya, S. (2002). *Notalarıyla Elazığ yöresi halkoyunları müzikleri*. İstanbul: Ecem Matbaası.
- Stacey, T. L., Froude, E. H., Trollor, J. ve Foley, K. R. (2019). Leisure participation and satisfaction in autistic adults and neurotypical adults. *Autism*, 23(4), 993-1004. <https://doi.org/10.1177/1362361318791275>
- Su, R. (2000). *Türk Halk Oyunları*. Ankara: T.C. Kültür Bakanlığı.
- Sunay, H. (2021). *Spor yönetimi*. Ankara: Gazi Kitapevi.
- Sunay, H. ve Saracaloğlu, A. S. (2003). Türk sporcusunun spordan beklentileri ile spora yönelen unsurlar. *Spormetre Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 1(1), 43-48. https://doi.org/10.1501/Sporm_0000000011
- Şahin, C. K, Akten S. ve Erol U.E. (2009). Eğirdir meslek yüksekokulu öğrencilerinin rekreasyon faaliyetlerine katılımlarının belirlenmesi üzerine bir çalışma. *Artvin Çoruh Üniversitesi Orman Fakültesi Dergisi*, 10(1), 62-71.
- Şenol, A. (1998). *Türk halk oyunları terimleri sözlüğü*. Ankara: Kültür Bakanlığı Yayınları.
- Şimşek, A., ve Eroğlu, Ö. (2013). *Davranış Bilimleri*. Konya: Eğitim Kitapevi.
- Şimşek, M. Ş., Çelik, A. ve Soysal, A. (2016). *Zaman yönetimi ve yönetsel zamanda etkinlik*. Konya: Eğitim Kitapevi.
- Tamer, K. (1998). *Sportif rekreasyon etkinliklerine liderlik eden antrenörlerin lider davranış boyutları*. Yüksek Lisans Tezi. Gazi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Tan N. (1985). *Folklor (Halk Bilimi) Hakkında Genel Bilgiler*. İstanbul: Halk Kültürü.
- Tapmaz, Ç. (2012). *Halk Oyunları Çalışmalarının İlköğretim Beşinci Sınıf (10-11 Yaş Grubu) Öğrencilerinin Sosyal Uyum Düzeylerine Etkisi*. Yüksek Lisans Tezi, Balıkesir Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı, Balıkesir.
- Taşkın, A. K. (2018). *Sekiz Haftalık Halk Oyunları Çalışmasının Ritim Yeteneği ve Çeviklik Üzerine Etkisi*. Doktora Tezi, Kırıkkale Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Beden Eğitimi ve Spor Ana Bilim Dalı, Kırıkkale.

- Tavşancıl, E. (2010). *Tutumların ölçülmesi ve SPSS ile veri analizi (4.Basım)*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Teaff, J.D., Ernst, N.W. ve Ernst, M., (1975). *Elderly Leisure Attitude Schedule (28th Annual Meeting of the Gerontological Society)*. Kentucky: Louisville.
- Teixeira, P. J., Silva, M. N., Mata, J., Palmeira, A. L. ve Markland, D. (2012). Motivation, self-determination, and long-term weight control. *International Journal of Behavioral Nutrition and Physical Activity*, 9(1), 1-13
- Tekeli Ö. (2018). *Elit düzey kadın ve erkek voleybolcular ile basketbolcuların iletişim becerilerinin incelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi. Balıkesir Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Balıkesir
- Tekkurşun Demir, G., Özbek, E., ve Gündüz, N. (2022). Halk Oyunlarına Yönelik Tutum Ölçeği (Hoytö): Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması. *SPORMETRE, Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 20(2). <https://doi.org/10.33689/spormetre.1062690>
- Telci, İ. (2020). *Üniversitedeki spor tesislerinde sportif rekreasyon faaliyetlerine katılan ve katılmayan akademik ve idari personellerin serbest zaman motivasyonlarının incelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi. Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Rize.
- Tezcan, M. (1993). *Boş Zamanlar Sosyolojisi*. Ankara: Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Yayınları.
- Theodorakis, N. D., Kiki Kaplanidou, K. ve Karabaxoglou, I. (2015). Effect of event service quality and satisfaction on happiness among runners of a recurring sport event. *Leisure Sciences*, 37, 87–107. <https://doi.org/10.1080/01490400.2014.938846>
- Toffler, B. L. (1981). Occupational role development: The changing determinants of outcomes for the individual. *Administrative Science Quarterly*, 396-418. <https://doi.org/10.2307/2392514>
- Tohumat, M. ve Arabacı, R. (2017). Halk oyunları çalışmalarının çocukların fiziksel uygunluklarına etkisi. *İnönü Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 4(1), 16-27.
- Torkildsen, G. (2005). *Leisure and Recreation Management*. (Beşinci baskı). London and New York: Routledge, Taylor and Francis Group. <https://doi.org/10.4324/9780203477571>
- Torkildsen, R. (1985). Using an interactive videodisc program to teach social skills to handicapped children. *American Annals of the Deaf*, 130(5), 383-385. <https://doi.org/10.1353/aad.2012.0850>
- Türker, N., Ölçer, H. ve Aydın, A. (2016). Yerel halkın serbest zaman değerlendirme alışkanlıkları: Safranbolu Örneği. *Karabük Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 6(1), 49-62.

- Uluç, E. A. (2015). *Güneydoğu Anadolu bölgesinde görev yapan beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin halk dansları hakkındaki görüşlerinin araştırılması*. Yüksek Lisans Tezi. Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Muğla.
- Ustaoğlu Hoşver, P., Tiryaki, K. ve Pehlivan, M. (2020). Beden eğitimi ve spor öğretmen adaylarının halk oyunları dersine yönelik tutumlarının incelenmesi. *Akdeniz Spor Bilimleri Dergisi*, 3 (1), 15-23. <https://doi.org/10.38021/asbid.694249>
- Ülgen, G. (1995). *Eğitim psikolojisi – birey ve öğrenme*. Ankara: Bilim Yayınları.
- Ünal, Ş. (1997). *1900–1950 yılları arasında halk oyunları üzerine ülkemizde yapılan teorik ve pratik çalışmalara genel bir bakış*. Ankara: Kültür Bakanlığı Yayınları.
- Ünal, Ş. ve Anlıatamer, F. (2004). *Halk Oyunları Teoriği ve Pratiği*. İstanbul: Beyaz Yayınları.
- Ünveren, A. (2006). Düzenli halk oyunları çalışmalarının bazı fiziksel ve fizyolojik parametrelere etkisi. *Atatürk Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 8(1), 28-35.
- Veal, A. J., Darcy, S. ve Lynch R. (2012). *Australian Leisure*. (4th ed.). Pearson.
- Vergheese, J., LeValley, A., Derby, C., Kuslansky, G., Katz, M., Hall, C., Buschke, H. ve Lipton, R. B. (2006). Leisure activities and the risk of amnesic mild cognitive impairment in the elderly. *Neurology*, 66, 821-827. <https://doi.org/10.1212/01.wnl.0000202520.68987.4>
- Wang, E. S. T., Chen, L. S. L., Lin, J. Y. C. ve Wang, M. C. H. (2008). The relationship between leisure satisfaction and life satisfaction of adolescents concerning online games. *Adolescence*, 43(169), 177-184.
- Weiss, M. R. (1991). *Developmental sport and exercise psychology: A lifespan perspective*. Fitness Information Technology.
- Yang, H. T., Kim, J. ve Heo, J. (2019). Serious leisure profiles and well-being of older Korean adults. *Leisure Studies*, 38(1), 88–97. <https://doi.org/10.1080/02614367.2018.1499797>
- Yang, Y. S. (2006). *A study on the relationship among participation of leisure activities, leisure constraints and well-being of the students in national changhua senior school of commerce*. Ta-Yeh University, Taiwan.
- Yaşartürk, F. (2013). *Lise ve üniversite öğrencilerinin rekreatif eğilimlerinin belirlenmesi (Bartın İli Örneği)*. Yüksek lisans tezi. Gazi Üniversitesi, Ankara.
- Yaşartürk, F. ve Bilgin, B. (2018). Üniversitede öğrenim gören hentbolcuların serbest zaman tatmin ve yaşam doyum düzeylerinin incelenmesi. *Uluslararası güncel eğitim araştırmaları dergisi*, 4 (2), 50-60.

- Yerlisu Lapa, T. (2013). Life satisfaction, leisure satisfaction and perceived freedom of park recreation participants. *Procedia-social and behavioral sciences*, 93, 1985-1993. <https://doi.org/10.1016/j.sbspro.2013.10.153>
- Yetiş, Ü. (2008). *Ortaöğretim öğrencilerinin boş zamanlarını değerlendirme eğilimleri (Ankara örneği)*. Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Yıldız, A. (2025). *Rekreasyonel spor yapan bireylerin iyi oluş ve etkinlik doyum düzeylerinin incelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi. Necmettin Erbakan Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Rekreasyon Yönetimi Anabilim Dalı, Konya.
- Yıldız, S. M. (2015). Spor etkinliklerine katılım motivasyonunun, katılımcı doyumundaki etkisi. *Spor Bilimleri Dergisi*, 26(2), 85–97.
- Yoncalık, O. (2007). Kültür ve spor bağlamında cinsiyetin “dans”a yönelik tutuma etkisi (beden eğitim ve spor alanında öğrenim gören öğrenciler üzerinde yapılan bir analiz). *Milli Eğitim Dergisi*, 176, 109-118.
- Yücel, H. (2011). Türk Halk Müziği üzerine bir inceleme. *Akademik Bakış Dergisi*, 54, 1-13.
- Yüncü, D., Coşkun, İ. O., Sevil, T., Özel., Ç. H., Yüncü, H. R. ve Şimşek, K. Y. (2013). *Rekreasyon Yönetimi*. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları.

EKLER

EK 1: Kişisel bilgi formu

1. Yaşınız:	2. Cinsiyetiniz: Erkek () Kadın ()
3. Haftada kaç gün rekreatif etkinliklere katılıyorsunuz?	
4. Genel olarak ekonomik durumunuzu nasıl tanımlarsınız? Kötü () Orta () İyi ()	
5. Mesleğiniz aşağıdaki maddelerden hangisi ile ilişkilidir? Kamu () Özel () Diğer ()	
6. Düzenli olarak spor yapıyor musunuz? Evet () Hayır ()	
7. Ne kadar süredir halk oyunları branşıyla ilgileniyorsunuz? Ay	
8. Türk halk oyunlarında yöre tercihiniz nedir? Karşılama () Zeybek () Teke () Kaşık Oyunları () Horon () Bar () Halay ()	

EK 2: Halk Oyunlarına Yönelik Tutum Ölçeği

HALK OYUNLARINA YÖNELİK TUTUM ÖLÇEĞİ					
	Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum
1.Halk oyunlarının sosyalleşmemi sağladığını bilirim.	1	2	3	4	5
2.Halk oyunlarının özgüvenimi arttırdığını düşünürüm.	1	2	3	4	5
3.Halk oyunlarının yeteneklerimi geliştirdiğini bilirim.	1	2	3	4	5
4.Halk oyunlarının bedensel gelişimime katkısı olduğunu bilirim.	1	2	3	4	5
5.Halk oyunlarının sanatsal gelişimime katkısı olduğunu düşünürüm.	1	2	3	4	5
6.Halk oyunlarının sanatın parçası olduğunu düşünürüm.	1	2	3	4	5
7.Halk oyunlarının bana milli bilinci aşıladığını düşünürüm.	1	2	3	4	5
8.Halk oyunlarının müziğe uygun dans etmemi sağladığını düşünürüm.	1	2	3	4	5
9.Halk oyunlarının arkadaşarımla eğlenceli zaman geçirmemi sağladığını düşünürüm.	1	2	3	4	5
10.Halk oyunlarının beni psikolojik açıdan rahatlattığını bilirim.	1	2	3	4	5
11.Halk oyunlarına katıldığında sıkıldığımı hissedirim. *	1	2	3	4	5

12.Halk oyunlarına katıldığımda kendimi gergin hissedirim. *	1	2	3	4	5
13.Halk oyunlarının adını duymak bile beni sinirlendirir. *	1	2	3	4	5
14.Bulduğum her fırsatta halk oyunu oynarım.	1	2	3	4	5
15.Halk oyunlarının faydalarını çevremdekilere anlatırım.	1	2	3	4	5
16.Halk oyunları ile ilgili videoları telefonuma/bilgisayarıma indiririm.	1	2	3	4	5
17.Halk oyunları ile ilgili konuşma/tartışmalara katılırım.	1	2	3	4	5
18.Halk oyunlarını çevremdekilere öğretmeye çalışırım.	1	2	3	4	5
19.Halk oyunlarını daha iyi nasıl oynayabileceğimi araştırırım.	1	2	3	4	5
20.Halk oyununu en iyi oynayan kişi olmak için çabalarım.	1	2	3	4	5
21.Halk oyunlarına yönelik yayınları (TV, gazete, vb.) takip ederim.	1	2	3	4	5
22.Öğrendiğim yeni figürleri çevremdekilere gösteririm.	1	2	3	4	5
23.Halk oyunları gösterilerine bilet alırım.	1	2	3	4	5

EK 3: Etkinlik Doyum Ölçeği

Etkinlik Doyum Ölçeği (EDÖ)							
	Kesinlikle Katılmıyorum				Kesinlikle Katılıyorum		
	1	2	3	4	5	6	7
1. Bu etkinliğe katılma kararımđan dolayı memnunum.	1	2	3	4	5	6	7
2. Bu etkinliğe katıldığım için mutluyum.	1	2	3	4	5	6	7
3. Bu etkinliğe katılma kararı olarak doğru bir şey yaptım.	1	2	3	4	5	6	7

EK 3: Etik kurul onayı

T.C.
BARTIN ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ
Sosyal ve Beşeri Bilimler Etik Kurulu
Onay Belgesi

TOPLANTI SAYISI
9

KARAR SAYISI
1

TOPLANTI TARİHİ
8.07.2024

Protokol No:	2024-SBB-0506
Araştırmanın Başlığı:	Rekreasyonel Amaçlı Halk Oyunları Etkinliğine Katılan Bireylerde Tutum ve Doyum İlişkisi
Proje Yürütücüsü:	Harun PEKER
Başvuru Formunun Geliş Tarihi:	06.06.2024

Başvuru dosyasında etik sorun oluşturabilecek sorular/maddeler, süreçler ya da unsurlar bulunmadığından 08.07.2024 tarihli ve 9 numaralı toplantıda 2024-SBB-0506 numaralı başvuruya araştırma için ETİK KURUL ONAY belgesinin verilmesine karar verilmiştir.

Prof. Dr. Ayla ÇETİN DİNDAR
Başkan

Doç. Dr. Hilal UYSAL
Başkan yardımcısı

Doç. Dr. Mehmet
ALTUNMERAL
Üye

Doç. Dr. Özge ÖZGÜR
Üye

Dr. Öğr. Üyesi Nergiz TEKE
Üye

Dr. Öğr. Üyesi Sevim
Handan YILMAZ
Üye

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Doğrulama Kodu: ET97UM3

Belge Takip Adresi: <https://ubys.bartın.edu.tr/ERMS/Record/ConfirmationPage/Index>

Adres: Ağdaçı Mahallesi Fakülte Caddesi No:54 Bartın

Bilgi için :

Devrim Kalkan

Telefon No: (0 378) 2235500

Faks No: (0 378) 2235042

Telefon No:

(0 378) 5011000 - 1086

e-Posta:

İnternet Adresi: <http://www.bartın.edu.tr/>

Direkt Hat:

Kep Adresi: bartınuniversitesi@hs01.kep.tr

ÖZGEÇMİŞ

Kişisel Bilgiler

Adı Soyadı : Harun PEKER
Doğum Yeri ve Tarihi :

Eğitim Durumu

Lisans Öğrenimi :
Yüksek Lisans Öğrenimi :
Bildiği Yabancı Diller :
Bilimsel Faaliyet/Yayımlar :
Aldığı Ödüller :

İş Deneyimi

Stajlar :
Projeler ve Kurs Belgeleri :
Çalıştığı Kurumlar :

İletişim

E-Posta Adresi :

Tarih : .../.../20... (Tez Savunma Tarihi)